

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา)

ปริญญา

พลศึกษา

พลศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตก
ของประเทศไทย

The Status of Physical Education Learning and Teaching Management
in Secondary Schools of the Western Region in Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวเฉลิมศรี เกตุจำปา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(อาจารย์นารถพี ผลใหญ่, ค.ศ.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์กรรวิ บุญชัย, Ed.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์อวยพร ตั้งธงชัย, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคตะวันตกของประเทศไทย

The Status of Physical Education Learning and Teaching Management
in Secondary Schools of the Western Region in Thailand

โดย

นางสาวเฉลิมศรี เกตุจำปา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา)

พ.ศ. 2556

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เฉลิมศรี เกตุจำปา 2556: สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคตะวันตกของประเทศไทย ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พลศึกษา) สาขาวิชาพลศึกษา
ภาควิชาพลศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์นำทรพี ผลใหญ่, ค.ศ. 201 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคตะวันตกของประเทศไทย 7 ด้าน คือ ครูผู้สอนพลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตร จำนวนชั่วโมงการเรียน
การสอน การจัดโปรแกรมพลศึกษา สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้ และการ
ประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 ท่านพิจารณา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้า
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 115 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความ
สมบูรณ์จำนวน 93 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.86 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า มีโรงเรียนจำนวน 4 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่จบวุฒิการศึกษาในสาขาวิชา
พลศึกษา มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ มี 1 โรงเรียนที่ไม่มีการทำหลักสูตร คณะกรรมการฝ่ายวิชาการทำ
หน้าที่ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา ใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีการจัดการเรียนการ
สอนพลศึกษาเป็นสาระพื้นฐานทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ส่วนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ส่วนใหญ่ มีการ
จัดการเรียนการสอนพลศึกษา เป็นสาระพื้นฐาน ทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และมี 37 โรงเรียนจัดการเรียน
การสอนพลศึกษา เป็นสาระพื้นฐาน ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง โรงเรียนทั้งหมด มีการดำเนินการจัดโปรแกรมการ
แข่งขันกีฬาภายใน เป็นประจำทุกปี มีโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียนที่ไม่มีการเข้าร่วมการแข่งขัน กีฬาระหว่าง
โรงเรียน โรงเรียนที่ไม่ได้จัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษมีจำนวน 76 โรงเรียน สถานที่ในการจัดการ
เรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้ง มีความปลอดภัย เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ เพียงพอและมี
มาตรฐาน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนใช้แบบบรรยาย และ
แบ่งกลุ่มทำงาน สมรรถนะของนักเรียนด้านความสามารถการใช้ทักษะชีวิตและการมีวินัยเป็นประเด็นที่
ครูผู้สอนพลศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนามากที่สุด ตัดสินระดับคะแนนแบบอิงเกณฑ์ องค์ประกอบ
ในการตัดสินระดับคะแนน ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ คุณธรรมและจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ กำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 20, 30, 10, 20 และ 10 ตามลำดับ ประเมินความรู้ด้วย
ข้อสอบปรนัย ประเมินทักษะทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทดสอบสมรรถภาพทางกายและทางกลไก โดยใช้
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายและเกณฑ์มาตรฐาน ที่สัมพันธ์กับสุขภาพของเด็กไทยอายุ 7-18 ปี วัด
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม ส่วนการวัดคุณธรรมและจริยธรรมใช้แบบวัดคุณธรรมและ
จริยธรรม

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Chalerm Sri Ketchampa 2013: The Status of Physical Education Learning and Teaching Management in Secondary Schools of the Western Region in Thailand. Master of Arts (Physical Education), Major Field: Physical Education, Department of Physical Education. Thesis Advisor: Mr. Nartrapee Poyail, Ph.D. 201 pages.

The purpose of this research was to study the status of physical education learning and teaching management in secondary schools of the west region in Thailand on 7 aspects: teachers, curriculum development, instruction times, physical education programs management, equipment and facilities, learning and teaching management and evaluation. A questionnaire was developed by the researcher and a group of research project. Content validity was judged by 12 experts. The document was mailed to one hundred fifteen physical education chairpersons from one hundred fifteen schools. Ninety-three respondents (80.86%) were completed and returned. Data were analyzed by using percentage, and mode.

The results revealed that there were 4 schools that physical education teachers did not get a degree in physical education, teaching load was eighteen hours per week. Most schools had developed their own physical education curriculum. Only one school did not develop its own curriculum. School's academic committee served for instruction times of physical education. For mathayom sukka 1-3, physical education teaching was organized on basic material one hour per week for all grade levels. For mathayom sukka 4-6, most schools were organized physical education teaching one hour per week, and there were 37 schools organized physical education teaching 10 hours per semester. All schools ran an intramural athletic program. Only 9 schools did not manage the interscholastic athletic program. There was no physical education program for special children in 76 schools. The space for physical education classes was an outdoor field that was safe and sound. It was also met the standard and sufficient for requirement. Physical education teacher managed classroom learning using child-centered, and methods of teaching were lecture and a committee work. Ability for life skills of student's competency, and discipline were the most subject matter that physical education teachers organized activities to promote. Grading system was criterion-referenced standards. Grades in physical education were based on sport skills, knowledge, morality and ethics, physical fitness and desirable feature for 20, 30, 10, 20, and 10 points, respectively. Knowledge assessment used objective tests, using quantitative and qualitative measurements to assess sport skills. Health-Related Physical Fitness Test and Norms for Thai Children Aged 7-18 Years was used to assess physical fitness and motor fitness. Desirable feature was measured by observation form, but using scale of moral and ethics to measure morality and ethics.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ ก็เพราะความกรุณาอย่างสูงของ อาจารย์ ดร.นาทรพี ผลใหญ่ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ไพวัลย์ ตันลาพุม ประธานคณะกรรมการสอบ และ อาจารย์ ดร.ไพเราะ อังสุสกนฤมล ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ คณะผู้วิจัย โครงการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 12 ท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไขข้อบกพร่อง เป็นผลให้งานวิจัยลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ผู้อำนวยการ โรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคตะวันตกที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาโดยตลอด

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัว ที่ได้ให้ชีวิต กำลังใจ กำลังทรัพย์ และการศึกษาแก่บุตร คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่ บิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

เฉลิมศรี เกตุจำปา
เมษายน 2556

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์	8
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	10
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	11
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	17
บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา	24
โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน	25
การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา	45
การประเมินผลการเรียนรู้	51
ปฏิญญาราชบุรี	62
ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	76
ประชากร	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล	82
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	84
ผลการวิจัย	84
ข้อวิจารณ์	136
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	148
สรุปผลการวิจัย	148
ข้อเสนอแนะ	157
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	160
ภาคผนวก	168
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ	169
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย	172
ภาคผนวก ค ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม	175
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	177
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	201

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันตกของประเทศไทย	76
2	แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ ตัวแปรที่ศึกษา ลักษณะของคำถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม	79
3	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ โรงเรียน	85
4	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตก ของประเทศไทย	86
5	จำนวน โรงเรียนที่ครูผู้สอนพลศึกษาจบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา	88
6	คุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนพลศึกษาใน โรงเรียน	89
7	ตำแหน่งทางวิชาการของครูผู้สอนพลศึกษาใน โรงเรียน	90
8	ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาใน โรงเรียน	91
9	ความรับผิดชอบในการสอนของครูพลศึกษาใน โรงเรียน	92
10	การส่งเสริมครูผู้สอนศึกษาในด้านการเรียนการสอน	93
11	เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรม	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	95
13	การอบรมและการส่งเสริมด้านการจัดทำหลักสูตร	96
14	การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	97
15	คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	99
16	การมีส่วนร่วมของครูพลศึกษาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	100
17	กระบวนการขั้นตอนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	100
18	ระยะเวลาในการปรับปรุงและปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	103
19	โครงสร้างการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา	104
20	จำนวนกิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา	105
21	กิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา	106
22	การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	107
23	การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน	109

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	112
25	การจัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	114
26	การจัดโปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ	115
27	สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	116
28	ความต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	118
29	ครูพลศึกษากับการศึกษา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	119
30	การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	120
31	ประเด็นที่คำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้	121
32	วิธีการสอน	122
33	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน	123
34	เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
35	องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมินเพื่อการตัดสินระดับ คะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) ในโรงเรียน	124
36	วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านความรู้	126
37	วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินการเรียนรู้ในด้านทักษะ	127
38	วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินการเรียนรู้ในด้านคุณธรรมและ จริยธรรม	128
39	การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	128
40	แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	131
41	ข้อทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	132
42	เกณฑ์ประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	134
43	วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้าน คุณลักษณะอันพึงประสงค์	135

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น ควรเริ่มจากการพัฒนาเยาวชน เพราะเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครบในทุก ๆ ด้าน การเรียนพลศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายเป็นสื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสถานที่ในการจัดการศึกษาคือ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาได้มีการจัดหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียนให้เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา ในมาตรา 6 กล่าวไว้ว่า

“...การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข...”

พลศึกษาเป็นศาสตร์ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนเพราะพลศึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้และบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางโดยหวังว่าเมื่อเติบโตขึ้นจะได้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีคุณภาพ เพราะการเล่นกีฬาหรือการพลศึกษาจะช่วยพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และเป็นพลเมืองที่ดีในสังคม ดังที่วอร์สคี้ เพียร์ชอบ (2548) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า

...พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม และด้านเจตคติที่ดีไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเป็นสื่อให้ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ และมีพัฒนาการด้วยการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง...

จากความมุ่งหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป้าหมายสูงสุดคือ การพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ทุกด้าน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2559 มีเจตนารมณ์มุ่งพัฒนาชีวิตของบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาของประเทศไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้มีการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทั้งทางด้านพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา ประกอบไปด้วยการเรียนรู้เกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ และสุขศึกษาและพลศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เปรียบเสมือนกรอบแนวทางการศึกษา ซึ่งได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนในแต่ละระดับ รวมทั้งได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี เปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความเหมาะสม และจุดเน้นของสถานศึกษา และได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

พลศึกษามีบทบาทสำคัญทั้งในอดีตและปัจจุบันจะเห็นได้จากการกำหนดให้วิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนในทุกระดับ ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 วิชาพลศึกษาได้กำหนดไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย และกำหนดสาระและรายวิชาไว้ชัดเจน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531) ส่วนในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) วิชาพลานามัยได้จัดไว้ในกลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ มีการกำหนดโครงสร้างวิชาเรียน กิจกรรม ทางกายและกีฬา เวลาเรียน คำอธิบายรายวิชาไว้อย่างชัดเจน วิชาพลานามัยสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) จัดเป็นวิชาบังคับแกน3 หน่วยการเรียนรู้ วิชาบังคับเลือก 3 หน่วยการเรียนรู้

ส่วนวิชาพลานามัยสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) กำหนดโครงสร้างวิชาเรียน กิจกรรมทางกายและกีฬา เวลาเรียน คำอธิบายรายวิชาไว้อย่างชัดเจน วิชาพลานามัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย (ม.4-6) จัดเป็นวิชาบังคับเลือก (พลศึกษา) 3 หน่วยการเรียนรู้ และถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มวิชาเลือกเสรี กิจกรรมทางกายและกีฬาที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ถูกระบุไว้ในหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาของประเทศ คือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ ได้ติดตามผลและดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรตลอดมา ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรดังกล่าวมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวสู่สังคมความรู้ได้ทันการณ์

จากการติดตามการใช้หลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) พบว่าไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคม ความรู้ในยุคโลกาภิวัตน์ได้ทันเหตุการณ์ ไม่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ส่งผลให้มีการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542 และประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ขึ้นเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มาตรา 6 ในพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจุดมุ่งหมายมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2542; กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และตามมาตรา 27 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้นการจัดการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจึงกำหนดการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาคบถ้วนจากสาระต่าง ๆ คือการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิตและครอบครัว การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค และความปลอดภัยในชีวิต รวมทั้งสามารถจัดให้สอดคล้องเชื่อมโยง บูรณาการกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

อีก 7 กลุ่ม และยังนำไปจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อการเติมเต็มให้แก่ผู้เรียนได้อีกด้วย นอกจากนี้ได้กำหนดกรอบโครงสร้างวิชาเรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีละ 80 ชั่วโมง คิดเป็นเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาหรือ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจะมี 2 วิชาในกลุ่มสาระเดียว ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจะแบ่งออกเป็น วิชาสุขศึกษา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และวิชาพลศึกษา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 รวมกัน 120 ชั่วโมง คิดเป็นเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อปี หรือ 20 ชั่วโมงต่อเทอม หรือ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจะมี 2 วิชาในกลุ่มเดียว ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจะแบ่งกันออกเป็น 30 นาทีต่อสัปดาห์หรืออาจจัดการเรียนการสอนวิชาละสัปดาห์เว้นสัปดาห์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ปญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษาเป็นการทบทวนเป้าหมายของการนำการศึกษาและการพลศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยวิธีการกำหนดวิชาพลศึกษาลงในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งระดับอนุบาล ประถม มัธยมศึกษา และระบบการศึกษานอกโรงเรียน โดยมีการกำหนดให้โรงเรียนจัดหลักสูตรการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ในระยะยาว เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมโปรแกรมการเตรียมบุคลากรทางวิชาชีพพลศึกษาและกีฬาเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนในประเทศให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการกีฬาให้เยาวชนในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

อีกทั้งองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) ในการประชุมครั้งที่ 4 ในช่วงวันที่ 6 – 8 ธันวาคม 2547 ได้เน้นใน 3 เรื่อง ได้แก่ การต่อต้านการใช้สารกระตุ้นในนักกีฬา การพัฒนาการพลศึกษาและกีฬาในระบบการศึกษาและการกีฬากับสตรีในส่วนของพัฒนาการพลศึกษาและกีฬาในระบบการศึกษายูเนสโกได้เน้นสาระสำคัญว่าด้วยปญญาข้อที่ 2 การจัดการพลศึกษาและกีฬาให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตระบบการศึกษาควรบรรจุให้มีวิชาพลศึกษาและกิจกรรมกีฬาให้สมดุลกับวิชาอื่นๆ ให้ความสำคัญในการจัดการพลศึกษาในโรงเรียนและมหาวิทยาลัยปัญหาการลดบทบาทความสำคัญและงบประมาณและการหาแนวทางในการสนับสนุนการพลศึกษาและกีฬาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

การที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้น ปัจจัยที่สำคัญก็คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในการจัดทำและนำหลักสูตรไปใช้ การจัดและดำเนินการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผล การเรียนรู้ โรงเรียนทุกโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องจบวุฒิการศึกษาด้านพลศึกษาตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ 4 ปีสร้างกีฬาชาติ พ.ศ.2548-2551 (ระยะครึ่งแผน) ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2550) ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า ให้มีครูผู้สอนพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสาขา 1 คน ต่อ 1 โรงเรียน แนวทางในการพัฒนาสามารถทำได้โดยการสำรวจสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาในโรงเรียนต่างๆ ในด้านต่างๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขตามหลักการและจุดหมายที่ต้องการ ดังที่ National Association for Sport and Physical Education (NASPE) and American Heart Association (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพของพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลในปัจจุบันเกี่ยวกับสภาพของพลศึกษาในแต่ละรัฐและในเมืองโคลัมเบีย ในด้านเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอน นักเรียนที่ได้รับการยกเว้นการเข้าเรียนวิชาพลศึกษา การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก พิเศษ และหรือการจัดการเรียนการสอนทดแทน จำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องเรียน มาตรฐานหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ผู้บริหาร ศูนย์ประสานงานของรัฐ และการรวบรวมดัชนีมวลกาย ทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพของพลศึกษา และนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไขเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รัฐส่วนใหญ่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับวิชาพลศึกษา แต่ไม่ได้กำหนดเวลาเรียนแน่นอน และประมาณครึ่งหนึ่งของรัฐทั้งหมด มีเด็กที่ได้รับการยกเว้นการจัดการเรียนการสอนและหรือการจัดการเรียนการสอนทดแทน ซึ่งวิธีนี้ทำให้ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาลดลง ในด้านอื่นๆ มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับข้อมูลของวิชาพลศึกษา คือ การควบคุมการศึกษาภายใน บางรัฐจัดได้มีมาตรฐาน หรือมีการกำหนดไว้แบบกว้างเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรและการตัดสินใจเลือกเวลาที่เฉพาะเจาะจง จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน และการประเมินนักเรียนเป็นเขตโรงเรียน หรือประเมินระดับอื่นๆ ผลการวิจัยในด้านต่างๆ เกี่ยวกับวิชาพลศึกษานี้ จะถูกจัดส่งกลับไปให้แต่ละรัฐ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในประเทศไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษาใช้เป็นกรอบทิศทางในปัจจุบันนี้ มีหลายประเด็นที่เปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 อันได้แก่ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะที่พึงประสงค์

การกำหนดตัวชี้วัด ระดับการศึกษา รวมไปถึงการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลกลาง อีกทั้งหลักสูตรยังได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ท้องถิ่นและสถานศึกษานำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนเอง การกำหนดโครงสร้างวิชาเรียน กิจกรรมทางกายและกีฬา เวลาเรียนขาดความชัดเจน และจากการศึกษาของอรพรรณ ปุณญา (2553), อนชา มาสมักร (2553) และชาติรี สำราญสุข (2555) เกี่ยวกับสถานภาพพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา การพิจารณาเลือกกิจกรรมทางกายและกีฬา และครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนบางส่วน ไม่ได้จบวุฒิการศึกษาพลศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญ ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของพลศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา การศึกษาการจัดทำสาระหลักสูตร การกำหนดชั่วโมงการเรียนการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน การจัดโปรแกรมวิชาพลศึกษาในโรงเรียน รวมไปถึงสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

จากเหตุผล ความสำคัญและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในปัจจุบัน และนำข้อมูลมาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูพลศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนางานพลศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอีก และประการสำคัญ คือ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ภาคตะวันตกของประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตก ของประเทศไทย
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูพลศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ต่อไป
3. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยแก่ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคอื่น ๆ ต่อไป
4. เป็นแนวทางให้กับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคตะวันตกในประเทศไทย รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 115 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 115 โรงเรียน

นิยามศัพท์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้สำหรับการวิจัย ดังนี้

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา หมายถึง สภาพการจัดการเรียนรู้ตามความเป็นจริงในปัจจุบันของวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยครอบคลุมรายละเอียด 7 ด้าน คือ ครูผู้สอนวิชา พลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอน พลศึกษาระดับมัธยมศึกษา การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทางวิชาการ การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา หมายถึง จำนวนและบุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา หมายถึง จำนวนชั่วโมง เนื้อหา สาระ กิจกรรม และโครงการที่ได้มาหลังจากที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจัดทำหลักสูตรพลศึกษา เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนใน โรงเรียน

การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับ โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ และ โปรแกรมนันทนาการ

จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา หมายถึง การกำหนดกลุ่มวิชาพลศึกษา จำนวนชั่วโมงเรียน/คาบเรียน/ภาคเรียน และชนิดของกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้อาจารย์พลศึกษาไว้ในหลักสูตรโรงเรียน

การจัดการเรียนรู้พลศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย และนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร

อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกวิชาพลศึกษา หมายถึง การจัดหาสื่อการเรียนรู้ที่ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยสถานศึกษาควรจัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้อย่าง เพียงพอเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

การประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา หมายถึง การพิจารณาองค์ประกอบในการตัดสิน คะแนนวิชาพลศึกษา เครื่องมือและวิธีการที่ครูผู้สอนวิชานำมาใช้ในการวัดองค์ประกอบ ต่างๆ ในการประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาประกอบด้วย ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ที่อยู่ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการทาง ภาคตะวันตกประเทศไทย

ภาคตะวันตก หมายถึง ภูมิภาคย่อยทางตะวันตกของประเทศไทย ตามเขตการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี ราชบุรี ตาก เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดำรง ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการจัดและ ดำเนินการเกี่ยวกับสุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยครอบคลุมองค์ประกอบดังนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา
4. โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน
5. การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
6. การประเมินผลการเรียนรู้
7. ปฏิญญาราชบุรี
8. ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2542) เป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาของชาติฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ประกอบด้วย 9 หมวด 78 มาตรา หลังจากนั้นได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อหาบางประการ เป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญของวิชาพลศึกษาในการจัดการศึกษาของชาติ การจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเห็นว่า มีสาระที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ดังนี้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2547)

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในมาตรา 6 แสดงถึงความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติทั้งในการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในการพิจารณาการจัดเนื้อหาสาระ และการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและหลักการในการจัดการศึกษาของชาติ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งได้จัดวิชาพลศึกษาไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งในมาตรา 6 กล่าวไว้ว่า รัฐให้ความสำคัญของบทบาทวิชาพลศึกษาและจำเป็นต้องสอนในโรงเรียน และเปรียบเทียบกับความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษา (กรรวิ บุญชัย, 2555) ก็เพื่อพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวไว้ว่า พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ทักษะ ความรู้ คุณธรรมและเจตคติที่ดีไปพร้อม ๆ กัน

แนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังจะเห็นได้จาก มาตรา 7 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2547) ที่ระบุว่า

...ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง...

วิชาพลศึกษามีส่วนในการปลูกฝังจิตสำนึกในทุกๆด้าน และถือเป็นแนวทางในการกำหนดสาระ และมาตรฐานและตัวชี้วัดชั้นปีและช่วงชั้น ดังจะเห็นได้จากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในสาระที่ 3 ที่ว่า “...การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทยและกีฬาสากล...” ในมาตรฐาน พ 3.1 คือ “...เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา...” และมาตรฐาน พ 3.2 “...รักษาออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และชื่นชมสุนทรีย์ภาพของการกีฬา...” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

การจัดโปรแกรมพลศึกษาพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ซึ่ง (วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2548) กล่าวว่า

...การจัด โครงการพลศึกษาพิเศษ คือ การจัดพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากคนอื่น อันอาจจะเนื่องมาจากความพร้อมทางด้านสมรรถภาพหรือทักษะหรือเนื่องมาจากความผิดปกติของร่างกาย เพื่อให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้รับประโยชน์จากการพลศึกษาของโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ด้วยการจัดสถานที่ กิจกรรมและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถหรือสภาพร่างกายของนักเรียนนั้น ๆ...

ซึ่งสอดคล้องกับมาตรา 10 “การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” และการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

ในการจัดโปรแกรมพลศึกษาพิเศษ ครูพลศึกษาต้องเลือกกิจกรรมอย่างมีระเบียบแบบแผน เพื่อสนองความต้องการให้เด็กผิดปกติได้รับเช่นเดียวกับเด็กปกติ ในการดำเนินโครงการนี้ จำเป็นต้องมีครูที่มีความสามารถในการสอนเด็กที่ไม่ปกติ เช่น ต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องอาการผิดปกติต่างๆ และรู้วิธีการแก้ไขได้ดีพอควร

มาตราที่นำมาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ดังจะเห็นได้จากมาตรา 22 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี , 2545) ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ” วิธีการจัดการเรียนรู้ คือ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง (Child Centered) โดยการจัดการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมากที่สุด

ในการจัดการศึกษาตามมาตราที่ 23 คือ “การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละ ระดับการศึกษา ” ซึ่งให้เห็นว่า การจัดการศึกษา จำเป็นต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามจุดประสงค์ของพลศึกษา ดังที่ Wuest & Bucher (2009 อ้างใน กรรวิ บุญชัย, 2554) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการพลศึกษาไว้ 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive: การคิด) จิตพิสัย (Affective: ความรู้สึก) และทักษะพิสัย (Psychomotor: ปฏิบัติ) โดยครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ตาม มาตรา 24 ดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรู้รวมทั้งสามารถให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

จากมาตรา 24 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา โดยการบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทั้งในและนอกห้องเรียน

ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย โดยพิจารณาในมาตราที่ 26 ที่ระบุไว้ว่า “...ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจาก พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการ ทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบ การศึกษาให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลาย...”

เช่นเดียวกันกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ระบุว่า

...การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียน ได้อย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติ เหมาะกับสิ่ง ที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับชั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ เทียบตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้...

ซึ่งในการประเมินวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนต้องประเมินผู้เรียนให้ครบทุกองค์ประกอบทั้ง ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสมรรถภาพทางกาย โดยอาศัย วิธีการประเมินที่หลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงานและภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ การใช้แบบประเมินค่า เกณฑ์การประเมิน เป็นต้น โดยส่งเสริมให้มีการประเมินตนเองและประเมินเพื่อนนอกเหนือจาก ครูผู้สอนประเมินเป็นผู้ประเมิน

การจัดทำหรือกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษา ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมี หน้าที่จัดทำรายละเอียดของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาใน ชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนพลศึกษาที่ต้องจัดทำหลักสูตรวิชา พลศึกษาสำหรับโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในขณะนั้น

ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามมาตรา 30 (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545) ที่ระบุถึงแนวทางการจัดการศึกษาว่า

“ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษาในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้วยการสนับสนุนให้ครูผู้สอนพลศึกษาเข้ารับการฝึกอบรม การเข้าร่วมประชุมวิชาการ การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน งานอีกส่วนหนึ่งที่มีส่วนในการพัฒนา การเรียนการสอน คือความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองของครูผู้สอนในเวลาเดียวกัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาในรายละเอียดที่สำคัญ สามารถสรุปได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมกับความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ ประยุกต์ใช้ความรู้ แก้ปัญหา ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน ใฝ่รู้ผสมผสานด้านต่าง ๆ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน ซึ่งแต่ละสถานศึกษาต้องมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง โดยยึดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นหลัก

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานหรือยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียน (Standard-based Curriculum-SBM) โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้เป็นคุณภาพเป้าหมายอันพึงประสงค์ปลายทางว่า ผู้เรียนต้องรู้อะไร ต้องทำอะไร และมีคุณลักษณะอย่างไร (What student should know, be able to do, and be like) (ไพเราะ อังสุตกุลกมล, 2549) ในทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นภาพรวมทุกระดับชั้น และได้กำหนดตัวชี้วัดแกนกลางที่ขยายความเพิ่มจากมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระเพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียน “ต้องไปให้ถึง” ในแต่ละระดับชั้น ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไว้เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำโครงสร้างรายวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้ ที่รวมเรียกว่า “การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา” หรือ “การจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา” ทั้งหมดนี้เป็นหลักการสำคัญของการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2556)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยมีหลักการสำคัญ คือเป็นหลักสูตรการศึกษา เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล และเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ ที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นั้น มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

วิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญ 5 ประการที่นักเรียนต้องมี ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสม บนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง

สังคมและสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น และสมรรถนะสุดท้าย ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการแสดงพฤติกรรมรักษาดิน ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ อันเป็นแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้สถานศึกษายังสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดเป็นระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 4.1 ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)
- 4.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)
- 4.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)

และในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปี และให้สถานศึกษาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น ดังนี้

การกำหนดโครงสร้างวิชาเรียน สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีละ 80 ชั่วโมง คิดเป็นเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาหรือ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาจะมี 2 วิชาในกลุ่มสาระเดียว ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจะแบ่ง ออกเป็น วิชาสุขศึกษา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และวิชาพลศึกษา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 รวมกัน 120 ชั่วโมง คิดเป็นเวลาเรียน 40 ชั่วโมงต่อปี หรือ 20 ชั่วโมงต่อภาค เรียน หรือ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาจะมี 2 วิชาในกลุ่ม เดียว ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนจะแบ่งกันออกเป็น 30 นาทีต่อสัปดาห์หรืออาจจัดการเรียน การสอนวิชาละสัปดาห์เว้นสัปดาห์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ส่วนการกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมเป็นรายวิชาที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเปิดสอน เพิ่มเติมจากสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้น ความต้องการและ ความถนัดของผู้เรียนหรือความต้องการของท้องถิ่น โดยมีการกำหนด “ผลการเรียนรู้” เป็น เป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาสามารถพิจารณาเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความ พร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร โดยอยู่ภายใต้โครงสร้างเวลาเรียนที่ กำหนด สำหรับชื่อรายวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรายวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถกำหนด รายวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการ โดยจัดเป็นรายภาค ตามโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด และมีการ กำหนดผลการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ เมื่อรวมเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว ไม่เกิน 1200 ชั่วโมงต่อปี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายรายวิชาเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความต้องการโดยจัดเป็นรายภาค และมีการ กำหนดผลการเรียนรู้ของรายวิชานั้น ๆ ทั้งนี้เมื่อรวมเวลาเรียนของรายวิชาเพิ่มเติมทั้งหมดแล้ว สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การบริหารจัดการหลักสูตร

ระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนา หลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในแต่ละระดับ อาทิ ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และระดับ สถานศึกษา จะมีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้ และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผลผลิตของการบริหารจัดการหลักสูตร คือผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่น ๆ ในระดับท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา ส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ให้ประสบความสำเร็จของหลักสูตร โดยมีภารกิจสำคัญ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การกำหนดระบบการวัดและประเมินผล การเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา และการสนับสนุน ส่งเสริม นิเทศติดตาม ประเมินผล วิเคราะห์รายงานผลการใช้หลักสูตร

สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์คณะบุคคลได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยมีภารกิจสำคัญ ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. วางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร
3. เพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา
4. ประเมินการใช้หลักสูตร
5. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

การนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่หลักสูตร สถานศึกษาและการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นขั้นตอนของการนำสิ่งที่คาดหวังในระดับชาติ ไปก่อให้เกิดผลในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับมาตรฐาน ทุกระดับองค์ประกอบของหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาสาระที่สอน กิจกรรมการเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงานที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติ เกณฑ์การวัดและประเมินผล สื่อการเรียนรู้ ต้องเชื่อมโยงสะท้อนสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนที่ระบุไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ ในการออกแบบหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ผู้เกี่ยวข้องและครูผู้สอนต้องวิเคราะห์คำสำคัญ (Key Word) ว่ามาตรฐานและตัวชี้วัดนั้น

ระบุว่านักเรียนควรรู้อะไร และทำอะไรได้ หรือต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรมอะไร ข้อมูลจากการวิเคราะห์นี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการกำหนดองค์ประกอบของ หลักสูตร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552)

สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นกลุ่มวิชาที่มีความหมายและความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนโดยตรง เพราะครอบคลุมเรื่อง สุขภาพที่เป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้เรียนแต่ละคน โดยมุ่งพัฒนาพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งด้านสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพที่จำเป็นต้องเรียนรู้ การเสริมสร้างเจตคติ และค่านิยมที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความเคารพในสิทธิของผู้อื่น และกติกาสังคม เป็นต้น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพนักเรียนไว้เป็น 5 สาระ 6 มาตรฐาน ในแต่ละสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้ ได้กำหนดตัวชี้วัดในแต่ละระดับชั้นไว้ใน ป.1-ม.3 และกำหนดตัวชี้วัดช่วงชั้น ไว้ในระดับชั้น ม.4-6 (รวม 3 ปี) ครูผู้ใดรับผิดชอบสอนระดับชั้นใด ก็สามารถศึกษาตามระดับชั้น นั้น ๆ ที่สำคัญคือ ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ครูต้องวางแผนและ ดำเนินการประเมินผลให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดแต่ละตัว หากนักเรียนผ่านการประเมินตามตัวชี้วัด ทุกตัวในแต่ละระดับชั้นแล้ว นั้นหมายถึงว่า ครูและโรงเรียนสามารถนำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในการจัดทำหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาก็ต้องนำวิสัยทัศน์ สมรรถนะ สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ในแต่ละระดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยตรง เพราะครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพซึ่งเป็นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวันและความเป็น อยู่ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจุดมุ่งหมายที่เห็นได้ชัดเจนว่าสอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการ เรียนรู้ของกลุ่มสาระวิชาสุขศึกษาและพลศึกษามากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่กล่าวว่า “มีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี มีสุนิสา และรักการออกกำลังกาย”

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ปรับปรุงมาตรฐานการเรียนรู้จาก 76 มาตรฐาน ลดเหลือ 67 มาตรฐาน และได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปีสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และตัวชี้วัดช่วงชั้นสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) เพิ่มขึ้นมา เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลมีเป้าหมายที่ชัดเจนในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้เลย ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาไม่มีการปรับมาตรฐานการเรียนรู้ แต่มีการเพิ่มเติมตัวชี้วัดที่ระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน โดยสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาประกอบด้วย 5 สาระ และ 6 มาตรฐาน ดังนี้

สาระที่ 1: การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1: เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโต และการพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2: ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1: เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3: การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬาสากล

มาตรฐาน พ 3.1: เข้าใจ มีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่นเกม และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2: ระวังการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬาปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจนักกีฬา มีจิตวิญญาณในการแข่งขันและชื่นชมสุนทรีย์ภาพของการกีฬา

สาระที่ 4: การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1: เห็นคุณค่า และมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5: ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1: ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยาสารเสพติด และความรุนแรง

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดนี้เป็นเป้าหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เมื่อจัดการเรียนรู้จบในแต่ละหน่วย และยังเป็นตัวช่วยกำหนดคุณภาพผู้เรียนที่มีความครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณธรรม

บทบาทและความสำคัญของพลศึกษา

พลศึกษาเป็นวิชาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนด้านร่างกายเป็นสำคัญ พลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร โดยมีวิสัยทัศน์ที่ว่า “พลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมและกีฬา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพเพื่อสุขภาพและกีฬา” (กระทรวงศึกษาธิการ 2551)

เมื่อพิจารณาถึงเกณฑ์การประเมินตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม พบว่า โรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี ดังนั้น วิชาพลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียน ดังที่ Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540) ได้กล่าวว่า

...พลศึกษาควรจัดให้มีโปรแกรมการสอนขั้นพื้นฐานในกิจกรรมทางกายต่างๆ สำหรับนักเรียนทุกคน และควรจะเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนทุกๆ คน การที่จะมีการยกเว้นให้แก่เด็กเรียนคนใดนั้น ควรจะขึ้นอยู่กับหลักฐานว่านักเรียนผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาทางพลศึกษามาแล้ว...

จากข้างต้นจะเห็นว่า พลศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งในสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการศึกษาระดับชาติเป็นอย่างมาก ดังที่ได้มีผู้กล่าวถึงบทบาทและความสำคัญของ พลศึกษาไว้ดังนี้

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ (2540) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า

...พลศึกษาเป็นสาขาวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนหรือผู้ซึ่งผลจากการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพ สมบูรณ์ ร่างกายแข็งแรง อีกทั้งมีพัฒนาการทางสังคมที่ดีด้วย การพลศึกษาไม่เน้นเฉพาะ สมรรถภาพทางกาย แต่ยังได้เน้นถึงการใช้ประสบการณ์ การแก้ปัญหา และการเข้าถึงชีวิต ได้เป็นอย่างดี...

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงพลศึกษาไว้ว่า

...พลศึกษาช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทั้งในด้านร่างกาย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้าน คุณธรรม และด้านเจตคติที่ดีไปพร้อมๆ กัน โดยใช้กิจกรรม พลศึกษาและกีฬาเป็นสื่อให้ ผู้เรียนได้มีการเรียนรู้ และมีพัฒนาการด้วยการมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง...

จากบทบาทและความสำคัญของพลศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า พลศึกษามีบทบาทและความสำคัญต่อพัฒนาการของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมคุณภาพชีวิต พลศึกษาจึงเป็นวิชาที่จำเป็นจะต้องมีการ จัดการเรียนการสอนที่ทุกโรงเรียนจะขาดเสียมิได้

โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

พลศึกษาเป็นวิชาที่จำเป็นต้องสอนในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะพลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาต่าง ๆ โดยมีปรัชญาพื้นฐานที่ว่าพลศึกษาสามารถให้การศึกษานุบุคคลได้ และยังเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนโดยได้รับจากโครงการพลศึกษา ที่มีรูปแบบและระบบที่ดี ดังที่ Bucher (1979 อ้างในภารดี อมรรัตนานนท์, 2547) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนและวิทยาลัยว่า โปรแกรมพลศึกษานั้น ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน เป็นการสอนพลศึกษาให้แก่ นักเรียนทุกคน
2. โปรแกรมบรรดิกการทางพลศึกษา เป็นการจัดพลศึกษาให้กับนักเรียนที่ไม่สามารถ จะเข้าร่วมในโปรแกรมพลศึกษาปกติได้
3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นการจัดให้นักเรียนทุกคนได้ มีโอกาสเข้าร่วมในการแข่งขันกีฬาภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งมีความสอดคล้องกับโปรแกรม การสอนพลศึกษาในชั้นเรียน
4. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือระหว่างวิทยาลัย เป็นการแข่งขันที่ คัดเลือกเฉพาะนักกีฬาที่มีทักษะดีไปร่วมการแข่งขันกับนักกีฬาของโรงเรียนอื่น

ศุรางค์ ความสุวรรณ (2537) กล่าวว่า พื้นฐานการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนอย่าง หนึ่งคือ การจัดให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และทั่วถึงกันตามความต้องการความสามารถและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้รวมทั้งการ ได้รับคำสอน การได้รับความช่วยเหลือการใช้สถานที่อุปกรณ์และสิ่ง อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพลศึกษาด้วย

ฉะนั้นการที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสอย่างทั่วถึงดังที่กล่าวมานี้โรงเรียนควรจัดโครงการสอน พลศึกษาโดยคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านปรัชญา เพื่อให้นักเรียนพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยใช้กิจกรรมพลศึกษาโดยครู จะสอน ให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ระเบียบ กฎข้อบังคับ กติกาการเล่น ตลอดจนความสำคัญ ของกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีวิจรรณญาณ มีระเบียบ มีคุณธรรม มีทัศนคติที่ดี เพื่อให้ สามารถนำความรู้และประสบการณ์เหล่านี้ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันต่อไป
2. ด้านการจัดและบริหาร เน้นให้นักเรียนทุกคนได้เรียนวิชาพลศึกษาและร่วมกิจกรรมการ เรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งกิจกรรมสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการ ตามปกติ โดยได้รับคำแนะนำจากแพทย์ กำหนดเนื้อหาหรือกิจกรรมพลศึกษาให้สอดคล้องกับการ

พัฒนาความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนการป้องกันอันตรายเกิดจาก อุปกรณ์ต่าง ๆ และกิจกรรมที่ปฏิบัติด้วย

3. ด้านการจัดเรียน ควรกำหนดให้จำนวนเหมาะสมกับครูผู้สอน และชั่วโมงการสอนของ ครูควรไม่เกิน 5 ชั่วโมงต่อกัน นอกจากนี้ยังกำหนดเวลาเรียนอย่างเพียงพอในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งจำนวนของนักเรียนในแต่ละห้องไม่ควรเกิน 35 คน

4. ด้านบุคลากร เน้นที่ตัวครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ซึ่งต้องรับผิดชอบในการวางแผน โครงการพลศึกษา พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การใช้เทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ

5. ด้านหลักสูตร ระบุถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมที่มีต่อร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม สติปัญญา แผนการสอนที่ยืดหยุ่นตามความสะดวกของอุปกรณ์ และสถานที่หลักสูตร มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียน การประเมินหลักสูตรใช้ข้อมูลระเบียบ กฏเกณฑ์ที่เป็นปัจจุบัน

6. ด้านอุปกรณ์ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ทั้งกลางแจ้งและในร่มควรมี กำหนดให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในแต่ละชั่วโมงที่มีการเรียนการสอน

7. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพลศึกษา ที่จะต้องให้นักเรียน ได้แก่ การแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดกีฬาวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันเด็ก วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

8. ด้านการประเมินผล มีประเมินผลของหลักสูตร โดยคณะกรรมการโรงเรียนประเมินผล ครูผู้สอนโดยผู้บริหาร และโดยหัวหน้าหมวดอย่างมีระบบ มีการประเมินผลนักเรียนรายงาน ความก้าวหน้าของนักเรียน โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

วิสูตร กองจินดา (2545) ได้กล่าวว่าการดำเนินโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนประกอบด้วย

1. โปรแกรมการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน
2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน
3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
4. โปรแกรมนันทนาการ
5. โปรแกรมบรรดิกการ

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนไว้ว่า โปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน คือ รายการจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียนที่สมบูรณ์เพื่อให้นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนทุก ๆ คน ได้มีโอกาส มีส่วนร่วมในกิจกรรมผลศึกษาต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกันและทั่วถึงกันตามความต้องการ ความสามารถ ความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้รวมถึงการได้รับคำสอน การช่วยเหลือแนะนำ การใช้สถานที่ การใช้อุปกรณ์ และการใช้บริการอื่น ๆ เกี่ยวกับการผลศึกษาด้วย เพื่อให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาการตามศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด ฉะนั้นถ้าโรงเรียนจะจัดโปรแกรมผลศึกษาให้สามารถบรรลุตามหลักการและปรัชญาผลศึกษาอย่างแท้จริงแล้วจะต้องจัดรายการการผลศึกษาของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ 4 ด้านพร้อม ๆ กันดังนี้

1. โปรแกรมการสอนผลศึกษาในชั้นเรียน
2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน
3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
4. โปรแกรมการแข่งขันเพื่อเด็กพิเศษ

สรุปได้ว่า การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนที่สมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักปรัชญาพลศึกษาประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ และโปรแกรมนันทนาการ

โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนนี้ก็คือ โปรแกรมการจัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่โรงเรียนได้กำหนดในแต่ละระดับชั้นปี วิชาพลศึกษาถือว่าเป็นวิชาหนึ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญสำหรับนักเรียนที่จะนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันระหว่างที่อยู่ในวัยเด็กกำลังเรียนและในวัยที่เป็นผู้ใหญ่หลังจากเรียน สำเร็จจากโรงเรียนไปแล้ว ประเทศต่าง ๆ จึงมักจะเห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษาได้จัดให้มีการ เรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นวิชาบังคับตลอดหลักสูตรการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นวิชา บังคับสำหรับนักเรียนทุกคน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษามาเป็นเวลานานแล้ว ความมุ่งหมายหลักของการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ที่พอจะสรุปได้ที่สำคัญจะมีอยู่ 5 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. เพื่อให้นักเรียนมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ สามารถสนองความต้องการ การเคลื่อนไหวของร่างกาย ช่วยให้อวัยวะมีความเจริญเติบโตตามอัตราที่ควรจะเป็น
2. เพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในการทำงานประสานกันระหว่างประสาทและกล้ามเนื้อ หรือที่เรียกว่า เพื่อให้นักเรียนได้มีทักษะในกิจกรรมกีฬาต่างๆ เพื่อจะได้นำไปใช้เล่นในเวลาว่าง หรือเมื่อหลังจากออกจากโรงเรียนไปแล้ว
3. เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้และความเข้าใจในหลักการเบื้องต้นในการออกกำลังกายและ การเล่นกีฬาด้วยความปลอดภัยเพื่อสุขภาพของตนเอง
4. เพื่อให้นักเรียนได้มีคุณธรรม มีน้ำใจนักกีฬา

5. เพื่อให้นักเรียนได้มีความรัก มีความสนใจในการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ เพื่อมิตรภาพและเพื่อความสนุกสนาน

หลักของการจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

1. การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาในแต่ละระดับชั้นจะต้องมีความมุ่งหมายที่ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้และบรรลุผลได้ทั้ง 5 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ คุณธรรม การมีน้ำใจนักกีฬา ด้านทัศนคติความรักและความชอบในการกีฬา คือให้มีความเหมาะสมกับวัยของนักเรียนเหมาะสมกับสภาพการณ์โรงเรียน และในขณะที่เดียวกันครูก็ควรจะให้ให้นักเรียนได้ทราบความมุ่งหมายนั้น ๆ ด้วย
2. ในการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาทุกครั้ง ครูควรจัดให้มีกิจกรรมพลศึกษาหรือกีฬาหลาย ๆ อย่างเพื่อที่จะช่วยให้สามารถบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ได้ในทุก ๆ ด้านด้วย
3. การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาควรคำนึงถึงหลักการทางสรีรวิทยาการกีฬา จิตวิทยาการกีฬา สังคมวิทยาการกีฬาควบคู่กันไปด้วย เพราะหลักการของสาขาวิชาต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาเป็นอย่างมาก
4. การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาควรยึดหลักของคุณค่าทางนันทนาการในแต่ละกิจกรรมด้วย ทั้งนี้เพราะว่าปรัชญาการสอนพลศึกษาที่สำคัญอย่างหนึ่งนั่นคือ เพื่อให้นักเรียนได้นำกิจกรรมที่ได้เรียน ไปแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันในเวลาว่างต่อไป ดังนั้นกิจกรรมที่มีคุณค่าทางนันทนาการจะเป็นกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญช่วยให้บรรลุตามความมุ่งหมายนี้ได้
5. การจัดโปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาควรมีความต่อเนื่องและมีระดับที่สูงต่อจากระดับประถมศึกษา ทั้งนี้โดยมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ในกิจกรรมที่ตนเองมีความถนัดและความสนใจ สามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากยิ่งขึ้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะจัดให้นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบของเกมหรือกีฬานั้น ๆ อย่างแท้จริงได้

6. การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาควรจะได้มีการวางแผนที่แน่นอนและมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ เช่น ดินฟ้าอากาศ สถานที่ อุปกรณ์ มีแผนการสอนประจำสัปดาห์ ประจำภาค และประจำปี ไว้ในแต่ละระดับชั้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ได้

7. โปรแกรมการสอนวิชาพลศึกษาจะมีความสำเร็จหรือไม่มากนักขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลัก ครูพลศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในโปรแกรมการสอนพลศึกษานอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีปรัชญาที่ถูกต้องในการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนแล้ว จะต้องเป็นผู้ที่มีอุดมคติ มีความศรัทธาในวิชาพลศึกษาอย่างแท้จริง ตลอดจนมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าในการที่จะดำเนินการตามโปรแกรมเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนด้วยความจริงใจและเต็มใจด้วย

8. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความพร้อมและพัฒนาการเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมประชาธิปไตยอีกในโอกาสข้างหน้าต่อไปอีก ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ ตามที่ครูพิจารณาเห็นสมควรด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักการนำประสบการณ์ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

9. ทศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิชาพลศึกษานับว่ามีความสำคัญมากในการที่นักเรียนจะนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ต่าง ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองในชีวิตประจำวัน ถ้านักเรียนเห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษาและเห็นประโยชน์ของวิชาพลศึกษาในการที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้ว นักเรียนก็มักจะมีความสนใจและตั้งใจเรียนในวิชาพลศึกษา และนำความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนวิชาพลศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง ฉะนั้นเพื่อเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีเพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาพลศึกษาดังกล่าวนี้ ครูผู้สอนควรจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามอุดมคติของการพลศึกษามีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจในตัวนักเรียน มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนด้วยความเต็มใจ พร้อมกับสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีความสนุกสนานและบรรลุตามผลระดับความสามารถของแต่ละคนด้วย

โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนคือ การแข่งขันกีฬาซึ่งจัดให้มีการแข่งขันในระหว่างพวกเดียวกันภายในโรงเรียนเดียวกัน อาจจะเป็นการแข่งขันระหว่างชั้น ระหว่างห้อง ระหว่างตึก ระหว่างสี่ หรืออื่น ๆ ที่นักเรียนสามารถรวมกันเป็นกลุ่มก่อนเดียวกัน การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการจัดที่มีความมุ่งหมายที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนในชั่วโมงพลศึกษา มาแล้วมาใช้เพื่อความสนุกสนานและออกกำลังกายตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน
2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ได้มีความรู้และประสบการณ์ของการแข่งขันโดยตรงด้วยตนเอง ทั้งนี้เพราะถือว่าประสบการณ์ในการแข่งขันเป็นประสบการณ์ที่มีค่าต่อชีวิตมาก อย่างหนึ่งในชีวิตจริงของนักเรียนแต่ละคนจะต้องประสบกับความสมหวังและผิดหวัง ซึ่งเทียบได้กับการชนะและการแพ้ในเกมกีฬา
3. เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสทดสอบความสามารถของตนเองกับเพื่อนร่วมชั้น หรือเพื่อนร่วมโรงเรียนที่อยู่ในวัยและระดับเดียวกัน
4. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีคุณลักษณะต่าง ๆ ประจำตัว เช่น การมีน้ำใจนักกีฬา การรู้จักแพ้ รู้จักชนะ รู้จักถอย การมีระเบียบวินัยในตนเอง การเคารพต่อกฎและระเบียบข้อบังคับ และอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะว่าการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็นการแข่งขันที่มีผลได้ผลเสียน้อย ทำให้การแข่งขันมักจะเป็นไปตามอุดมคติของการแข่งขันกีฬาที่แท้จริง
5. เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติต่อการแข่งขันกีฬา และได้นำการกีฬาไปใช้เล่นในเวลาว่าง เพื่ออุดมคติของการกีฬาอย่างแท้จริง คือ กีฬาเพื่อสุขภาพ กีฬาเพื่อมิตรภาพ และกีฬาเพื่อความสนุกสนาน
6. เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้รับความกระตือรือร้น มีความสนใจในการเล่นกีฬา และการแข่งขันกีฬาภายในขอบข่ายและตามอุดมคติของการกีฬามากยิ่งขึ้น

โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า

...การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการพลศึกษาของโรงเรียนที่สำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นของโรงเรียนได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ของตนเองให้สูงขึ้นอีก และในขณะเดียวกันก็เป็นการปลูกฝังคุณลักษณะอื่น ๆ ประจำตัว การมีน้ำใจนักกีฬา ความสามัคคี ความรักหมั่นรักคณะ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและอื่น ๆ ในสภาพการณ์ที่ทำทายนมากกว่าควบคุมกันไปด้วย และการที่โรงเรียนจัดให้มีโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โดยไม่ได้จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนให้นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนได้มีส่วนร่วมก่อน ถือว่าการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นผิดหลักการหรือปรัชญาการพลศึกษาของโรงเรียนโดยสิ้นเชิง...

หลักสำคัญสำหรับการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน มีดังนี้

1. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรคำนึงถึงคุณค่าที่นักเรียนจะได้รับเป็นสำคัญ
2. คณะกรรมการจัดการแข่งขัน ครูมีหน้าที่รับผิดชอบในการฝึกซ้อมและส่งนักกีฬาเข้าแข่งขันและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจ ยึดในหลักการและปรัชญาการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนในการจัดและดำเนินการแข่งขันหรือฝึกซ้อมนักกีฬาโดยเคร่งครัด
3. นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ไม่ควรจัดให้มีการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนที่ต้องใช้เวลาฝึกซ้อมและแข่งขันเป็นระยะเวลาสั้นๆ ต้องปรับกิจกรรม สถานที่ อุปกรณ์และระยะเวลาของการแข่งขันให้เหมาะสมกับวัยนักเรียนที่จะทำการแข่งขัน
4. สุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียนมีความสำคัญมากกว่าสิ่งอื่นใด
5. นักเรียนที่เป็นนักกีฬาเข้าแข่งขันระหว่างโรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจในความรับผิดชอบและภาระหน้าที่ที่ตนเองจะต้องมีตลอดเวลาการฝึกซ้อมและแข่งขัน

6. ครูควรจะได้ชี้แจงให้กับนักเรียนที่เข้าแข่งขันระหว่างโรงเรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายและปรัชญาของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนให้นักเรียนและผู้ปกครองเข้าใจโดยถูกต้อง
7. การฝึกซ้อมของครูต้องถือว่าเป็นการให้การศึกษาแก่นักเรียนควบคู่กันไปด้วย
8. ครูควรได้ติดตามเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือหรือติดต่อประสานงานกับโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนและผลการเรียนของนักเรียนที่เป็นนักกีฬาเป็นระยะๆ อย่างใกล้ชิดเป็นรายบุคคลควบคู่กันไป
9. ถ้าหากเป็นไปได้ ครูไม่ควรใช้เวลาเรียนตามปกติเพื่อฝึกซ้อมหรือแข่งขันกีฬา ครูควรจะแบ่งเวลาในการฝึกซ้อมในแต่ละวันให้พอดี เพื่อให้ให้นักเรียนมีเวลาพอที่จะทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนประจำวันได้
10. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนแต่ละครั้ง ครูควรจะแน่ใจว่าได้ให้นักเรียนเตรียมตัวฝึกซ้อมมาแล้วอย่างเพียงพอ
11. การเข้าร่วมการแข่งขันทุกครั้ง ครูจะต้องกำชับให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามกฎระเบียบกติกา ตลอดจนการเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ตัดสินอย่างเคร่งครัด
12. การเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาแต่ละครั้ง ครูไม่ควรจะเน้นให้นักเรียนเห็นแก่ชัยชนะหรือถ้วยรางวัลมากเกินไป ครูควรจะได้ชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันและประโยชน์ที่จะได้รับจากการแข่งขันกีฬา
13. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนเป็นสิ่งช่วยเสริมประสบการณ์ของนักเรียนให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ฉะนั้นการแข่งขันจึงไม่ควรมาเป็นอุปสรรคของการเรียนซึ่งเป็นการปูพื้นฐานแก่ชีวิตและอนาคตของนักเรียนเป็นอันขาด
14. ในกรณีที่มิให้นักเรียนไปเชียร์กีฬาด้วย โรงเรียนหรือผู้ฝึกกีฬาควรชี้แจงให้นักเรียนได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

15. เพื่อให้การแข่งขันกีฬาได้บรรลุผลตามที่วางไว้มากยิ่งขึ้น ครู ผู้ฝึกกีฬา และผู้จัดการแข่งขันควรมีวิธีการที่จะส่งเสริมให้นักกีฬาทั้งสองฝ่ายมีความเป็นมิตร และมีความสามัคคีปรองดองซึ่งกันและกันทั้งก่อนเล่น ระหว่างเล่น และหลังเล่น

16. ครูผู้ฝึกและโรงเรียนยึดมั่นในอุดมคติและทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

17. การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนอีกแบบหนึ่ง คือ การแข่งขันกีฬานอกโรงเรียนเป็นการจัดการแข่งขันที่จัดขึ้นเป็นครั้งคราวเพื่อความสนุกสนานและเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างสองโรงเรียนหรือมากกว่า เชื่อมความสามัคคีกัน และมีการจัดการแข่งขันกีฬาเพียงหนึ่งอย่างหรือสองอย่าง โดยจะจัดการแข่งขันให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งวันหรือสองวันเป็นอย่างช้า

โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ

วรัศคีดี เพ็ชรชอบ (2548) กล่าวว่า การจัดโปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ คือ การจัดพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากคนอื่น อันอาจจะเนื่องมาจากความพร้อมทางด้านสมรรถภาพหรือทักษะ หรือเนื่องมาจากความผิดปกติของร่างกาย เพื่อให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้รับประโยชน์จากการพลศึกษาของโรงเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ด้วยการจัดสถานที่ กิจกรรมและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถหรือสภาพร่างกายของนักเรียนนั้น ๆ นักเรียนที่มีความสามารถและสภาพของร่างกายแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ อาจจะแยกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

ประเภทแรก ได้แก่ นักเรียนที่มีร่างกายปกติแต่ไม่มีพื้นฐานทางกลไกของร่างกายพอที่จะทำให้สามารถร่วมกิจกรรมกับนักเรียนคนอื่น ๆ ในระดับชั้นเดียวกันได้ เช่น มีกำลังแขน กำลังขา กำลังกล้ามเนื้อ ส่วนอื่น ๆ ของร่างกายน้อยเกินไป นักเรียนที่มีความสามารถน้อยดังกล่าวนี้ ควรจะได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครู เพื่อช่วยปรับปรุงและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการในด้านที่ยังขาดหรือด้อยอยู่ให้มีความพร้อมให้สามารถที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กับนักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนได้ตามปกติต่อไปได้ การจัดกิจกรรมดังกล่าวนี้ครูควรจะได้คำนึงถึงความปลอดภัยความพร้อมของนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่นักเรียนเพิ่งฟื้นจากการเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นระยะเวลาอนานควรจะได้มีการปรึกษาแพทย์และมีการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

ประเภทที่สอง ได้แก่ นักเรียนที่มีสภาพทางด้านร่างกายที่ผิดปกติอย่างไม่ถาวร (Functional Defects) อันเนื่องมาจากการทำงานของกล้ามเนื้อของร่างกายด้านหนึ่งด้านใดมากเกินไป เช่น เด็กบางคนที่เลี้ยงน่องเองและชอบอุ้มน่องด้วยเอวข้างหนึ่งจะมีเอวเอียงไปข้างหนึ่ง นักเรียนบางคนที่มีร่างกายสูงชะลูดมากกว่าเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ ทั้งหมดในชั้นเรียนเวลาเดินไปไหนกับเพื่อนคนอื่น ก็พยายามย่อหรือเดินให้หลัง โกงเพื่อให้มีความสูงเท่ากับเพื่อนคนอื่น ๆ โดยไม่รู้ตัวที่เวลานั้นครูพลศึกษาที่ดีควรจะได้รับความไว้วางใจหรือขอร้องของร่างกายของนักเรียนเหล่านั้นตลอดเวลาด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ที่อ่อนแอหรือขาดการเคลื่อนไหวมีความแข็งแรงได้สัดส่วนและความสมดุลกัน เป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนมีทรวดทรงและบุคลิกภาพที่สง่างามต่อไป

ประเภทที่สาม คือ นักเรียนที่มีสภาพทางด้านร่างกายผิดปกติอย่างถาวร (Structural-Defects) เช่น แขน ขาลีบ เป็นอัมพาต อันเนื่องมาจากโรคภัยไข้เจ็บ อุบัติเหตุหรือสาเหตุอื่น ๆ จริงอยู่แม้ว่าร่างกายมีความผิดปกติมากเช่นนี้ก็ตาม แต่ความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียนที่มีสภาพเช่นนี้ก็ยังมีเหมือนกัน ครูพลศึกษาที่ดีจะพยายามจัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการของนักเรียนที่มีสภาพร่างกายดังได้กล่าวมาแล้วนี้ควบคู่ไปด้วยกัน การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนประเภทนี้ควรจะต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำช่วยเหลือจากแพทย์โดยใกล้ชิด มิฉะนั้นแล้วการจัดกิจกรรมพลศึกษานั้นอาจจะเป็นโทษแก่นักเรียนมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับก็ได้

ประเภทสุดท้าย คือ นักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นกว่านักเรียนคนอื่น ๆ ในชั้นเรียน เช่น นักเรียนที่เป็นนักกีฬาดีเด่นของโรงเรียน หรือนักเรียนที่มีความสามารถสูง สามารถที่จะเข้าแข่งขันกีฬาระดับประชาชนหรือเป็นตัวแทนในทีมชาติเพื่อเข้าแข่งขันระหว่างประเทศ เป็นต้น ถ้าหากเป็นไปได้ก็ควรมีโครงการเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเหล่านี้ได้มีความสามารถยิ่งขึ้นต่อไป เช่น เป็นผู้ช่วยครูในการเรียนการสอน การฝึกซ้อม การเป็นเจ้าหน้าที่ เป็นต้น นอกจากนี้เพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ จะได้รับประโยชน์แล้ว ยังจะเป็นการฝึกหัดการเป็นผู้นำ การรับผิดชอบของนักเรียนและอื่น ๆ ในการทำงานที่เป็นผลเมืองดีในสังคมต่อไปอีกด้วย

โปรแกรมন্নันทนาการ

วิสูตร กองจินดา (2545) ได้กล่าวถึง โปรแกรมন্নันทนาการไว้ว่า

...การจัดนันทนาการในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน หรือเพื่อชดเชยให้แก่เด็กที่มีความต้องการทั่วไป ด้านการออกกำลังกายและความสนุกสนานหลังจากเวลาเรียนตามปกติ เช่น อาจจะเป็น เวลาเลิกเรียนตอนเย็น หรือวันหยุด เป็นต้น...

และมีหลักการจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียน วิสูตร กองจินดา (2545) ดังนี้

1. ควรมีคณะกรรมการดำเนินงาน โปรแกรมন্নันทนาการเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา และครูอื่น ๆ ที่มีความสนใจ ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการ
2. อุปกรณ์จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอแก่ความต้องการของนักเรียน
3. สถานที่จะต้องจัดเตรียมให้เพียงพอกับประเภทกิจกรรมและจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม
4. ช่วงเวลาการจัดกิจกรรมนันทนาการ จะต้องเป็นเวลารว่างของนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะจัดในเวลา ดังนี้ เช่น ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน พักกลางวัน ตอนเย็นหลังเลิกเรียน ตอนค่ำ วันหยุดราชการ หรือวันนักขัตฤกษ์
5. กิจกรรมแต่ละอย่างควรมีอาจารย์ที่ปรึกษา
6. ควรให้นักเรียนส่วนใหญ่มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม
7. ควรให้นักเรียนส่วนใหญ่สมัครร่วมกิจกรรมแต่ละประเภทด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ

8. ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกิจกรรมต่าง ๆ
9. ควรฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ช่วยเหลือครูในการจัดกิจกรรมนันทนาการ
10. การจัดกิจกรรมกลางแจ้ง จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยให้มาก และจัดในกรณีที่ทำเป็นจริง ๆ

สรุปได้ว่า การจัด โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนนั้นประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อเด็กพิเศษ และ โปรแกรมนันทนาการ เป็นการ จัด โปรแกรมการสอนพลศึกษาถูกต้องตามหลักและปรัชญาพลศึกษา เพราะเป็นการจัด โปรแกรมพลศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทุก ๆ คนในโรงเรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษา เพื่อช่วยให้แต่ละคนได้มีพัฒนาการในทุก ๆ ด้านอย่างเท่าเทียมกันตามศักยภาพของตนเอง นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความสามารถน้อย หรือมีความจำกัดทางด้านร่างกายหรือไม่มากนัก เพียงใดให้ทุกคนได้มีโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน

เห็นได้ว่าการจัด โปรแกรมการสอนพลศึกษาในชั้นเรียนเป็น โปรแกรมที่มุ่งปูพื้นฐานในเรื่องเกี่ยวกับพลศึกษาให้แก่ นักเรียนทุก ๆ คน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนเป็น โปรแกรมที่มุ่งให้ทุกคนได้นำสิ่งที่เรียนมาแล้วไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ส่วนโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนนั้นเป็น โปรแกรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่านักเรียนคนอื่น ได้เสริมสร้างความสามารถของตนเองกับนักเรียนโรงเรียนอื่นให้สูงขึ้นต่อไปอีก สำหรับ โปรแกรมการจัดพลศึกษาเพื่อพิเศษนั้นก็ เป็น โปรแกรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนผู้มีความจำกัดทางด้านร่างกายหรือความจำกัดทางด้านอื่นที่ไม่สามารถมีส่วนร่วม กับนักเรียนคนอื่น ๆ ตามปกติได้ และ โปรแกรมนันทนาการ เป็นการ จัดกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการหรือความสนใจของนักเรียน หรือเพื่อชดเชยให้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการทั่วไปด้านการออกกำลังกายและความสนุกสนานหลังจากเวลาเรียนตามปกติ

การพัฒนาศักยภาพครู

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนาโดยยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการจึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุลทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549)

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพคนในด้านต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดคือ ครูผู้สอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 กำหนดไว้ว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) จากมาตรานี้ นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาได้ คือ สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ให้สามารถทำการวิจัย และนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การที่ครูผู้สอนจะสามารถทำการวิจัยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมตามกระบวนการ ได้นั้นสามารถทำได้โดยสถานศึกษา จัดให้ครูผู้สอนได้รับการอบรม การเข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการ การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (อ้างใน วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2547) ได้ระบุถึงการพัฒนาศักยภาพครูไว้ว่า “...ให้ถือเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ เพื่อให้มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ของนักเรียน...” สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามที่กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

ต้องการ เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ชั้นๆ ให้มีประสิทธิภาพ

เพื่อพัฒนาหลักสูตรพลศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการของพลศึกษาแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องมี คุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี ดังที่ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูพลศึกษา ที่ดีไว้ว่า “...เป็นผู้มีความรู้ดีทั้งในด้านวิชาการทั่วไป วิชาการศึกษา และวิชาพลศึกษา มีความรู้ความ เข้าใจในหลักการ และปรัชญาการพลศึกษาและการกีฬาเป็นอย่างดี มีความรักและความศรัทธาใน วิชาชีพพลศึกษาก็พาดด้วยความบริสุทธิ์ใจอย่างแท้จริง...”

Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2540) กล่าวถึงการบริหารบุคลากรทางพลศึกษาไว้ว่า

1. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะได้เลือกบุคลากรและเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าทำงานโดยใช้ แหล่งข้อมูลสามแหล่งด้วยกันคือ แหล่งข้อมูลจากการเสนอแนะและรับรองจากบุคคลอื่นจาก สำนักงานจัดหางาน และจากหน่วยงานของครู
2. บุคลากรทางพลศึกษาควรมีการพิจารณาคุณสมบัติบางประการในการที่จะเลือก บุคลากรใหม่เข้าทำงาน คือ อายุ การได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ ทักษะ รูปร่างหน้าตาและนิสัยส่วนตัว
3. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องแสดงตัวอย่างในการเป็นคณะอาจารย์ในวิชาชีพ คือ ให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางด้านศีลธรรมและจริยธรรมในระดับที่สูงที่สุด
4. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องปฏิบัติตามนโยบายในการที่จะส่งเสริมการพัฒนาของคณะ เจ้าที่บุคลากร
5. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะต้องจัดประชุมอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของตนเองนอกเหนือจาก การประชุมของคณะอาจารย์

6. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะได้มีการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวกับความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างสมาชิกในภาคด้วยวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย

7. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะได้เข้าร่วมประชุมอาจารย์ที่โรงเรียนจัดขึ้น

8. บุคลากรทางพลศึกษาควรจะได้เข้าร่วมประชุมวิชาการทางพลศึกษาด้วย

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) กล่าวว่าไว้ว่า สำหรับการเลือกและจัดสรรบุคลากร ผู้บริหารควรจัดผู้สอนวิชาพลศึกษาโดยเริ่มพิจารณาจากครูพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหรือมีความรู้ในด้านนี้โดยตรงเป็นอันดับแรก เพราะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาพลศึกษา และควรจัดให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ถ้ามีไม่พอหรือไม่มีจึงค่อยพิจารณาจากครูที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชุดพลศึกษา ครูที่ชอบและสนใจกีฬาเป็นอันดับต่อไป และถ้าไม่มีจริงๆ ก็อาจขอนิสิต นักศึกษาฝึกสอนจากสถาบันการศึกษาวิชาชีพลศึกษาต่างๆ มาช่วยหรืออาจจ้างครูพิเศษมาจากที่อื่นก็ได้

สัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนกับจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นควรจะมีอัตราส่วนครู 1 คนต่อนักเรียน 25-40 คน ถ้ามีจำนวนนักเรียนมากเกินไปจะทำให้ครูดำเนินการสอนได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากดูแลควบคุมได้ไม่ทั่วถึง เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติและส่วนมากจะสอนในสถานที่ค่อนข้างกว้าง ครูต้องเดินตรวจตราดูแลนักเรียนทุกคน ส่วนอัตราการสอนของครูก็ควรจะเป็น 3 คาบต่อวันต่อสัปดาห์ หรือ 15 คาบต่อสัปดาห์ เพราะเวลานอกเหนือจากนั้นครูจะได้นำไปใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ตรวจงาน ทำบันทึกการสอน ฝึกอบรมนักกีฬา สอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ให้บริการ ทำหน้าที่ครูเวร ครูประจำชั้น และสุดท้ายที่สำคัญคือครูพลศึกษาควรใช้เวลาส่วนหนึ่งไปในการฝึกสมรรถภาพของตนเองให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอตามคุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี

การบริหารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก

Williams (1964 อ้างใน วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ, 2540) ได้วางหลักเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนที่เกี่ยวกับสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกทางการพลศึกษาไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถที่จะไปมาได้โดยง่าย คือ สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนี้ ผู้ใช้สามารถที่จะนำไปใช้ได้โดยง่ายและสะดวก
2. ความสวยงาม คือ สถานที่ควรจะต้องมีความสวยงาม ดึงดูดความสนใจแต่ก็ไม่ฉาบฉวย และควรจะต้องให้เห็นความสำคัญในการที่จะช่วยกันบำรุงรักษา
3. จัดให้เป็นส่วน ๆ หรือเป็นหมวดหมู่ คือ เขตของกิจกรรมและกิจกรรมที่เป็นกลุ่มเดียวกัน และมีความเกี่ยวข้องกันที่ต้องใช้งานด้วยกัน หรือเกี่ยวข้องกัน โดยจะจัดให้อยู่เป็นส่วน ๆ อันเดียวกัน หรือใกล้กัน
4. ความประหยัด คือ ให้ความประหยัดทั้งทางด้านเวลา กำลังงาน และค่าใช้จ่ายให้น้อยที่สุด และให้การเรียนการสอนได้เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมอย่างถูกสุขลักษณะให้มากที่สุด
5. ความสามารถที่จะขยายได้ในโอกาสข้างหน้า คือ มีความสามารถที่จะเพิ่มขอบข่ายและจำนวนของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเพิ่มขึ้นในโอกาสข้างหน้าได้ และในขณะที่เดียวกันก็จัดให้มีความพร้อมที่บุคคลสามารถจะมีส่วนร่วมได้ด้วยความปลอดภัย
6. ความโดดเด่น คือ จะต้องมีการจำกัดไม่ให้มีกลิ่น มีเสียง หรือความชื้นมารบกวน มีการแยกกิจกรรมให้เป็นไปตามกลุ่มของผู้ที่มีส่วนร่วม และมีการป้องกันมิให้บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในกลุ่มอื่น ๆ เข้ามาได้ การควบคุมแสง เสียง ความร้อนและการถ่ายเทอากาศ ควรจะมีการควบคุมแยกเป็นส่วน ๆ ไป

7. ความปลอดภัย ถูกต้องตามสุขลักษณะและสุขอนามัย สิ่งต่าง ๆ ของสถานที่และของผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้ จะต้องได้รับการพิจารณาเป็นอย่างดีในการที่จะจัดและการบำรุงรักษาสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก

8. การควบคุมดูแล การที่จะสามารถดูแลควบคุม ได้อย่างทั่วถึงและจัดกิจกรรมตลอดจนจัดกลุ่มต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีนั้น สามารถที่จะกระทำได้โดยให้ผู้นำที่มีความรับผิดชอบมองเห็น หรือไปยังสถานที่ที่เกี่ยวข้องนั้น ได้โดยง่ายและรวดเร็ว และในขณะเดียวกันก็มีการแยกกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปโดยชัดเจน การควบคุมดูแลสถานที่ที่อาจจะมีอันตรายเกิดขึ้นนั้น ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้นำตามกฎหมาย

9. ความมีประโยชน์ ความมีประโยชน์ของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนั้น จะขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะปรับสถานที่เหล่านั้นให้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลาย ๆ อย่างด้วยความปลอดภัย มีความสนุกสนานและการเรียนการสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การที่สามารถใช้สถานที่ได้ตามฤดูกาลก็เป็นการเพิ่มประโยชน์ของการใช้สถานที่มากยิ่งขึ้นอีก

10. ความถูกต้อง สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกนั้นควรจะได้เป็นไปตามความต้องการและสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียน หลักวิชาการ และตามที่กฎหมายได้บังคับไว้

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดดูแลอุปกรณ์และวัสดุทาง พลศึกษาไว้ ดังนี้

1. อุปกรณ์และวัสดุทุกประเภทควรจัดให้มีพร้อมสำหรับกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาทุกชนิดที่มีแผนว่าจะจัดให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ทั้งนี้รวมทั้งกิจกรรมที่จะมีการเรียนการสอนตามหลักสูตรของโรงเรียนที่กำหนดไว้ และกิจกรรมที่จะจัดให้มีในลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย

2. หลักการของการจัดอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะมุ่งเพื่อความสะดวก ความง่าย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งในแง่ของการนำไปใช้ในการเรียนการสอน และการที่นักเรียนจะมีการยืมไปใช้ในเวลาวางตามลำพังได้ด้วย

3. โรงเรียนหรือผู้ที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษา ควรจะให้มีโครงการส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสใช้อุปกรณ์และวัสดุที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ด้วยการนำไปใช้ในการเล่นหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาหรือกีฬาต่างๆ ในเวลาว่างตามความถนัดและความสนใจของตนเองให้มากที่สุด

4. คุณค่าหรือประโยชน์ของอุปกรณ์หรือวัสดุแต่ละอย่างนั้นควรจะได้พิจารณาในแง่ของความบ่งชี้ให้นักเรียนได้นำออกไปใช้เป็นสำคัญ

5. ความคงทนถาวรของอุปกรณ์หรือวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะได้พิจารณาในแง่ของความบ่งชี้และความยาวนานที่อุปกรณ์หรือวัสดุส่วนนั้น ได้ถูกนำไปใช้งานมากกว่าการเก็บรักษาไว้

6. ผู้รับผิดชอบในด้านที่เกี่ยวกับอุปกรณ์หรือวัสดุทางพลศึกษาควรจะให้การศึกษาในวิธีการใช้ และวิธีการดูแลรักษาอุปกรณ์และวัสดุที่ใช้เหล่านั้น ในวิธีการที่ต้องควบคู่กันไปด้วย โดยให้ถือว่าอุปกรณ์หรือวัสดุทุกอย่างที่นำมาใช้นั้นควรจะได้รับ การดูแลรักษาเสมือนกับเป็นสมบัติของตัวเอง

7. เพื่อความปลอดภัยและให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง อุปกรณ์หรือวัสดุที่จัดมานั้น ควรจะเป็นอุปกรณ์หรือวัสดุที่เป็นไปตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับของวิชาชีพด้วย

8. เพื่อให้การเรียนการสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง จำนวนและขนาดของอุปกรณ์หรือวัสดุที่จัดหามานั้นควรจะได้เป็นไปตามหลักการและมีจำนวนเป็นไปตามอัตราส่วนของจำนวนนักเรียนตามหลักการของวิชาชีพพลศึกษาด้วย

9. เพื่อให้การจัดหาอุปกรณ์หรือวัสดุได้ถูกต้องและเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรของโรงเรียน ความต้องการ และความสนใจของนักเรียนอย่างแท้จริง การจัดหานั้นควรจะทำ โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอนหรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง

สรุปได้ว่า การบริหารงานทางพลศึกษามีความเกี่ยวข้องกับงานสามด้าน คือ ด้านการบริหารโปรแกรมพลศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก งานทั้งสามด้านนั้นจะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยการดำเนินการ โปรแกรมพล

ศึกษาที่คิโนั้นจะต้องอาศัยสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และการที่จะดำเนินงานด้านการบริหารที่คิโนั้นต้องอาศัยบุคลากรที่มีประสิทธิภาพมาเป็นผู้รับผิดชอบ และดำเนินการจัดเท่านั้น

การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

ประชาคมการศึกษา นักคิด นักการศึกษา สถาบันทางสังคม ศาสนา วัฒนธรรมและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งหลายต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ถึงเวลาต้องปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทย ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังนี้

1. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทย

การปฏิรูปวัฒนธรรมการเรียนรู้ใหม่จะช่วยพัฒนาคนไทยให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของตนเอง ผู้อื่นและสรรพสิ่งทั้งหลาย รู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ในครรลองแห่งความดีงาม รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เป็นคนมีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เคารพกฎกติกาของสังคมมีความขยัน ซื่อสัตย์ และเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความสามารถในการใช้ศักยภาพของสมองซีกซ้าย – ขวาอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน คือ ความสามารถด้านการใช้ภาษาสื่อสารการคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์แบบวิทยาศาสตร์ คิดเป็นระบบ สามารถใช้สติปัญญาอย่างเฉลียวฉลาดลึกซึ้งเพื่อเรียนรู้ให้บรรลุความจริง ความดี ความงามของสรรพสิ่ง เป็นคนที่มีสุขภาพกาย – ใจดี มีวุฒิทางอารมณ์ บุคลิกภาพร่าเริงแจ่มใส จิตใจอ่อนโยนและเกื้อกูล มนุษย์สัมพันธ์ดี เผชิญและเผชิญปัญหาได้ ดำรงชีวิตอย่างอิสระและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนความเข้มแข็งของสังคมไทย

เมื่อสมาชิกของสังคมไทยได้รับการพัฒนาความตระหนัก และจิตสำนึกร่วมกันในการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหาของส่วนรวม คนทุกชุมชนย่อมพร้อมที่จะมีส่วนร่วมถักทอความคิดร่วมจิตกันทำงานอย่างไรไม่เห็นแก่ตัว มีการบริหารจัดการอย่างถูกต้องแยกคาง ลดความขัดแย้งทุกคนรับผิดชอบนำพาสังคมให้ก้าวหน้าด้วยต่างก็รู้คุณค่าของตนเอง

3. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ยุคโลกาภิวัตน์

การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องให้สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์ อันเป็นยุคอิเล็กทรอนิกส์ และเส้นใยนำแสงที่วิทยาการเจริญรุดหน้า ความรู้ และสรรพวิทยาการเดินหน้าไปถึงที่ต่างๆ ด้วย ความรวดเร็ว ข้อมูลและสาระความรู้ต่างๆ เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนทุกวัยจึง ต้องมีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งความรู้ที่มีอยู่รอบตัว ทั้งจากครูคน ครูเครื่อง และครูธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ผู้เรียนในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาได้มากกว่า 1 ภาษา คือ ต้องรู้และใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่ว และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อสารกับสากลได้ ด้วย ต้องมีความคล่องแคล่วในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็น ประตู่ที่จะเปิดออกไปสู่โลกกว้าง เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ และรู้จักสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตของตน ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

4. ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและ สังคมไทย

การปฏิรูปการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการเปิดแนวทางใหม่ๆ ให้แก่ครู พ่อแม่ ชุมชนอิสระในการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา จัดหลักสูตร และการบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรม การเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่น การลดทอนกรอบกระเปาะ คำสั่งขอส่วนกลางลงเพื่อให้เกิด ความหลากหลายในการปฏิบัติ เช่น การจัดชั้นเรียนและตารางเรียนที่ยืดหยุ่นและเอื้ออำนวยต่อการ เรียนรู้ การลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องเพื่อให้ครูมีเวลาสำหรับค้นคิดเพื่อวางแผนเตรียมการจัด กระบวนการเรียนรู้ การสร้างบทเรียน การออกแบบแผนการเรียนที่ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา ได้ร่วมกันคิด และเกื้อหนุนกัน เป็นต้น

ปัจจุบันมีเสียงเรียกร้องจากเด็กและเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้มีการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานของโรงเรียน โดยเฉพาะในการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบใหม่ที่สอดคล้อง กับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข มีส่วน ร่วมในกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ได้พัฒนาสมอง การคิด และสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ ได้ แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ หากครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน

ของคนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว เราก็จะมีโรงเรียนดี ๆ ครูดี ๆ ที่มีคุณภาพทัดเทียมกันเกิดขึ้นเต็มแผ่นดิน

5. ปฏิรูปการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย

การปฏิรูปการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเป็นภารกิจที่มีกฎหมายรองรับ ครูอาจารย์และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติให้บรรลุสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ใช่ชน โฆษายหรือแผนงานที่ใครจะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้ หรือเปลี่ยนแปลงได้ตามใจชอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งเหมือนอดีตที่ผ่านมา

พระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ถือว่าเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยมาตราที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนา “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” คือ มาตรา 22 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษายึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนและการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มตามความสามารถ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนกิจกรรมการเรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ชุมชนชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้าทดลองฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียนได้ฝึกวิธีคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้อย่างชัดเจนมีเหตุผล

ครูมีบทบาทปลูกเร้าและเสริมแรงศิษย์ในทุกกิจกรรมให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการประเมินและปรับปรุงตนเอง ยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็น

พลเมืองและพล โลกการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เกิดขึ้นได้หลายระดับ ทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียน และนอกเหนือไปจากห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

นอกจากพระบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แล้ว ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ก็ยังได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวไว้ในหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนี้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จาก

ประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย
กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเองกระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ทำทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง (Head) จิตใจ (Heart) มือ (Hand) และสุขภาพ (Health) อีกทั้งครูผู้สอนจะต้องดำเนินการสอน การเรียน และการประเมินผล ดำเนินไปด้วยกันอย่างต่อเนื่อง มีความสัมพันธ์กันโดยทั้งหมดเกิดขึ้นในช่วงเวลาเดียวกันหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ คือ การปฏิรูปจากกระบวนทัศน์เดิมมาเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ หรือที่เรียกว่าผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้ที่กล่าวว่าผู้เรียนเป็นสำคัญไม่ได้แปลว่าครูลดบทบาทหรือลดความสำคัญลง ตรงกันข้ามครูกลับมีบทบาทและความสำคัญมากขึ้น อีกทั้งจะทำให้การศึกษามีพลังและศักดิ์ศรีในการแก้ปัญหาของมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม

การประเมินผลการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตราที่ 26 ระบุว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่กันไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542; กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม ตรวจสอบ ตีความผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตรนำไปปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจผลการเรียน สถานศึกษาต้องมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และให้ผลการประเมินที่ตรงตามความรู้ ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอก ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาได้ สถานศึกษาจึงควรกำหนด

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
2. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน และตัดสินผลการเรียน
3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา และจัดให้มีการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถวัดและประเมินผลผู้เรียน ได้อย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ ความคิด กระบวนการ พฤติกรรมและเจตคติ เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติวิชา และระดับชั้นของผู้เรียน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง ยุติธรรม และเชื่อถือได้
5. การประเมินผู้เรียนพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบผลการประเมินผลการเรียนรู้
7. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและระหว่างรูปแบบการศึกษาต่างๆ
8. ให้สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียนรู้ รายงานผลการเรียน แสดงวุฒิการศึกษาและรับรองผลการเรียนของผู้เรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดระดับของการดำเนินงานไว้เป็น 4 ระดับ คือ การวัดและประเมินระดับชั้นเรียน การวัดและประเมินระดับสถานศึกษา การวัดและประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา การวัดและประเมินระดับชาติ ระดับที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้สอนมากที่สุดและเป็นหัวใจของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียน คือ การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน

นอกจากนั้น สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ยังได้ให้นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ไว้ดังนี้

การวัด (Measurement) หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรัชญาการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียน ซึ่งการจะได้มาซึ่งตัวเลขนั้น อาจต้องใช้เครื่องมือวัด เพื่อให้ได้ตัวเลข ที่สามารถแทนคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการวัด

การประเมิน (Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล ดีความ บันทึก และใช้ข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบของผู้เรียน ที่ทำในภาระงาน/ ชิ้นงาน ว่าผู้เรียนรู้อะไร สามารถทำอะไรได้ และจะทำต่อไปอย่างไร ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

การประเมินค่า/การตัดสิน (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวัดหลายๆ อย่างมาเป็นข้อมูลในการตัดสินผลการเรียน โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (Criteria) ที่สถานศึกษากำหนด เพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความเก่งหรืออ่อนเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ซึ่งคือการสรุปผลการเรียนนั่นเอง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Assessment) กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ดีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยในการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำผลที่ได้มาตีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร ข้อมูลที่ได้ก็นำไปใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น

จุดที่ต้องปรับปรุงให้แก่ผู้เรียน การตัดสินผลการเรียนรู้รวบยอดในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้หรือในรายวิชา และการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนการสอนของครู

อีกทั้ง ยังได้กล่าวถึงประเภทของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำแนกตามขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน มี 4 ประเภทซึ่งมีความแตกต่างกันตามบทบาท จุดมุ่งหมายและวิธีการวัดและประเมินดังนี้

1.1 การประเมินเพื่อจัดวางตำแหน่ง (Placement Assessment) เป็นการประเมินก่อน เริ่มเรียนเพื่อต้องการข้อมูลที่แสดงความพร้อม ความสนใจ ระดับความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียน เพื่อให้ผู้สอนนำไปใช้กำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ วางแผน และออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งรายบุคคล รายกลุ่มและรายชั้นเรียน

1.2 การประเมินเพื่อวินิจฉัย (Diagnostic Assessment) เป็นการเก็บข้อมูลเพื่อค้นหาว่าผู้เรียนรู้อะไรมาบ้างเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียน สิ่งที่มีมาก่อนนี้ถูกต้องหรือไม่ จึงเป็นการใช้ในลักษณะประเมินก่อนเรียน นอกจากนี้ยังใช้เพื่อหาสาเหตุของปัญหาหรืออุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นรายบุคคลที่มีมักจะเป็นเฉพาะเรื่อง เช่น ปัญหาการออกเสียงไม่ชัด แล้วหาวิธีปรับปรุง

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ขั้นต่อไป วิธีการประเมินใช้ได้ทั้งการสังเกต การสอบพูดคุย สอบถาม หรือการใช้แบบทดสอบ ก็ได้

1.3 การประเมินผลย่อย (Formative Assessment) เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดการเรียนการสอนโดยมิใช่ใช้แต่การทดสอบ ระหว่างเรียนเป็นระยะๆ อย่างเดียว แต่เป็นการที่ครูเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไม่เป็นทางการด้วย ขณะที่ให้ผู้เรียนทำภาระงานตามที่กำหนด ครูสังเกต ซักถาม จดบันทึก แล้ววิเคราะห์ข้อมูลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ จะต้องให้ผู้เรียนปรับปรุงอะไรหรือผู้สอนปรับปรุงอะไรเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าในการเรียนรู้ตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด การประเมินระหว่างเรียนดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการนำเสนอผลงาน การพูดคุยระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล การสัมภาษณ์ ตลอดจนการวิเคราะห์ผลการสอบ เป็นต้น

1.4 การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (Summative Assessment) มักเกิดขึ้นเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามตัวชี้วัด และยังใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบกับประเมินก่อนเรียนทำให้ทราบพัฒนาการของผู้เรียน การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ยังเป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตอนปลายปี/ปลายภาคอีกด้วย การประเมินสรุปผลการเรียนรู้ใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินได้อย่างหลากหลาย โดยปกติมักดำเนินการอย่างเป็นทางการมากกว่าการประเมินระหว่างเรียน

2. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จำแนกตามวิธีการแปลความหมายผลการเรียนรู้ มี 2 ประเภทที่แตกต่างกันตามลักษณะการแปลผลคะแนน ดังนี้

2.1 การวัดและประเมินแบบอิงกลุ่ม (Norm-Referenced Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลการตัดสินความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกับตนเองภายในกลุ่ม หรือในชั้นเรียน

2.2 การวัดและประเมินแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-Referenced Assessment) เป็นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลการตัดสินความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาและสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กล่าวถึง เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ระดับมัธยมศึกษา ในส่วนของการตัดสินผลการเรียน ไว้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดหลักเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ดังนี้

1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัดและผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินในระดับผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องตรวจสอบความรู้ความสามารถที่แสดงพัฒนาการของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อีกทั้งต้องสร้างให้ผู้เรียนรับผิดชอบ การเรียนรู้ของตนด้วยการตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองอย่างสม่ำเสมอเช่นกัน ตัวชี้วัดซึ่งมีความสำคัญในการนำมาใช้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้นั้นยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนและผู้เรียนใช้ในการตรวจสอบย้อนกลับว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือยัง การประเมินในชั้นเรียนซึ่งต้องอาศัยทั้งการประเมินผลย่อยเพื่อการพัฒนา และการประเมิน ผลรวมเพื่อสรุปการเรียนรู้จะเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการตรวจสอบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาโดยผู้สอน กำหนดเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการผ่านตัวชี้วัดทุกตัวให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา กล่าวคือ ให้ท้าทายการเรียนรู้ ไม่ยากหรือง่ายเกินไป เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินว่าสิ่งที่ผู้เรียนรู้ เข้าใจ ทำได้นั้น เป็นที่น่าพอใจ บรรลุตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ หากยังไม่บรรลุ จะต้องหาวิธีการช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสูงสุด การกำหนดเกณฑ์นี้ผู้สอนสามารถให้ผู้เรียนรวมกำหนดด้วย ได้ เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและสร้างแรงจูงใจในการเรียน การประเมินเพื่อการพัฒนา ส่วนมากเป็นการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ เช่น สังเกต หรือซักถาม หรือการทดสอบย่อย ในการประเมินเพื่อพัฒนานี้ ควรให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ผู้เรียนแต่ละคน อาจใช้เวลาเรียนและวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน ฉะนั้นผู้สอนควรนำข้อมูลที่ได้มา ใช้ปรับวิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ อันจะนำไปสู่การบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ในท้ายที่สุด อย่างมีคุณภาพ การประเมินเพื่อการพัฒนาจึงไม่จำเป็นต้องตัดสินให้คะแนนเสมอไป การตัดสินให้คะแนนหรือให้เป็นระดับคุณภาพควรดำเนินการโดยใช้การประเมินสรุปผลรวมเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้และจบรายวิชานั้น

การตัดสินผลการเรียน ตัดสินเป็นรายวิชา โดยใช้ผลการประเมินระหว่างภาคและปลายภาคตามสัดส่วนที่สถานศึกษากำหนด ทุกรายวิชาต้องได้รับการตัดสินและให้ระดับผลการเรียน ทั้งนี้ผู้เรียนต้องผ่านทุกรายวิชาพื้นฐาน

โดยองค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ประกอบไปด้วย

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นรายวิชาตามตัวชี้วัดในรายวิชาพื้นฐาน และตามผลการเรียนรู้ในรายวิชาเพิ่มเติม ตามที่กำหนดในหน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนใช้วิธีการที่หลากหลายจากแหล่งข้อมูลหลายๆ แหล่ง เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่สะท้อนความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน โดยวัดและประเมินการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปพร้อมกับการจัดการเรียนการสอน โดยสังเกตพัฒนาการและความประพฤติของผู้เรียน สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม ผู้สอนควรเน้น การประเมินตามสภาพจริง เช่น การประเมินการปฏิบัติงาน การประเมินจากโครงการ หรือการประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ฯลฯ ควบคู่ไปกับการใช้การทดสอบแบบต่างๆ อย่างสมดุล ต้องให้ความสำคัญกับ การประเมินระหว่างเรียน มากกว่าการประเมินปลายปี/ปลายภาคและใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมินการ เลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาในระดับต่างๆ

2. การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน

การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน เป็นการประเมินศักยภาพของผู้เรียนในการอ่านหนังสือ เอกสาร และสื่อต่าง ๆ เพื่อหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ เพื่อความสุนทรีย์และประยุกต์ใช้แล้วนำเนื้อหาสาระที่อ่าน มาคิควิเคราะห์ นำไปสู่การแสดงความคิดเห็น การสังเคราะห์ สร้างสรรค์ การแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ และถ่ายทอดความคิดนั้นด้วยการเขียนที่มีสำนวนภาษา ถูกต้อง มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านได้อย่างชัดเจนตามระดับความสามารถในแต่ละระดับชั้น การประเมินการอ่าน คิควิเคราะห์ และเขียน สถานศึกษาต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค เพื่อวินิจฉัยและใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา ผู้เรียนและประเมินการเลื่อนชั้นเรียน ตลอดจนการจบการศึกษาระดับต่างๆ

3. การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นการประเมินคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพล โลก หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 คุณลักษณะ ในการประเมินให้ประเมินแต่ละคุณลักษณะ แล้วรวบรวมผลการประเมินจากผู้ประเมินทุกฝ่ายและ

แหล่งข้อมูลหลายแหล่งเพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาสู่การสรุปผลเป็นรายปี/รายภาค และใช้เป็นข้อมูลเพื่อประเมิน การเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาในระดับต่างๆ

4. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน และเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม และใช้เป็นข้อมูลประเมินการเลื่อนชั้นเรียนและการจบการศึกษาในระดับต่างๆ

กรรวิ บุญชัย (2552) กล่าวว่า องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการตัดสินใจคือ แบบทดสอบหรือเครื่องมือ (Test/Device) การวัด (Measurement) และการประเมินผล (Evaluation) แบบทดสอบหรือเครื่องมือ (Test/Device) หมายถึง เครื่องมือที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ข้อสอบข้อเขียน ข้อคำถามสำหรับสอบปากเปล่า เครื่องมือ อุปกรณ์ แบบทดสอบวัดความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ แบบวัดเจตคติ และวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แบบประเมินการทำงานเป็นทีม หรือแบบวัด โครงการงาน

Baumgartner (2003 อ้างใน กรรวิ บุญชัย, 2552) การวัด (Measurement) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง เป็นขบวนการตัดสินใจ ซึ่งอาศัยการวัดเป็นเครื่องมือ ตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้บรรลุหรือไม่

การวัดและประเมินผลเป็นเรื่องที่จะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การประเมินผลเป็นกระบวนการซึ่งใช้การวัด เป้าหมายของการวัดคือ รวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมินผล ส่วนแบบทดสอบใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กันไป

กรรวิ บุญชัย (2552) การประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1. การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative Evaluation) เป็นการประเมินที่ทำการวัดออกมาเป็นจำนวน ตัวเลข เช่น การวัดความเร็วในการวิ่ง 100 เมตร จะได้เป็นระยะเวลาซึ่งวัดด้วยนาฬิกาจับเวลา การวัดระยะทางในการขึ้นกระโดดไกล จะได้ผลเป็นระยะทางจากการวัดด้วยเทปวัดและการทำลูก-นั่ง 1 นาที จะได้จำนวนครั้งที่ปฏิบัติได้ เป็นต้น ซึ่งแบบทดสอบที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นแบบทดสอบปรนัย (Objective Test) จะมีลักษณะการทดสอบที่ชัดเจน ผู้ให้คะแนนจึงไม่มีผลต่อการให้คะแนน

2. การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Evaluation) เป็นการประเมินความถูกต้อง ความสวยงามของการปฏิบัติหรือความสามารถในกีฬานิตต่าง ๆ ที่ไม่สามารถประเมินในเชิงปริมาณได้เช่น ยิมนาสติกลีลา กระโดดน้ำ การเดินร่า กิจกรรมเข้าจังหวะ ดาบสากล หรือท่าทางการเหวี่ยงไม้กอล์ฟ เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นการประเมินด้วยการสังเกตของครูผู้สอน (Subjective Test) ซึ่งจะมีผลต่อการให้คะแนนเพราะบางครั้งอาจจะเกิดจากความพึงพอใจของผู้ให้คะแนนแต่ละคน

นอกจากนี้ กรรวิ บุญชัย (2552) ได้กล่าวว่า มาตรฐานสำหรับการประเมิน (Standard for Evaluation) ได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

การอิงเกณฑ์/การอิงบรรทัดฐาน (Criterion Referenced) เป็นมาตรฐานที่กำหนดไว้ คาดว่าทุกคนหรือส่วนใหญ่สามารถบรรลุได้ นักเรียนบรรลุระดับการปฏิบัติที่ต้องการ ไม่ได้เปรียบเทียบนักเรียนแต่ละคน ไม่สนใจในการเปรียบเทียบกับคนอื่น ๆ แต่เปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ ในการกำหนดเกณฑ์นั้นก็อาศัยจากเกณฑ์หรือกลุ่ม หรือจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

การอิงปกติวิสัย (Norm Referenced) มีการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างนักเรียนด้วยกัน ต้องการทราบว่านักเรียนประสบความสำเร็จมากน้อยแค่ไหน เมื่อตรวจสอบคะแนนของตนเองกับคะแนนของนักเรียนคนอื่น ๆ ในแบบทดสอบเดียวกัน การรายงานผลนั้นบอกได้ว่านักเรียนคนนั้นปฏิบัติทักษะดีแค่ไหนเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนคนอื่น ๆ ในเพศเดียวกัน กลุ่มอายุหรือชั้นเดียวกัน

หลักการพิจารณาองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน (เกรด)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 26 ได้กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนรู้ให้สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดรูปแบบการประเมิน โดยให้เหมาะสมกับระดับและรูปแบบของการศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาจะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวทางการวัดและประเมินผู้เรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ให้ครบทุกด้าน

กรรวิ บุญชัย (2552) ได้กล่าวถึงหลักการพิจารณาองค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน (เกรด) ไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบในการตัดสินระดับคะแนน (เกรด) ประกอบด้วย พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ
2. การประเมินผลต้องครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ สมรรถภาพทางกาย รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
3. ประเมินจากคุณภาพของงานและกระบวนการทำงานของผู้เรียน โดยใช้การประเมินแบบกำหนดเกณฑ์การประเมิน (Rubric Assessment)
4. เน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเอง (Self Assessment) และการประเมินโดยเพื่อน (Peer Assessment)
5. จุดสำคัญในการประเมินนักเรียน การประเมินเป็นระยะ (Formative) มีความสำคัญมากกว่าการประเมินแบบสรุป (Summative)

วิธีการประเมินผล

จากแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การประเมินทางเลือกใหม่และวิธีการประเมินตามสภาพจริง เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินสาขาวิชาพลศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Baumgartner et al. (2003 อ้างใน ชีรัช เทียบทอง, 2548) กล่าวว่า

...นับตั้งแต่ช่วงต้นของปี ค.ศ. 1990 การประเมินตามสภาพจริงเป็นหัวข้อที่ยอมรับกัน ในทางการศึกษา ซึ่งเป็นผลจากความไม่พอใจเกี่ยวกับวิธีการทดสอบที่เคยปฏิบัติกันมา หรือแบบดั้งเดิม (Traditional Testing Method) และความต้องการในการรับผิดชอบ ทางการศึกษาการประเมินตามสภาพจริงก็เพื่อพยายามที่จะประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง (Real-Life) หรือสอดคล้องกับสภาพจริงมากกว่า การประเมินตามสภาพจริงเป็นการ ประเมินแบบหนึ่งของนวัตกรรมการวัดและประเมินผลทางเลือกใหม่ (Alternative or Nontraditional Assessment)...

ปัจจุบัน
 สุวิมล ติरणันท์ และ กุลยา อนันตวงศ์ (2542) ได้เสนอวิธีการประเมินตามสภาพจริงไว้

...การช่วยให้ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่เป็นจริงของผู้เรียน มีความเป็น ธรรมชาติ เน้นการปฏิบัติ ความรู้ ทักษะ และผลลัพธ์อื่น ได้แก่ เจตคติ แรงจูงใจ และ พฤติกรรมทางสังคม มีวิธีการในการประเมิน 10 วิธีคือ การประเมินโดยเพื่อน การประเมิน โดยกำหนดเวลาการประเมิน โดยโครงการกลุ่ม การประเมินโดยบุคคล การประเมินโดย บทบาทสมมุติ การประเมินโดยสะท้อนผล การประเมินตนเอง การประเมินโดยใช้ เหตุการณ์การทำงาน การประเมินโดยการสังเกต และการประเมินโดยสะสมผลงาน...

นอกจากนี้ (กรรวิ บุญชัย, 2552) ได้กล่าวถึงเครื่องมือและวิธีการประเมินผลไว้ว่า

...เครื่องมือและวิธีการในการประเมิน ได้แก่ สมุดสะสมงาน (Portfolio) สมุดบันทึก (Cumulative Records) การสังเกตของครู (Teacher Observation) แบบตรวจสอบ รายการ (Checklist) แบบประมาณค่า (Rating Scales) เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring

Rubrics) บันทึกชีวประวัติหรือเหตุการณ์ประจำวัน โครงการกลุ่ม (Group Project) การสอบข้อเขียน (Written Test) โครงการของผู้เรียน (Student Project) สมุดจดบันทึก (Student Log)...

จากการศึกษาการประเมินผลทางพลศึกษา สรุปได้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการตัดสินใจคือ แบบทดสอบหรือเครื่องมือ (Test/Device) การวัด (Measurement) และการประเมินผล (Evaluation) แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative Evaluation) และการประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Evaluation) มาตรฐานสำหรับการประเมิน (Standard for Evaluation) มี 2 ประเภทคือ การอิงเกณฑ์/การอิงบรรทัดฐาน (Criterion referenced) และการอิงปกติวิสัย (Norm referenced) องค์ประกอบในการตัดสินใจระดับคะแนน (เกรด) ประกอบด้วย พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ

ปฏิญญาราชบุรี

ผลจากการประชุมวิชาการแห่งชาติระหว่างวันที่ 10-12 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ของสมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย ที่จังหวัดราชบุรี สมาชิกสมาคมฯ และผู้เข้าร่วมประชุมได้ข้อสรุปเพื่อประกาศเป็นปฏิญญาราชบุรีไว้ 12 ข้อ สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย (2548) ดังต่อไปนี้

1. การจัดเวลาเรียนสุขศึกษาและพลศึกษาในสาระพื้นฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ควรต้องจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็น สุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้นรวมถึงระดับอาชีวศึกษาด้วย ในสถาบันอุดมศึกษาควรต้องจัดกิจกรรมพลศึกษาเป็นวิชาบังคับให้ผู้เรียนทุกคนได้เรียนอย่างน้อย 2 หน่วยกิต ตลอด 4 ปีการศึกษา
2. บุคลากรผู้สอนสุขศึกษาและพลศึกษา ต้องมีวุฒิการศึกษาในสาขานี้โดยตรง และจัดหาให้มีจำนวนได้สัดส่วนกับจำนวนผู้เรียน รวมทั้งได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

3. การเตรียมหรือผลิตบุคลากรทางวิชาชีพสุศึกษาและพลศึกษา ต้องให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่กำหนดโดยองค์การสุศึกษา พลศึกษา และนันทนาการ กีฬาและการเดินร่ำสากล (ICHPER•SD) และองค์การสุศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)

4. หลักสูตรสุศึกษาและพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดยบุคลากรในสาขาวิชาชีพนี้โดยตรง รวมทั้งสมาคมสุศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทยด้วย

5. สถาบันการศึกษาทุกระดับ ควรต้องดำเนินการสุศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอน และกระบวนการเรียนรู้สุศึกษา พลศึกษา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว/การกีฬาอย่างต่อเนื่อง

6. ควรมีการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ ด้วยการประชุมอบรมหรือสัมมนา เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ

7. ต้องมีการประเมินผลผู้เรียนให้สอดคล้องกับปรัชญา และมาตรฐานการเรียนรู้ในวิชาชีพอย่างครบถ้วน โดยการประเมินพัฒนาการของผู้เรียน

8. นอกจากไปประกอบวิชาชีพครูแล้ว บุคลากรผู้สอนสุศึกษาและพลศึกษา ควรต้องมีไปประกอบวิชาชีพของสาขานี้เพิ่มอีกด้วย

9. การดำเนินงานตามข้อ 8 สมาคมสุศึกษา พลศึกษา และนันทนาการแห่งประเทศไทย และสมาคมวิชาชีพอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องมีส่วนร่วมอยู่ด้วยในฐานะองค์กรวิชาชีพ

10. รัฐควรกำหนดหน่วยงาน องค์กรที่รับผิดชอบดูแลการจัดการสุศึกษาในสาขานี้ และมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้อง

11. การจัดหลักสูตรในสถานศึกษาในส่วนของสุศึกษาและพลศึกษา ควรมีการดำเนินงาน 3 ขอบข่าย คือ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การบริการ และการจัดสิ่งแวดล้อม

12. ควรให้ความสำคัญกับการประเมินด้านสุขภาพในการประเมินสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในระดับชาติด้วย

จากหลักการดังกล่าว สามารถนำมาเป็นหลักการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนได้ คือ โรงเรียนต้องจัดเวลาเรียนวิชาพลศึกษาให้เป็นสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น และครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องมีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาโดยตรง และจัดให้ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้เรียน ในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ต้องดำเนินการพัฒนาโดยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนควรพัฒนาครูผู้สอนด้วยการประชุมอบรมหรือสัมมนา เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ

ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา

จากการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (International Conference on Sport and Education) เพื่อฉลองปีแห่งกีฬา และการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ ปี 2005 ซึ่งจัดขึ้นโดยรัฐบาลไทย ระหว่างวันที่ 30 ตุลาคม ถึง 2 พฤศจิกายน 2548 ณ กรุงเทพมหานคร ได้มีข้อตกลงร่วมกันในปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (Bangkok Agenda on Sport and Education) โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ตระหนักถึงผลสัมฤทธิ์ของการกีฬาและการพลศึกษาในมิติการออกกำลังกาย การพักผ่อน และเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านหลักสูตรกีฬาและโรงเรียนที่มีคุณภาพ
2. การกีฬาและการพลศึกษา ควรได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่มีคุณภาพ และควรให้ยึดถือเป็นประเด็นสำคัญสำหรับประเทศชาติ
3. ทุกโรงเรียนควรจัดหลักสูตรด้านการกีฬาและการพลศึกษาให้นักเรียนอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ในระยะยาว

4. หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และอาสาสมัคร ควรจัดหาอุปกรณ์กีฬาและบุคลากรด้านการกีฬาสำหรับประชาชนทั่วไป ในการเข้าไปมีส่วนในการพัฒนากีฬาและการศึกษา
5. ให้ทุกประเทศจัดทำนโยบายเพิ่มประสิทธิภาพด้านการกีฬาและการพลศึกษา ประกอบด้วยแผน 2 ระยะๆ ละ 5 ปี
6. ควรมีการรวบรวมผลการวิจัยองค์ความรู้ ผลของการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ระบบการจัดการ การวัดและการประเมินผลไว้ในกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนาแผนฯ
7. ควรนำยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยทุนและผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ เช่นเดียวกับผู้รับผิดชอบด้านการกีฬาและการพลศึกษาในกระทรวง เครือข่ายสถาบัน และสมาคมวิชาชีพ ในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับสากล
8. ขอบเขตของยุทธศาสตร์ชาติ ควรครอบคลุมถึงหลักสูตรการศึกษาด้านการกีฬาและการพลศึกษาสำหรับโรงเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา รวมไปถึงในโปรแกรมการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียนและโปรแกรมความเชี่ยวชาญด้านการกีฬาและการพลศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานอาชีพด้านการกีฬาสำหรับเยาวชน
9. ประเด็นสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติ ควรให้มีเรื่องของการขยายผลของการกีฬาและการพลศึกษาไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาในสหัสวรรษนี้ โดยเฉพาะเป้าหมาย เพื่อจัดความยากจนการรณรงค์ด้านการกีฬาสำหรับเยาวชน ความเสมอภาคทางเพศ และการดูแลสุขภาพ
10. การจัดเตรียมผู้ฝึกสอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการกีฬาและการพลศึกษา ควรจัดเป็นประเด็นที่มีความสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติ โดยเน้นที่ความรู้ในหลักสูตรและข้อมูลเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญส่วนบุคคลในระดับโรงเรียน รวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลอื่นๆ เช่น เพศ ความบกพร่องทางร่างกาย จริยธรรม เป็นต้น
11. องค์การสหประชาชาติ ควรให้การสนับสนุนการนำผลของยุทธศาสตร์ชาติ ไปสู่การปฏิบัติในระดับชาติ

12. องค์การสหประชาชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการจัดปีแห่งการกีฬา และการพลศึกษาระหว่างประเทศ ควรนำเสนอแผนปฏิบัติการกรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬา และการพลศึกษาในโรงเรียนต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ (กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา, 2550)

เห็นได้ว่า ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษาเป็นการทบทวนเป้าหมายของ การนำกีฬาและการพลศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการ พัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า การกำหนดวิชาเรียนลงในหลักสูตรการเรียนการสอนใน โรงเรียน ให้ได้อย่างน้อย 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และเพิ่มเป็น 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ ในระยะยาว พร้อมทั้ง ส่งเสริมโปรแกรมความเชี่ยวชาญด้านกีฬาและการพลศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานด้านการกีฬาสำหรับเยาวชนในการพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และการพัฒนาการกีฬาเพื่อการอาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชาติรี สารานุสุข (2555) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียน มัธยมศึกษาของภาคกลางในประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของ พลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคกลางในประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้าง วิชาพลศึกษา และด้านประเมินผลการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามด้วย ตนเอง และทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 215 คน จาก 215 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 198 ฉบับ (ร้อยละ 92.09) นำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนพลศึกษา ส่วนใหญ่จบวุฒิมัธยมศึกษาสาขาวิชาพลศึกษามีภาระ งานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ สอนเฉพาะวิชาพลศึกษา ทุกโรงเรียนมีการจัดทำสาระหลักสูตร พลศึกษาและจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยคณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตร ประกอบด้วย ครูผู้สอนพลศึกษาเป็นหลัก ทุกโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุก

ชั้นปี สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้ง มีความปลอดภัย มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความเพียงพอและมีมาตรฐาน โครงสร้างวิชาพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน เรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์เป็นส่วนใหญ่ เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนนเป็นแบบอิงเกณฑ์ องค์กรประกอบในการตัดสินระดับคะแนน ประกอบด้วยด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ซึ่งกำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 50, 20, 10, 10 และ 10 ตามลำดับ

อรพรรณ ปุณญา (2553) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านการจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 534 คนจาก 534 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 463 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.70 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษามีภาระงานสอน 20 ชั่วโมง/สัปดาห์ สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาและจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตรประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็นหลัก ทุกโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้งมีความปลอดภัย มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความเพียงพอและมีมาตรฐาน โครงสร้างวิชาพลศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ เรียน 2 ชั่วโมง /สัปดาห์ และในช่วงชั้นที่ 4 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานส่วนใหญ่ เรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนนเป็นแบบอิงเกณฑ์ องค์กรประกอบในการตัดสินระดับคะแนน ประกอบด้วยด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ซึ่งกำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 40,20,20,10 และ 10 ตามลำดับ

อนงา มาสมักร (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องสถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตก โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาข้อมูลด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ด้านโครงสร้างวิชาพลศึกษา ด้านการจัดและบริหาร โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการประเมินผลการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 180 คน จาก 180 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์จำนวน 170 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.44 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ และฐานนิยม

ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมง/สัปดาห์ สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาและจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง คณะกรรมการจัดทำสาระหลักสูตร ประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษาเป็นหลัก ทุกโรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทุกชั้นปี สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาเป็นสนามกลางแจ้ง มีความปลอดภัย มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีความเพียงพอและมีมาตรฐาน โครงสร้างวิชาพลศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ และในช่วงชั้นที่ 4 กำหนดเป็นสาระพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ เรียน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนนเป็นแบบอิงเกณฑ์ องค์กรประกอบในการตัดสินระดับคะแนน ประกอบด้วย ด้านทักษะ ด้านความรู้ ด้านสมรรถภาพทางกาย ด้านเจตคติ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือด้านสังคม ซึ่งกำหนดการให้คะแนนเท่ากับ 40, 20, 20, 10 และ 10 ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง “โครงการประเมินผล ยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน)” มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2545-2549) และประเมินการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน)

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีกำหนดพื้นที่เป้าหมายไว้ 5 ภาค ได้แก่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร แล้วสุ่มจังหวัดตัวอย่าง 4 จังหวัดในแต่ละภาค และรวมกรุงเทพมหานครเป็น 17 จังหวัด ในแต่ละจังหวัด สุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. จำนวนตัวอย่างนักเรียน นักศึกษาสุ่มสำรวจจากจำนวนโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 125 โรงเรียน พื้นที่ 500 คน รวม 2,500 คน

2. จำนวนตัวอย่างประชาชนทั่วไปพื้นที่ละ 500 คน รวม 2,500 คน

3. จำนวนนักกีฬา 5 ภาค พื้นที่ทั่วประเทศ จำนวนรวม 793 คน

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 7 ชุด โดยในแบบสอบถามจะตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่สามารถนำไปพิจารณาใช้เป็นเกณฑ์บ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ต่างๆได้

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย มีดังนี้

1. โรงเรียนและสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายให้กับนักเรียนและเยาวชน

2. โรงเรียนและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีสถานที่ อุปกรณ์ สื่อการสอนด้านพลศึกษา รวมทั้งครูพลศึกษาไม่เพียงพอ

3. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของครูพลศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ในปี 2548 มีจำนวนโรงเรียนขั้นพื้นฐานทั่วประเทศเท่ากับ 32,280 โรงเรียน มีครูที่มีวุฒิสอนพลศึกษาจำนวน 16,957 คน คิดเป็นจำนวนครูพลศึกษาต่อโรงเรียนเท่ากับ 0.52 คนต่อโรงเรียน ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายครู 1 คนต่อ 1 โรงเรียน หรือคิดเป็นจำนวนโรงเรียนที่มีครูวุฒิสอนพลศึกษาเฉลี่ยทั่วประเทศร้อยละ 52.5 แสดงว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีความต้องการครูที่มีวุฒิสอนพลศึกษาอีกเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของโรงเรียนทั่วประเทศ

4. วุฒิของครูที่สอนพลศึกษาในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน จากจำนวนโรงเรียน 393 โรงเรียน มีครูที่สอนพลศึกษาจำนวน 1,093 คน จำแนกเป็นครูที่มีวุฒิปริญญา จำนวน 758 คน คิดเป็นร้อยละ 69.3 วุฒิปริญญาตรีการศึกษาร้อยละ 1.1 วุฒิสถาบันศึกษาร้อยละ 3.9 และวุฒิอื่นๆ ร้อยละ 25.6 แสดงว่า ยังขาดครูที่มีวุฒิปริญญาอีกร้อยละ 30.7

การดี อมรรัตนานนท์ (2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินองค์ประกอบเฉพาะในการประเมินโครงการดังนี้

1. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้น ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัดโครงการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียนของบุคลากร งบประมาณ และอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก
2. เพื่อประเมินการบริหารโครงการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียน กระบวนการบริหารโครงการต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก การวางแผนโครงการ การจัดบุคลากรประจำโครงการ การอำนวยความสะดวก การสั่งการ การประสานงาน การรายงานผล และการบริหารงบประมาณ
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน การดำเนินงานต่างๆ ในขั้นตอนต่าง ๆ โดยพิจารณาจากวิธีการดำเนินงานตามแผน กระบวนการติดตามและประเมินผล ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ปัญหาและอุปสรรค
4. เพื่อประเมินพฤติกรรมกรรมการนำเอาความรู้ไปใช้ โดยพิจารณาจาก การนำความรู้ที่ได้จากการไปปฏิบัติ การนำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการไปเป็นแนวทางในการประกอบกิจกรรมใช้เป็นกิจกรรมยามว่าง
5. เพื่อประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยพิจารณาจากความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมทางกาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารโครงการ รวมทั้งสิ้น 116 คน คณะกรรมการดำเนินงานจาก 116 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 348 คน และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการจาก 11 โรงเรียน โรงเรียนละ 60 คน รวมทั้งสิ้น 660 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้รับแบบสอบถามคืน 1,124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการจัด โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนของบุคลากร
อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับเหมาะสมมาก แต่งบประมาณ อยู่ในระดับเหมาะสม
ปานกลาง

2. การวางแผนโครงการ การจัดบุคลากรประจำโครงการ การอำนวยความสะดวก การ
บริหารงบประมาณ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก แต่การประสานงานและการรายงานผล อยู่ในระดับ
เหมาะสมปานกลาง

3. วิธีการดำเนินงานตามแผน กระบวนการติดตามและประเมินผล ความพึงพอใจของ
ผู้เข้าร่วมโครงการ ปัญหาและอุปสรรค อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

4. การนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติ การนำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการไป
เป็นแนวทางในการประกอบกิจกรรมให้เป็นที่กิจกรรมยามว่าง อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมพลศึกษา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง

ประสิทธิ์ คำภีร์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดและบริหารโครงการสอนวิชา
พลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ
ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 203 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 191 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
94.08 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนทั้งหมดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 1,500 คน การจัดชั้น
เรียนในแต่ละระดับชั้น ส่วนใหญ่จัดระดับชั้นละ 1 ห้อง จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้องคือ น้อยกว่า 30
คน สถานที่ใช้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่เพียงพอและอยู่ในสภาพพอใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่
มีการจัดโครงการพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โรงเรียนเกือบทั้งหมดมีโครงการแข่งขันกีฬาภายใน
โรงเรียน

2. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 31-40 ปี วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่ จบปริญญาตรี จำนวนรายวิชาที่รับผิดชอบ ครูส่วนใหญ่รับผิดชอบมากกว่า 3 รายวิชา

3. ปัญหาด้านการจัดและบริหารโครงการสอนพลศึกษาในชั้นเรียน ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา และการวัดและประเมินผลมีปัญหาในระดับน้อย

4. ส่วนปัญหาที่พบในระดับกลางคือ ด้านสื่อ อุปกรณ์ และงบประมาณ หมวดวิชาพลศึกษามัย ไม่มีการประชุมเพื่อจัดทำโครงการสอนวิชาพลศึกษา จำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ครูผู้สอนบางส่วนไม่มีวุฒิทางพลศึกษา และขาดบุคลากรที่ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการวัด และประเมินผล

5. ปัญหาที่พบระดับมากคือ อุปกรณ์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและไม่ได้ มาตรฐานขาดงบประมาณในการจัดซื้อและซ่อมแซม

วุฒิสกดิ์ นนทะเสน (2544) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศึกษาสภาพปัญหาของการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาของการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยส่งแบบสอบถามไปยังประชากร ซึ่งเป็นหัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษามัยจำนวน 68 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียนทุกโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการคือ โครงการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน และโครงการสอนตามหลักสูตรพลศึกษาในชั้นเรียน ด้านวัตถุประสงค์หรือหลักการในการจัดโครงการพลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.05 เน้น วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และเพื่อให้นักเรียนรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นเกิด ประโยชน์ ด้านการบริหารโครงการพลศึกษาในโรงเรียนโดยรวมพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.35 จัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดโครงการพลศึกษาให้ทั้งครูและนักเรียนรับทราบ ร่วมกัน ด้านการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.88 มีการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่เป็นแบบสหศึกษา ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการ

พลศึกษาในโรงเรียนพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 55.88 มีปัญหาด้านการจัดอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

งานวิจัยต่างประเทศ

Whelchel (1998 อ้างใน การดี, 2547) ได้ประเมินสภาพของโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เขต 11 มลรัฐเท็กซัส (The Status of Elementary Physical Education Programs in Texas Region XI.)

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยโรงเรียนระดับประถมศึกษา เขต 11 จำนวน 342 โรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสำรวจ ซึ่งมี 9 รายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า จำนวนโรงเรียนน้อยกว่าร้อยละ 50 ได้ดำเนินการตามมาตรฐานของพลศึกษา ผลการวิจัย ยังแสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมโปรแกรมพลศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งการวิจัยในอนาคตในขอบเขตเดียวกันนี้ จำเป็นต่อ โปรแกรมพลศึกษาในอนาคตอย่างมาก

Dumaguin (1985) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินสถานภาพของ โปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของมลรัฐฮาวาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมิน (The Physical Education Assessment Instrument) ของมลรัฐฮาวาย ซึ่งใช้ในการประเมินผู้บริหารโรงเรียน ได้ส่งแบบสำรวจจำนวน 16 ชุด ให้กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 16 โรงเรียนที่เข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ ได้มีการเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้กับผลการวิจัยที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบประเมินค่าเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล และเพื่อใช้ในการประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของ โปรแกรมพลศึกษาในแต่ละโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนต่ำกว่ามาตรฐานและบางโรงเรียนไม่ได้จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับในร่มและกลางแจ้งเพิ่มมากขึ้น

National Association for Sport and Physical Education & American Heart Association (2006) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “สถานภาพของพลศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา” (Status of physical education in the USA.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลในปัจจุบันเกี่ยวกับสถานภาพของพลศึกษาในแต่ละรัฐและในเมืองของโคลัมเบียในด้านการเรียนการสอน ด้านเด็กที่ได้รับการยกเว้น การสละสิทธิ์และการจัดการเรียนการสอนทดแทน ด้านจำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง ด้านมาตรฐาน หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ด้านวุฒิทางการศึกษาของครูพลศึกษา ด้านผู้บริหาร ด้านที่ตั้งผู้ประสานงานของรัฐ และด้านการรวบรวมข้อมูลดัชนีมวลกาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์ ได้รับการตอบกลับจำนวน 51 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลและรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้เป็นของของแต่ละรัฐ สรุปเป็นแผนภูมิ ผลการวิจัยจะถูกส่งกลับไปให้ในแต่ละรัฐ เพื่อให้ทราบรายละเอียดและนำข้อมูลไปสู่การปรับปรุงแก้ไขตามที่ต้องการ

ผลการวิจัยพบว่า ถึงแม้ว่ารัฐจะมีคำสั่งเกี่ยวกับวิชาพลศึกษา แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดเวลาเฉพาะเจาะจงที่ต้องการแน่นอน และประมาณครึ่งหนึ่ง มีเด็กที่ได้รับการยกเว้นการสละสิทธิ์และหรือมีการจัดการเรียนการสอนทดแทน วิธีการนี้มีนัยสำคัญในการลดประสิทธิภาพของคำสั่งลงในด้านอื่น ๆ มีความแตกต่างกันเกี่ยวกับข้อมูลของวิชาพลศึกษา คือ การควบคุมการศึกษาภายใน บางรัฐจัดได้มีมาตรฐาน หรือมีคำแนะนำอย่างกว้างเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรและการตัดสินใจเลือกเวลาที่เฉพาะเจาะจง จำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง และการประเมินนักเรียนเป็นเขตโรงเรียน หรือประเมินระดับอื่น ๆ ผลการวิจัยในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาพลศึกษาเหล่านี้ จะถูกส่งกลับไปให้ในแต่ละรัฐ

Kulik (2009) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับตัวชี้วัดของคุณภาพโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ตามข้อกำหนดของ NASPE (Nation Association for Sport and Physical Education) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุเวลาในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) และเพื่อประเมินว่าลักษณะของโรงเรียน (สถานที่ จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม) มีผลต่อเวลาในการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 39 โรงเรียน จาก

โรงเรียนทั้งหมด 91 โรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในมลฑลอลเลนนี่ (Alleghney) มณฑลบีเวอร์ (Beaver) มณฑลอินเดียนา (Indiana) และมลฑลเวสมอร์แลนด์ (Westmoreland) โดยให้หัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษา หรือครูพลศึกษาทำแบบสำรวจออนไลน์เกี่ยวกับเวลาในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา คุณสมบัติของครูพลศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ที่ NASPE (Nation Association for Sport and Physical Education) ได้กำหนดให้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับโปรแกรมพลศึกษาที่มีคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า จำนวนวันที่สอนวิชาพลศึกษาคือ 28 ± 1.4 2.7 ± 1.4 และ 2.5 ± 1.4 วัน/สัปดาห์ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ และเวลาที่ใช้สอนคือ 104.9 ± 54.3 100.1 ± 55.1 และ 92.3 ± 53.4 นาที/สัปดาห์ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ นอกจากนั้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติของครูพลศึกษาหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการเรียนการสอนไม่ได้ส่งผลต่อเวลาที่ใช้ในการสอนวิชาพลศึกษา อีกทั้งไม่ได้เป็นผลจากขนาดของโรงเรียน ที่ตั้งของโรงเรียน หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) ไม่ได้กำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษาทุกวัน และไม่ได้กำหนดให้เรียนวิชาพลศึกษา 225 นาที/สัปดาห์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคตะวันตกของประเทศไทย รวมประชากรทั้งสิ้น 115 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 115 โรงเรียน

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ภาคตะวันตกของประเทศไทย

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน
1. กาญจนบุรี	30
2. ตาก	20
3. ประจวบคีรีขันธ์	17
4. เพชรบุรี	22
5. ราชบุรี	26
รวม	115

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2554)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยโครงการวิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย สังกัด คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป (Multiple Choices)

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ และคำถามปลายเปิด (Multi-Response)

2.2 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ

2.3 จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือก มากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และคำถามปลายเปิด

2.4 การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ

2.5 สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกวิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบสำรวจรายการ (Check Lists)

2.6 การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้
เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบ
ได้หลายข้อ

2.7 การประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้
เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป แบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้
หลายข้อ และคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัย โครงการวิจัยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ
เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางสร้าง
แบบสอบถาม
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร วารสาร ตำรา และงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยมี โดยรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ตัวแปรที่ศึกษา ลักษณะของคำถามและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่จะศึกษา	ลักษณะของคำถาม	การวิเคราะห์
1. เพื่อศึกษา - ข้อมูลทั่วไป - เกี่ยวกับโรงเรียน -	ขนาดของโรงเรียน - ลักษณะของโรงเรียน สัดส่วนของจำนวน นักเรียน	คำถามปลายปิด แบบคำถามเลือก คำตอบเพียงข้อเดียว	ร้อยละ
2. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา			
2.1 เพื่อศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับ ครูผู้สอนวิชา - พลศึกษา -	- จำนวนครูผู้สอน - วิชาพลศึกษาในโรงเรียน เพศ อายุ - จำนวนครูผู้สอนที่จบ วุฒิการศึกษาสาขาพลศึกษา - จำนวนครูผู้สอนที่จบ วุฒิการศึกษาสาขาอื่น - คุณวุฒิทางการศึกษา - ตำแหน่งทางวิชาการ - ภาระงานสอน - รายวิชาที่สอน - ระดับชั้นที่สอน - จำนวนชนิดของกิจกรรม ทางกาย - การส่งเสริมครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอน	คำถามปลายปิด แบบคำถามเลือก คำตอบเพียงข้อเดียว และแบบคำถาม ที่สามารถให้เลือกข้อ คำตอบได้หลายข้อ	ร้อยละ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่จะศึกษา	ลักษณะของคำถาม	การวิเคราะห์
2.2 เพื่อศึกษา - ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดทำ - หลักสูตรพลศึกษา	กระบวนการจัดทำ - หลักสูตรพลศึกษา คณะกรรมการการจัดทำ หลักสูตรพลศึกษา - เอกสารหลักสูตร	คำถามปลายปิด แบบคำถามเลือก คำตอบเพียงข้อเดียว และแบบคำถาม ที่สามารถให้เลือกข้อ คำตอบได้หลายข้อ	ร้อยละ
2.3 เพื่อศึกษา - ข้อมูลการสอน จำนวนชั่วโมง ในการเรียน การสอนพลศึกษา	จำนวนชั่วโมงเรียน/ สัปดาห์/ภาคเรียน	- คำถามปลายปิด แบบคำถามเลือก คำตอบเพียงข้อเดียว - คำถามปลายเปิด	ร้อยละ
2.4 เพื่อศึกษา ข้อมูลการจัด โปรแกรมพลศึกษา ในโรงเรียน	- โปรแกรมการสอน - พลศึกษาภายในโรงเรียน - โปรแกรมการแข่งขันกีฬา ภายใน โรงเรียน - โปรแกรมการแข่งขันกีฬา ระหว่างโรงเรียน - โปรแกรมการจัดพลศึกษา สำหรับเด็กพิเศษ - โปรแกรมพลศึกษา/นันทนาการ	คำถามปลายปิด แบบคำถามเลือก คำตอบเพียงข้อเดียว และแบบคำถาม ที่สามารถให้เลือก ข้อคำตอบหลายข้อ	ร้อยละ
2.5 เพื่อศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกวิชาพลศึกษา	- สภาพและลักษณะ สถานที่การจัดการเรียน การสอนพลศึกษา - สถานที่ที่ใช้ในการจัด การเรียนการสอน - อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก	- คำถามปลายปิด	ร้อยละ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ตัวแปรที่จะศึกษา	ลักษณะของคำถาม	การวิเคราะห์
2.6 เพื่อศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ พลศึกษา	- กระบวนการเรียนรู้โดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ - สมรรถนะ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- คำถามปลายปิด แบบคำถามเลือก คำตอบเพียงข้อเดียว และแบบคำถาม ที่สามารถให้เลือกข้อ คำตอบได้หลายข้อ	ร้อยละ
2.7 เพื่อศึกษา - ข้อมูลเกี่ยวกับ การประเมินผลการ เรียนรู้พลศึกษา	- เกณฑ์ในการตัดสินคะแนน - องค์ประกอบและสัดส่วน ของคะแนนที่นำมาประเมิน - เครื่องมือและวิธีการที่นำมา ใช้ในการประเมิน	- คำถามปลายปิด แบบคำถามเลือก คำตอบเพียงข้อเดียว และแบบคำถาม ที่สามารถให้เลือกข้อ คำตอบได้หลายข้อ - คำถามปลายเปิด	ร้อยละ ฐานนิยม

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และคณะผู้วิจัยโครงการวิจัย เพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปหาคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาพลศึกษา จำนวน 12 ท่าน ดังรายนามต่อไปนี้

- 5.1 รศ.ดร.วาสนา คุณาอภิสิทธิ์
- 5.2 รศ.รัตนา เสงส์สวัสดิ์
- 5.3 ผศ.ดร.ชาญชัย ชอบธรรมสกุล
- 5.4 ดร.ไพเราะ อังศุสุนทรกุล
- 5.5 ผศ.ดร.สุธนะ ดิงศภัทย์
- 5.6 ผศ.ศิริชัย ศรีพรหม

- 5.7 ผศ.พีรเดช มาลีหอม
- 5.8 อาจารย์สุรียัน สุวรรณกาล
- 5.9 ผศ.วรพงษ์ แยมงามเหลือ
- 5.10 อาจารย์ ดร.จุฑามาศ บัณฑิตเจริญ
- 5.11 อาจารย์วิชาญ มะวิญธร
- 5.12 รศ.สมบูรณ์ จิระสถิตต์

พิจารณาในส่วนขององค์ประกอบเกี่ยวกับการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ความเหมาะสม และการใช้ภาษาสำหรับข้อคำถามในแต่ละด้าน ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแบบสอบถามเห็นว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6. เสนอผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และคณะผู้วิจัย โครงการวิจัย พิจารณาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย

2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตอบแบบสอบถาม สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย

3. ในการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 7 วัน ผู้วิจัย โทรศัพท์ติดตามเป็นระยะ ๆ พร้อมกับตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 93 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.86 แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อคำถามปลายปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ข้อคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และค่าฐานนิยม (Mode)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา สภาพการจัดการเรียนการสอนผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย โดยครอบคลุมรายละเอียด 7 ด้าน คือ ครูผู้สอนวิชาผลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรผลศึกษา จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนผลศึกษาระดับมัธยมศึกษา การจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกผลศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ผลศึกษา นำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งไป 115 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 93 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.86 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนผลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาผลศึกษา
2. การจัดทำหลักสูตรผลศึกษา
3. จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนผลศึกษาระดับมัธยมศึกษา
4. การจัดโปรแกรมผลศึกษาในโรงเรียน
5. สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
6. การจัดการเรียนรู้
7. ประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน แยกตามขนาดของโรงเรียน ลักษณะของโรงเรียน และจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องเรียน ต่อความรับผิดชอบของครู 1 คน นำเสนอเป็นค่าร้อยละ แสดงรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

	(n=93)	
รายการ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ขนาดของโรงเรียน		
เล็ก (มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน)	19	20.4
กลาง (มีจำนวนนักเรียน 500 -1,499 คน)	53	57.0
ใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 1,500 – 2,499)	12	12.9
ใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)	9	9.70
ลักษณะของโรงเรียน		
เฉพาะชาย	-	-
เฉพาะหญิง	6	6.50
สหศึกษา	87	93.50
จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยต่อ 1 ห้องเรียนในความ		
รับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน		
น้อยกว่า 30 คน	11	11.80
31-40 คน	65	69.90
41-50 คน	15	16.10
มากกว่า 50 คน	2	2.20

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57) เป็นโรงเรียนขนาดกลาง รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 20.4) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (ร้อยละ 9.70) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (ร้อยละ 12.9) ตามลำดับ

ลักษณะของโรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.50) เป็น โรงเรียนสหศึกษา รองลงมาคือ โรงเรียนเฉพาะหญิง (ร้อยละ 6.50)

จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องเรียน ต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.90) คือ 31-40 คน รองลงมาคือ 41-50 คน (ร้อยละ 16.10) น้อยกว่า 30 คน (ร้อยละ 11.8) และมากกว่า 50 คน (ร้อยละ 2.20) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตก ของประเทศไทย

การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ด้าน คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกวิชาพลศึกษา การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ พลศึกษา โดยนำเสนอเป็นค่าร้อยละ และฐานนิยม ดังตารางที่ 4-43

2.1 ครูผู้สอนพลศึกษา

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอนพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของ ประเทศไทย

(n= 346)		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
จำนวนครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียน		
ครูประจำการ	288	83.23
เพศชาย	203	58.67
เพศหญิง	85	24.56

ตารางที่ 4 (ต่อ)

(n = 346)		
ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน	ร้อยละ
ครูอัตราจ้าง	46	13.29
เพศชาย	36	10.40
เพศหญิง	10	2.89
ไม่ระบุ	12	3.46
ช่วงอายุของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียน		
น้อยกว่า 25 ปี	14	4.04
25-29 ปี	34	9.80
30-34 ปี	45	13.00
35-39 ปี	24	7.00
40-44 ปี	40	11.56
45-49 ปี	57	16.50
50-54 ปี	89	25.70
55 ปีขึ้นไป	43	12.40

จากตารางที่ 4 พบว่า ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มีจำนวน 346 คน เป็นครูประจำการ 288 คน (ร้อยละ 83.23) เพศชาย (ร้อยละ 58.67) เพศหญิง (ร้อยละ 24.56) เป็นครูอัตราจ้าง 46 คน เพศชาย (ร้อยละ 10.40) และเพศหญิง (ร้อยละ 3.46)

ช่วงอายุของครูผู้สอนพลศึกษา ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 25.72) อยู่ระหว่าง 50-54 ปี รองลงมาคือ มีอายุตั้งแต่ 45-49 ปี (ร้อยละ 16.47) ถัดมาคือ ช่วงอายุตั้งแต่ 55 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 12.42) ช่วงอายุระหว่าง 40-44 ปี (ร้อยละ 11.90) ช่วงอายุระหว่าง 25-29 ปี (ร้อยละ 9.82) ช่วงอายุระหว่าง 35-39 ปี (ร้อยละ 6.93) และน้อยกว่า 25 ปี (ร้อยละ 4.04) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวน โรงเรียนที่ครูผู้สอนพลศึกษาจบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา

(n=93)

จำนวนครูผู้สอนพลศึกษา (คน)	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
0	4	4.30
1	14	15.05
2	30	32.25
3	15	16.12
4	13	13.97
5	4	4.30
6	3	3.22
7	3	3.22
8	4	4.30
9	3	3.22

จากตารางที่ 5 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ 89 โรงเรียน (ร้อยละ 95.69) ครูผู้สอนพลศึกษาจบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา และมี 4 โรงเรียนที่ครูผู้สอนพลศึกษาไม่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ 30 โรงเรียน (ร้อยละ 32.25) มีครูผู้สอนพลศึกษา จำนวน 2 คน รองลงมาคือ จำนวน 15 โรงเรียน (ร้อยละ 16.12) มีครูผู้สอนพลศึกษา จำนวน 3 คน จำนวน 14 โรงเรียน (ร้อยละ 15.05) มีครูผู้สอนพลศึกษา จำนวน 1 คน และมี 3 โรงเรียน (ร้อยละ 3.22) ที่มีครูผู้สอนพลศึกษา จำนวน 9 คน

ตารางที่ 6 คุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียน

(n=346)

วุฒิการศึกษาของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา	จำนวนคน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	306	88.45
ปริญญาโท	38	10.98
อื่น ๆ		
ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูงทางพลศึกษา	2	0.57
สาขาวิชา		
สาขาวิชาพลศึกษา	289	83.04
สาขาวิชาอื่นๆ ดังนี้	17	4.91
สุขศึกษา	4	1.15
วิทยาศาสตร์การกีฬา	3	0.86
พยาบาลศาสตร์	1	0.28
ภาษาไทย	3	0.86
การเงิน	1	0.28
ศิลปศึกษา	1	0.28
กหกรรม	1	0.28
บรรณารักษ์	1	0.28
เทคโนโลยีการเกษตร	1	0.28
อุตสาหกรรมศิลป์	1	0.28
ไม่ระบุ	40	11.56

จากตารางที่ 6 พบว่า ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศ
ไทยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 88.45) รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท
(ร้อยละ 10.98)

ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 289 คน (ร้อยละ 83.04) สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาพลศึกษาและมี 17 คน (ร้อยละ 4.91) สำเร็จการศึกษาทางด้านอื่นๆ ประกอบด้วย สุขศึกษา (ร้อยละ 1.15) วิทยาศาสตร์การกีฬา (ร้อยละ 0.86) พยาบาลศาสตร์ (ร้อยละ 0.28) ภาษาไทย (ร้อยละ 0.86) การเงิน (ร้อยละ 0.28) ศิลปศึกษา คหกรรม (ร้อยละ 0.28) บรรณารักษ์ (ร้อยละ 0.28) เทคโนโลยีการเกษตร (ร้อยละ 0.28) อุตสาหกรรมศิลป์ (ร้อยละ 0.28) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ตำแหน่งทางวิชาการของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียน

(n=346)

ตำแหน่งทางวิชาการ	จำนวนคน	ร้อยละ
คศ.1	31	9.00
คศ.2	126	36.40
คศ.3	95	27.45
ไม่ระบุ	94	27.15

จากตารางที่ 7 พบว่า ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 126 คน (ร้อยละ 36.40) มีวิทยฐานะครูชำนาญการ (คศ. 2) รองลงมาคือ วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ (คศ. 3) (ร้อยละ 27.45) ตำแหน่งครู (คศ. 1) (ร้อยละ 9.00) และมีครูผู้สอนพลศึกษาจำนวน 94 คน (ร้อยละ 27.15) ที่ไม่ได้ระบุ

ตารางที่ 8 ภาระงานสอนของครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

(n=93)

ภาระงานสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
10 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	2.20
14 ชั่วโมง/สัปดาห์	3	3.20
15 ชั่วโมง/สัปดาห์	9	9.70
16 ชั่วโมง/สัปดาห์	10	10.80
17 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	2.20
18 ชั่วโมง/สัปดาห์	26	27.95
19 ชั่วโมง/สัปดาห์	6	6.50
20 ชั่วโมง/สัปดาห์	15	16.10
21 ชั่วโมง/สัปดาห์	4	4.30
22 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	2.20
23 ชั่วโมง/สัปดาห์	1	1.10
24 ชั่วโมง/สัปดาห์	7	7.50
25 ชั่วโมง/สัปดาห์	4	4.30
26 ชั่วโมง/สัปดาห์	2	2.20

จากตารางที่ 8 พบว่า ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 27.95) มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมาคือ 20 ชั่วโมง (ร้อยละ 16.10) และ 16 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 10.80) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ความรับผิดชอบในการสอนของครูพลศึกษาในโรงเรียน

(n=93)

ความรับผิดชอบในการสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
รายวิชาที่รับผิดชอบ		
สอนเฉพาะวิชาพลศึกษา	24	25.80
สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา	88	94.62
สอนวิชาพลศึกษา และวิชาอื่นๆ ดังนี้	9	9.67
การงานอาชีพ	1	1.10
วิทยาศาสตร์	1	1.10
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2	2.20
สิ่งประดิษฐ์ และ โครงการงาน	1	1.10
การเขียนเรียงความชั้นสูง	1	1.10
ภาษาไทย	2	2.20
แนะแนว	1	1.10
ระดับชั้นที่รับผิดชอบ		
มัธยมศึกษาตอนต้น	3	3.20
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	1.10
มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย	89	95.70
จำนวนชนิดของกิจกรรมทางกายที่รับผิดชอบสอนในแต่ละภาค		
1 กิจกรรมทางกายและกีฬา	31	33.30
2 กิจกรรมทางกายและกีฬา	40	43.00
3 กิจกรรมทางกายและกีฬา	22	23.70

จากตารางที่ 9 พบว่า ความรับผิดชอบในการสอนของครูพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 88 โรงเรียน (ร้อยละ 94.62) สอนวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา รองลงมาคือ รับผิดชอบสอนเฉพาะวิชาพลศึกษา จำนวน 24 โรงเรียน (ร้อยละ 25.80) และรับผิดชอบสอนวิชา พลศึกษาและวิชาอื่นๆ จำนวน 9 โรงเรียน (ร้อยละ 9.67) โดยรายวิชาอื่นๆ ที่ครูพลศึกษาสอน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและภาษาไทย (ร้อยละ 2.20) การงานอาชีพ (ร้อยละ 1.10) วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 1.10) สิ่งประดิษฐ์และโครงการ (ร้อยละ 1.10) การเขียนเรียงความขั้นสูง แนวนวนว (ร้อยละ 1.10) ตามลำดับ

ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 95.70) รับผิดชอบการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 3.20) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 1.1) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.0) จัดให้ครูผู้สอนพลศึกษารับผิดชอบการสอนกิจกรรมทางกายและกีฬาในแต่ละภาคเรียน จำนวน 2 กิจกรรม รองลงมาคือ 1 กิจกรรม (ร้อยละ 33.30) และ 3 กิจกรรม (ร้อยละ 23.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 การส่งเสริมครูผู้สอนศึกษาในด้านการเรียนการสอน

(n = 93)

การส่งเสริมครูผู้สอนพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การนิเทศการสอนภายในโรงเรียน	81	87.10
สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ	83	89.20
เชิญวิทยากรมาบรรยาย	21	22.60
ให้ลาศึกษาต่อ	12	12.90
ให้ทุนการศึกษา	3	3.22

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 10 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 89.20) ได้มีการส่งเสริมครูพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน โดยการสนับสนุนให้เข้าร่วมประชุมวิชาการ รองลงมาคือ จัดให้มีการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน (ร้อยละ 87.10) เชิญวิทยากรมาบรรยาย (ร้อยละ 22.60) ให้ลาศึกษาต่อ (ร้อยละ 12.90) และให้ทุนการศึกษา (ร้อยละ 3.22) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรม

(n = 93)

องค์ความรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรม	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับ		
การอบรมก่อนจัดทำหลักสูตร		
การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา	86	92.47
การจัดการเรียนรู้พลศึกษา	66	71.00
การสอนพลศึกษา	45	48.40
การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลาง		
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	49	52.70
การประเมินผลการเรียนรู้	57	61.30
การวิจัยในชั้นเรียน	62	66.70
เนื้อหาหรือองค์ความรู้ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา		
ได้รับการอบรมช่วงปี 2552-ปัจจุบัน		
การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา	79	84.90
การจัดการเรียนรู้พลศึกษา	66	71.00
การสอนพลศึกษา	45	48.40
การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตร		
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	43	46.20
การประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา	56	60.20
การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน	61	65.60

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 11 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.47) ได้จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้ารับการอบรมก่อนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา เกี่ยวกับการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา รองลงมาคือ การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา (ร้อยละ 71.00) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (ร้อยละ 66.70) การประเมินผลการเรียนรู้ (ร้อยละ 61.30) การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ร้อยละ 52.70) และการสอนพลศึกษา (ร้อยละ 48.40) ตามลำดับ

ในช่วงปี พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ได้รับการอบรมสัมมนา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 84.90) การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา (ร้อยละ 71.00) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (ร้อยละ 65.60) การประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา (ร้อยละ 60.20) การสอนพลศึกษา (ร้อยละ 48.40) และการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ร้อยละ 46.20) ตามลำดับ

2.2 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

ตารางที่ 12 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

(n = 93)

การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	92	98.90
จัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง	68	73.10
จัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษาร่วมกับโรงเรียนอื่น	25	26.90
ไม่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	1	1.10

จากตารางที่ 12 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.90) มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา โดยมี 68 โรงเรียน ที่จัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง (ร้อยละ 73.11) มี 25 โรงเรียน ที่จัดทำสาระหลักสูตรร่วมกับโรงเรียนอื่น (ร้อยละ 26.90) และมี 1 โรงเรียน (ร้อยละ 1.10) ที่ไม่มีการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

ตารางที่ 13 การอบรมและการส่งเสริมด้านการจัดทำหลักสูตร

(n = 93)

การอบรมและการส่งเสริมด้านการจัดทำหลักสูตร	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การฝึกอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษา		
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
ครูพลศึกษาที่เคยได้รับการอบรม	83	89.25
ครูพลศึกษาที่ไม่เคยได้รับการอบรม	3	3.22
ไม่ระบุ	7	7.53
การส่งเสริมครูพลศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรก่อน		
จัดทำหลักสูตร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
การจัดอบรมสัมมนาวิชาการ	59	63.44
การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	64	68.80
การเชิญวิทยากรมาบรรยาย	56	60.20
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูพลศึกษาในโรงเรียน	34	36.60
การถ่ายทอดการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
พุทธศักราช 2551		
(ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	27	29.00
ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	48	51.60
วิทยากรระดับจังหวัด	28	30.10
ศึกษานิเทศก์	34	36.60
ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนที่เคยเข้ารับการ		
ฝึกอบรม	17	18.30
วิทยากรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา		
ขั้นพื้นฐาน (สพฐ)	38	40.90
วิทยากรจากสมาคมวิชาชีพ (สมาคมสุขศึกษา		
พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย)	19	20.40
อื่น ๆ ดังนี้		
ผู้ทรงคุณวุฒิ	1	1.10
สำนักงานการบริหารงานการศึกษาพิเศษ	1	1.10

จากตารางที่ 13 พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.60) เคยได้รับการฝึกอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมี 3 โรงเรียน (ร้อยละ 3.20) ที่ไม่ได้รับการอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ก่อนการดำเนินการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 68.80) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาโดยการจัดจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ รองลงมาคือ การจัดอบรมสัมมนาวิชาการ (ร้อยละ 63.40) เชิญวิทยากรมาบรรยาย (ร้อยละ 60.20) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูพลศึกษาในโรงเรียนที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม (ร้อยละ 36.60) ตามลำดับ

ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 51.60) ได้รับการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยฝ่ายวิชาการของโรงเรียน รองลงมาคือ วิทยากรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (ร้อยละ 40.90) ศึกษาพิเศษ (ร้อยละ 36.60) วิทยากรระดับจังหวัด (ร้อยละ 30.10) และผู้อำนวยการสถานศึกษา (ร้อยละ 29.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

(n = 93)

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545		
ความมุ่งหมายและหลักการ	85	91.40
ประเด็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาใน โรงเรียน	73	78.50
สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา	31	33.30
แนวการจัดการศึกษา	62	66.70
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551		
หลักการและจุดหมายของหลักสูตร	80	86.00

ตารางที่ 14 (ต่อ)

	(n = 93)	
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่เป็นประเด็นสำคัญของหลัก		
การสอน	69	74.20
โครงสร้างหลักสูตร	86	92.50
วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	68	73.10
คุณภาพของผู้เรียน	70	75.30
สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปีและช่วงชั้น กลุ่มสาระการ เรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	83	89.20
กระบวนการจัดทำหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	67	72.00
การจัดการเรียนรู้	59	63.40
องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพทางกาย ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	69	74.19
องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และ สมรรถภาพทางกลไก	44	47.30
การประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	63	67.70
หลักในการพิจารณาองค์ประกอบการตัดสินระดับคะแนน พลศึกษา	42	45.20

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 14 พบว่า ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาได้ศึกษาพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหัวข้อความมุ่งหมาย และหลักการ (ร้อยละ 91.40) รองลงมาคือประเด็นสำคัญในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา โรงเรียน (ร้อยละ 78.50) และแนวการจัดการศึกษา (ร้อยละ 66.70) ตามลำดับ

ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา มีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับ โครงสร้างหลักสูตร (ร้อยละ 92.50) รองลงมา คือ สาระมาตรฐานและตัวชี้วัดชั้นปีและช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ร้อยละ 89.20) และหลักการและจุดหมาย (ร้อยละ 86.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

(n=93)

คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ครูผู้สอนพลศึกษา	89	95.70
ครูผู้สอนสุขศึกษา	76	81.70
ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ	18	19.40
ตัวแทนท้องถิ่นและชุมชน	17	18.30
ตัวแทนนักเรียน	6	6.50

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 15 พบว่า คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 95.70) มากที่สุด รองลงมาคือ ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษา (ร้อยละ 81.70) ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ (ร้อยละ 19.40) ตัวแทนท้องถิ่นและชุมชน (ร้อยละ 18.30) และตัวแทนนักเรียน (ร้อยละ 6.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 16 การมีส่วนร่วมของครูพลศึกษาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

(n=93)

การมีส่วนร่วมของครูพลศึกษาในการจัดทำหลักสูตร	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การกำหนดชั่วโมงเรียนพลศึกษา	61	65.60
การศึกษาสาระ มาตรฐาน ตัวชี้วัดชั้นปี ตัวชี้วัดช่วงชั้น	73	78.50
กำหนดสาระการเรียนรู้ชั้นปีและช่วงชั้น รายปี รายภาค	82	88.17
เขียนคำอธิบายรายวิชา	84	90.30
ออกแบบหน่วยการเรียนรู้	82	88.20
กำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้	79	84.90
จัดทำโครงสร้างรายวิชา	80	86.02
การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	85	91.40

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 16 พบว่า ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (ร้อยละ 91.40) รองลงมาคือ การเขียนคำอธิบายรายวิชา (ร้อยละ 90.30) กำหนดสาระการเรียนรู้ชั้นปีและช่วงชั้น รายปี รายภาค และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ (ร้อยละ 88.20) ตามลำดับ

ตารางที่ 17 กระบวนการขั้นตอนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา

(n=93)

กระบวนการขั้นตอนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนพลศึกษา		
คณะกรรมการสถานศึกษา	17	18.30
คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	87	93.50
คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	73	78.50
การบูรณาการหลักสูตร		
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	48	51.60
กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	41	44.10
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	64	68.80
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	49	52.68

ตารางที่ 17 (ต่อ)

(n=93)

กระบวนการขั้นตอนการจัดทำสารหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษาในสาระวิชา		
สุขศึกษา	75	80.60
กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	55	59.13
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	46	49.50
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	42	45.20
ไม่มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระอื่น	15	16.10
การพิจารณาเลือกกิจกรรมและกีฬา		
สาระ และมาตรฐาน	65	69.90
ตัวชี้วัดชั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น	69	74.20
ความสนใจและความต้องการของนักเรียน	77	82.80
บุคลากรในโรงเรียนและในชุมชน	57	61.30
สถานที่	55	59.10
วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	69	74.20
สารที่นำมาจัดทำหลักสูตร		
สารที่ 1	68	73.10
สารที่ 2	70	75.30
สารที่ 3	86	92.50
สารที่ 4	75	80.60
สารที่ 5	71	76.34
การจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา		
มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา	92	98.90
ไม่มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา	1	1.10

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 17 พบว่า คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 93.50) ทำหน้าที่ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษา รองลงมาคือ คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ร้อยละ 78.50) และคณะกรรมการสถานศึกษา (ร้อยละ 18.30) ตามลำดับ

การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.60) (ร้อยละ 77.0) มีการบูรณาการกับสาระสุขศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา รองลงมาคือ รองลงมาคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 68.80) และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ร้อยละ 59.13) ตามลำดับ

การพิจารณาการเลือกกิจกรรมทางกายและกีฬา สำหรับวิชาพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.80) จากความสนใจและความต้องการของนักเรียนรองลงมาคือ ตัวชี้วัดขั้นปีกับตัว ชี้วัดช่วงชั้น และวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 74.20) และสาระและมาตรฐาน (ร้อยละ 69.90) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.50) นำสาระที่ 3 มาใช้ในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ สาระที่ 4 (ร้อยละ 80.60) สาระที่ 5 (ร้อยละ 76.34) สาระที่ 2 (ร้อยละ 75.30) สาระที่ 1 (ร้อยละ 73.10) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวน 92 โรงเรียน (ร้อยละ 98.90) มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา และมี 1 โรงเรียน (ร้อยละ 1.10) ที่ไม่มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษา

ตารางที่ 18 ระยะเวลาในการปรับปรุงและปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

(n=93)

ระยะเวลาในการปรับปรุงและปัญหา ในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการปรับปรุงหลักสูตร		
ทุกๆ 3 ปี	71	76.30
ทุกๆ 5 ปี	22	23.65
ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา		
ความชัดเจนในการกำหนดชั่วโมงพลศึกษา	41	44.10
การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม	60	64.50
การกำหนดกิจกรรมทางกายและกีฬา	35	37.60
การพิจารณาจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กับการสอนพลศึกษาใน โรงเรียน	27	29.00
องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพ	29	31.20

จากตารางที่ 18 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 76.30) มีการปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาทุกๆ 3 ปี และรองลงมาคือ ทุกๆ 5 ปี (ร้อยละ 23.65) ตามลำดับ

ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 64.50) คือ การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม หรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละชั้นปีและช่วงชั้น รองลงมาคือ ความชัดเจนในการกำหนดชั่วโมงพลศึกษาในแต่ละชั้นปีและช่วงชั้น (ร้อยละ 44.10) และการกำหนดกิจกรรมทางกายและกีฬาในแต่ละชั้นปีและช่วงชั้น (ร้อยละ 37.60) ตามลำดับ

2.3 จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 19 โครงสร้างการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

		(n=93)		
		จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์		
โครงสร้างวิชาพลศึกษา	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)	1	2	3
		จำนวนโรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวนโรงเรียน (ร้อยละ)	จำนวน โรงเรียน (ร้อยละ)
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น				
สาระพื้นฐาน	90 (96.77)	46 (49.46)	41 (44.08)	3 (3.22)
สาระเพิ่มเติม	53 (56.98)	36 (38.70)	15 (16.12)	2 (2.15)
ไม่ระบุ	3 (3.22)	- -	- -	- -
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย				
สาระพื้นฐาน	85 (91.39)	73 (78.49)	10 (10.75)	2 (2.15)
สาระเพิ่มเติม	62 (66.66)	52 (55.91)	7 (7.52)	3 (3.22)

จากตารางที่ 19 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ จำนวน 90 โรงเรียน (ร้อยละ 96.77) มีการกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) เป็นสาระพื้นฐาน โดยมี 46 โรงเรียน (ร้อยละ 49.46) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 41 โรงเรียน (ร้อยละ 45.45) กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และอีก 3 โรงเรียน (ร้อยละ 3.22) กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

และมีโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) จำนวน 53 โรงเรียน (ร้อยละ 56.98) กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม โดยมี 36 โรงเรียน (ร้อยละ 38.70) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 15 โรงเรียน (ร้อยละ 16.12) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 2 โรงเรียน (ร้อยละ 2.15) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) มีการกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระพื้นฐาน (ร้อยละ 91.39) โดยมี 73 โรงเรียน (ร้อยละ 78.49) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 10 โรงเรียน (ร้อยละ 10.75) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 2 โรงเรียน (ร้อยละ 2.15) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

และมีโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) จำนวน 62 โรงเรียน (ร้อยละ 66.66) กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม โดยมี 52 โรงเรียน (ร้อยละ 55.91) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 7 โรงเรียน (ร้อยละ 7.52) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 3 โรงเรียน (ร้อยละ 3.22) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ

ตารางที่ 20 จำนวนกิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา

(n=93)

จำนวนกิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้วิชาพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
1 กิจกรรม	19	20.40
2 กิจกรรม	37	39.80
3 กิจกรรม	11	11.85
มากกว่า 3 กิจกรรม	26	27.95

จากตารางที่ 20 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40.00) มีการจัดกิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา ในแต่ละ 61.30 ระดับชั้นต่อภาคการศึกษา จำนวน 2 กิจกรรม รองลงมาคือ 3 กิจกรรม (ร้อยละ 28.00) 1 กิจกรรม (ร้อยละ 20.40) ตามลำดับ

ตารางที่ 21 กิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	ภาคต้น	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ	ภาคปลาย	(n=93)	
					จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
1	เทเบิลเทนนิส	28	30.10	เทเบิลเทนนิส	17	18.27
2	กรีฑาลู่-ลาน	20	21.50	กรีฑาลู่-ลาน	23	24.73
3	วอลเลย์บอล	21	22.58	บาสเกตบอล	22	23.65
4	แบดมินตัน	20	21.50	วอลเลย์บอล	18	19.35
5	ซอฟท์บอล	13	13.97	แบดมินตัน	18	19.35
6	ลีลาศ	13	13.97	วอลเลย์บอล	17	18.27

จากตารางที่ 21 พบว่า ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ ใช้กีฬาเทเบิลเทนนิสเป็นสื่อการเรียนรู้อาชีพพลศึกษา (ร้อยละ 30.10 และร้อยละ 18.27 ตามลำดับ)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งภาคต้นและภาคปลาย ส่วนใหญ่ ใช้กีฬากรีฑาลู่-ลาน เป็นสื่อการเรียนรู้อาชีพพลศึกษา (ร้อยละ 21.50 และ ร้อยละ 24.73 ตามลำดับ)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคต้น ใช้กีฬาแบดมินตันเป็นสื่อการเรียนรู้อาชีพพลศึกษา (ร้อยละ 22.58) ส่วนภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาวอลเลย์บอลเป็นสื่อการเรียนรู้อาชีพพลศึกษา (ร้อยละ 23.65)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคต้น ใช้กีฬาวอลเลย์บอลเป็นสื่อการเรียนรู้อาชีพพลศึกษา (ร้อยละ 21.50) ส่วนภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาบาสเกตบอลเป็นสื่อการเรียนรู้อาชีพพลศึกษา (ร้อยละ 19.35)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคต้นใช้กีฬาซอฟท์บอลเป็นสื่อในการเรียนรู้ (ร้อยละ 13.97) ส่วนภาคปลายใช้กีฬาแบดมินตัน เป็นสื่อการเรียนรู้ (ร้อยละ 19.35)

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคต้นใช้กีฬาตีลาศ เป็นสื่อในการเรียนรู้ (ร้อยละ 13.97) ส่วนภาคปลายใช้กีฬาวอลเลย์บอลเป็นสื่อการเรียนรู้ (ร้อยละ 18.27)

2.4 การจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

ตารางที่ 22 การจัดโปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

(n=93)

โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา		
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-3		
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง	71	76.34
จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา	57	61.29
จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	14	15.05
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง	22	23.65
จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	19	20.43
จัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา	3	3.22
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 4-6		
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง	37	39.78
จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา	28	30.10
จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	9	9.70

ตารางที่ 22 (ต่อ)

(n=93)		
โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง	87	93.54
จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา	53	57.00
จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	31	33.30
จัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา	3	3.20
การจัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง (สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง)	23	24.73
จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา	14	15.10
จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา	7	7.50
จัดการเรียนการสอน 2-3 กิจกรรม หรือ 2-3 ชนิดกีฬา	2	2.20
ลักษณะการจัดชั้นเรียนพลศึกษา		
เฉพาะชาย	2	2.20
เฉพาะหญิง	-	-
สหศึกษา (ชาย-หญิงเรียนรวมกัน)	91	97.80

จากตารางที่ 22 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 71 โรงเรียน (ร้อยละ 76.34) มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น (ม.1-3) ทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง โดยมีการเรียนการสอน 1 กิจกรรมหรือ 1 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 61.29) และมีการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 15.05) และมี 22 โรงเรียน (ร้อยละ 23.65) จัดให้มีการเรียนการสอน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง โดยมีการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 20.43) และมีการจัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือ มากกว่า 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 3.22) ตามลำดับ

การจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ส่วนใหญ่ จำนวน 37 โรงเรียน (ร้อยละ 39.78) จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง โดยมีการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 30.10) และมี 87 โรงเรียน จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง (ร้อยละ 93.54) โดยมีการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 57.00) มีการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 33.30) มีการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 3.20) และมี 23 โรงเรียนจัดให้มีการเรียนการสอน ภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง (ร้อยละ 24.73) โดยมี 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 15.10) มีการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 7.50) และมีการเรียนการสอน 2-3 กิจกรรม หรือ 2-3 ชนิดกีฬา (ร้อยละ 2.20) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย จำนวน 91 โรงเรียน (ร้อยละ 97.80) มีลักษณะการจัดชั้นเรียนวิชาพลศึกษาแบบสหศึกษา (ชาย-หญิงรวมกัน) และมี 2 โรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนแบบเฉพาะชาย (ร้อยละ 2.20)

ตารางที่ 23 การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน

(n=93)

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
จำนวนครั้งในการดำเนินโครงการ		
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง	88	94.60
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 2 ครั้ง	3	3.20
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 3 ครั้ง	-	-
จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ 4 ครั้ง	2	2.20
ช่วงเวลาจัดดำเนินโครงการ		
ภาคต้น	65	69.90
ภาคปลาย	28	30.10
ทั้งภาคต้นและภาคปลาย	-	-

ตารางที่ 23 (ต่อ)

(n=93)		
การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ลักษณะของการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน		
แบ่งเป็นคณะสีตามที่โรงเรียนกำหนด	93	100
การแบ่งกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนออกเป็นสีต่าง ๆ		
แบ่งนักเรียนเป็นหลายสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน	86	92.50
แบ่งนักเรียนเป็นหนึ่งสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน	4	4.30
แบ่งนักเรียนเป็นสี ตามคึกเรียน หรือคณะ ไม่ระบุ	3	3.22
กิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดแข่งขัน		
ฟุตบอล	84	90.30
บาสเกตบอล	56	60.20
วอลเลย์บอล	87	93.50
เซปักตะกร้อ	64	68.80
ฟุตซอล	67	72.00
รักบี้ฟุตบอล	13	14.00
แฮนด์บอล	30	32.30
แชร์บอล	13	14.00
แบดมินตัน	84	30.10
เทเบิลเทนนิส	56	75.30
เปตอง	75	80.60
สืลาศ	5	5.40
ว่ายน้ำ	2	2.20
หมากรุก	12	12.90
กรีฑาประเภทลู่วิ่ง	77	82.80
กรีฑาประเภทลาน	44	47.30
กีฬาพื้นเมือง	34	36.60
หมากกระดาน	10	10.80

ตารางที่ 23 (ต่อ)

(n=93)

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การเดินร่ำแบบแอโรบิก อื่น ๆ ดังนี้	5	5.40
กบ้ำคี่	2	2.20
ความสอดคล้องของกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดแข่งและจัดสอน		
สอดคล้อง	91	97.80
ไม่สอดคล้อง	2	2.20
ระยะเวลาในการจัดแข่งขัน		
1 วัน	3	3.20
2-3 วัน	58	62.40
มากกว่า 3 วัน	32	34.40

จากตารางที่ 23 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.60) มีการดำเนินการจัด โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายใน เป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง โดยมีจำนวน 65 โรงเรียน (ร้อยละ 69.90) ที่จัดดำเนินโครงการในภาคต้น และมีจำนวน 28 โรงเรียน (ร้อยละ 62.60) จัดดำเนินโครงการในภาคปลาย และจำนวน 15 โรงเรียน (ร้อยละ 30.10) ที่จัดดำเนินโครงการทั้งภาคต้นและภาคปลาย

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ทุกโรงเรียน (ร้อยละ 100.00) มีการแบ่งเป็นคณะสีตามที่โรงเรียนกำหนด โดยโรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.50) ใช้วิธีการแบ่งนักเรียนเป็นหลายสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน รองลงมาคือ แบ่งนักเรียนเป็นหนึ่งสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน (ร้อยละ 4.30) ตามลำดับ

กิจกรรมทางกายและกีฬาที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย จัดดำเนินการแข่งขันมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ วอลเลย์บอล (ร้อยละ 93.50) รองลงมาคือ ฟุตบอล และ แบดมินตัน (ร้อยละ 90.30) และ กรีฑาประเภทลู่ (ร้อยละ 82.80) ตามลำดับ โดยโครงการส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมทางกายและกีฬา สอดคล้องกับกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดสอน (ร้อยละ 97.80)

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.40) ใช้ระยะเวลาในการจัดการแข่งขันกีฬาภายใน 2-3 วัน รองลงมาคือ มากกว่า 3 วัน (ร้อยละ 34.40) และ 1 วัน (ร้อยละ 3.20) ตามลำดับ

ตารางที่ 24 การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

(n=93)

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
โรงเรียนมีโปรแกรมการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
มีโปรแกรมการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	84	90.30
ไม่มีโปรแกรมการเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	9	9.60
การสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ	44	47.30
มีการสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ	45	48.40
ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ	4	4.30
การสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน		
ฟุตบอล	79	84.90
บาสเกตบอล	32	34.40
วอลเลย์บอล	69	74.20
เซปักตะกร้อ	67	72.00
ฟุตซอล	67	72.00
รักบี้ฟุตบอล	-	-
แฮนด์บอล	11	11.80
แชร์บอล	10	10.80
แบดมินตัน	19	20.40
เทเบิลเทนนิส	41	44.10
หมากรุก	19	20.40
เปตอง	51	54.80

ตารางที่ 24 (ต่อ)

(n=93)

การจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ลีลาศ	3	3.20
ว่ายน้ำ	9	9.70
กรีฑาประเภทลู่วิ่ง	77	82.80
กรีฑาประเภทลาน	52	55.90
กีฬาพื้นเมือง	38	40.90
หมากกระดาน	16	17.20
การเดินร่าแบบแอโรบิก	11	11.80
อื่น ๆ ดังนี้		
กอล์ฟดี	2	2.20
เรือพาย	2	2.20

จากตารางที่ 24 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 84 โรงเรียน (ร้อยละ 90.30) มีการเข้าร่วมโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โดยมี 45 โรงเรียน (ร้อยละ 48.40) ที่มีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันแต่ไม่เพียงพอ มี 44 โรงเรียน (ร้อยละ 47.30) ที่มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียง และมี 4 โรงเรียนที่ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ

กีฬาที่มีการแข่งขันมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ฟุตบอล (ร้อยละ 84.90) รองลงมาคือ กรีฑาประเภทลู่วิ่ง (ร้อยละ 82.80) และวอลเลย์บอล (ร้อยละ 74.20) ตามลำดับ

ตารางที่ 25 การจัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

(n=93)

การจัดโปรแกรมพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ		
มีจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ	17	18.30
ไม่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ	7	7.50
การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ		
ความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว	9	9.70
สมาธิสั้น	7	7.50
ความบกพร่องและพฤติกรรมทางอารมณ์	3	3.20
เด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศทางกีฬา และความสามารถ	6	6.50
ความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD)	8	8.60
ออทิสติก	1	1.10
การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ		
จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ	16	17.20
จัดแยกสอนตามความผิดปกติ	3	3.20
ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ		
มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ	5	5.38
ไม่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ	88	94.62

จากตารางที่ 25 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย จำนวน 17 โรงเรียน (ร้อยละ 18.30) มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ โดย 3 อันดับแรก ที่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหว (ร้อยละ 9.70) รองลงมาคือ เด็กสมาธิสั้น (ร้อยละ 7.50) และเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (ร้อยละ 8.86) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ โดยมี 16 โรงเรียน (ร้อยละ 17.20) ที่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ (ร้อยละ 5.38)

ตารางที่ 26 การจัดโปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ

(n=93)		
การจัดโปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
กิจกรรมนันทนาการที่โรงเรียนจัด		
เกม กีฬา	81	87.10
ค่ายพักแรม	77	76.30
ศิลปะวาดเขียน	42	45.20
ทัศนศึกษา	72	77.40
ดนตรีและการแสดง	57	61.30
การเล่นพื้นบ้าน	37	39.80
ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรม		
ช่วงเช้า	34	36.60
ช่วงพักกลางวัน	44	47.3
ช่วงหลังเลิกเรียน	74	79.60

จากตารางที่ 26 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.10) มีการจัดกิจกรรมนันทนาการ โดยใช้ เกม กีฬา รองลงมาคือ (ร้อยละ 76.30) ทัศนศึกษา (ร้อยละ 77.40) ตามลำดับ โดยระยะที่เวลาที่จัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นช่วงเลิกเรียน (ร้อยละ 79.60)

2.5 สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 27 สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

รายการ	มี		ไม่มี	
	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
(n=93)				
สภาพและลักษณะสถานที่				
มีความเพียงพอ	75	80.64	18	19.35
มีมาตรฐาน	70	75.26	23	24.73
มีความปลอดภัย	85	91.39	8	8.60
มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ	77	82.79	16	17.20
สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน				
สนามกลางแจ้ง	93	100	-	-
โรงยิมเนเซียม	50	53.76	43	46.23
ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ศิลปะ				
การเต้นรำแบบแอโรบิก	28	30.10	65	69.89
ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก	5	5.37	88	94.62
ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้	13	13.97	83	89.24
สระว่ายน้ำ	4	4.30	89	95.69
อาคารเอกประสงค์	57	61.29	36	38.70
ลานเอกประสงค์	71	76.34	22	23.65
อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน				
มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้อ				
อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก	67	72.04	26	27.95
มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับใช้ในการเรียน				
การสอน	71	76.34	22	23.65
นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น				
 ไม้เทเบิลเทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ใน				
การฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะ	76	81.72	17	18.27

ตารางที่ 27 (ต่อ)

รายการ	มี		ไม่มี	
	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนไปยืมใช้ ในการออกกำลังกาย และ ฝึกซ้อม เพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน	72	77.40	21	22.60
มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับ นักเรียน	17	18.30	76	81.70
มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่าง สม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย	88	94.62	5	5.37
มีบริการน้ำดื่มที่สะอาด	81	87.09	12	12.90
มีอ่างล้างหน้า ล้างมือสำหรับทำ ความสะอาด	80	86.00	13	14.00

จากตารางที่ 27 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 91.39) มีสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 82.79) และมีความเพียงพอ (ร้อยละ 80.64) และมีมาตรฐาน (ร้อยละ 75.26) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 100) มีสนามกลางแจ้ง รองลงมาคือ ลานเอนกประสงค์ (ร้อยละ 76.34) อาคารเอนกประสงค์ (ร้อยละ 61.29) โรงยิมเนเซียม (ร้อยละ 53.76) ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ลีลาศ (ร้อยละ 30.10) ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้ (ร้อยละ 13.97) ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก (ร้อยละ 5.37) และสระว่ายน้ำ (ร้อยละ 4.30) ตามลำดับ

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอ (ร้อยละ 94.62) รองลงมาคือมีบริการน้ำดื่มที่สะอาด (ร้อยละ 87.09) มีอ่างล้างหน้า ล้างมือสำหรับทำความสะอาด (ร้อยละ 86.02) นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น ไม้เทเบิลเทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ในการฝึกซ้อมและ

พัฒนาทักษะ (ร้อยละ 81.72) มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียนเรียนการสอน (ร้อยละ 77.41) มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับการเรียนการสอน (ร้อยละ 76.34) มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 72.04) และมีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับให้นักเรียนเปลี่ยนชุดเป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 18.27)

ตารางที่ 28 ความต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

(n=93)

ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน (โรงเรียน)	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	36	38.70
ต้องการ ดังนี้	57	61.29
โรงยิมเนเซียม	33	35.48
ลานเอนกประสงค์	2	2.15
คู่วังยาง	1	1.07
สนามกีฬามาตรฐาน	1	1.07
สนามฟุตบอล	1	1.07
สนามเบดมินตัน	3	3.22
สระว่ายน้ำ	3	3.22
ห้องฝักด้วยน้ำหนัก	5	5.17
ห้องออกกำลังกาย	1	1.07
ห้องเก็บอุปกรณ์กีฬา	3	3.22

จากตารางที่ 28 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 61.29) มีความต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม โดยส่วนมากมีความต้องการโรงยิมเนเซียม (ร้อยละ 35.48) รองลงมาคือ ห้องฝักด้วยน้ำหนัก (ร้อยละ 5.17) สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬาต่างๆ (ร้อยละ 13.60) มาตรฐาน (ร้อยละ 7.10) สระว่ายน้ำ (ร้อยละ 3.22) ตามลำดับ

2.6 การจัดการเรียนรู้

ตารางที่ 29 ครูพลศึกษากับการศึกษา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

(n= 93)

การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545		
ได้ศึกษา	61	65.59
ได้ศึกษาเป็นบางคน	27	29.03
ไม่ได้ศึกษา	5	5.37
มาตราใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่นำมาเป็นแนวทางจัดการเรียนรู้		
มาตรา 6	45	48.38
มาตรา 7	44	47.31
มาตรา 10	32	34.40
มาตรา 22	39	41.95
มาตรา 23	26	27.95
มาตรา 24	29	31.20
อื่น ๆ		
มาตรา 26	1	1.07
มาตรา 30	1	1.07

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 29 พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 61 โรงเรียน (ร้อยละ 65.59) ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีจำนวน 27 โรงเรียน ที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้ศึกษาเป็นบางคน (ร้อยละ 29.03) และมีจำนวน 5 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่ได้ทำศึกษา (ร้อยละ 5.37)

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 48.38) ได้ยึดแนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 6 รองลงมาคือ มาตรา 7 (ร้อยละ 47.31) และ มาตรา 22 (ร้อยละ 41.95) ตามลำดับ

ตารางที่ 30 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(n= 93)

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
ระดับมาก	60	64.51
ระดับปานกลาง	31	33.33
ระดับน้อย	2	2.15
การอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
ได้รับการอบรม	90	96.77
ไม่ได้รับการอบรม	3	3.22
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		
ประมาณ 100%	44	47.31
ประมาณ 75%	45	48.38
ประมาณ 50%	3	3.22
ประมาณ 25%	1	1.07
ประมาณ 10%	-	-
ไม่ได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	-	-

จากตารางที่ 30 พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 64.51) มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ความเข้าใจระดับปานกลาง (ร้อยละ 33.33) และ ความเข้าใจระดับน้อย (ร้อยละ 2.15) ตามลำดับ

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 90 โรงเรียน (ร้อยละ 96.77) ได้รับการอบรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมี 3 โรงเรียนที่ไม่ได้รับการอบรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ 3.22)

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.38) ได้จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณ 75% รองลงมาคือ จัดการ เรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณ 100 % (ร้อยละ 47.31) และจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญในปริมาณ 50 % (ร้อยละ 3.22) ตามลำดับ

ตารางที่ 31 ประเด็นที่คำนึงถึงในการจัดการเรียนรู้

(n=93)

ประเด็นในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น	79	84.94
ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	86	92.47
เน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก	60	64.51
การพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย	35	37.63
การวางแผนอำนวยความสะดวก	73	78.49
การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง	72	77.41
การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้	30	32.25
การเรียนการสอนแบบพลวัต (dynamic)	43	46.23
วางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ	77	82.79
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย	75	80.64
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จัก		
วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา	60	65.50
มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการ		
ที่หลากหลายและต่อเนื่อง	49	52.68
สอดแทรกด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ		
อันพึงประสงค์	79	84.94

ตารางที่ 31 (ต่อ)

(n=93)		
ประเด็นในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งเพียงวิธีเดียว	86	92.47
อื่น ๆ		
เน้นครูเป็นศูนย์กลาง	1	1.07

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 31 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.47) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน รองลงมาคือ ครูคำนึงถึงความเชื่อมโยงตัวชี้วัด (ร้อยละ 84.94) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย (ร้อยละ 82.79) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา (ร้อยละ 80.64) ตามลำดับ

ตารางที่ 32 วิธีการสอน

(n=93)		
วิธีการสอน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
แบบบรรยาย	76	81.72
แบบโครงงาน	38	40.86
แบบแก้ปัญหาเป็นฐาน	23	24.73
โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้	38	40.86
แบบอภิปราย	43	46.23
แบบแบ่งกลุ่มทำงาน	76	81.72
โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้	61	65.59
แบบอริยสัจ 4/สืบสวน	8	8.60
แบบกิจกรรม	69	74.19
แบบศึกษาด້วยตนเอง	50	53.76
แบบแบ่งกลุ่มระดมสมอง	45	48.38
แบบร่วมมือ	59	63.44
แบบผสมผสาน	53	56.98

จากตารางที่ 32 พบว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.72) ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายและแบบแบ่งกลุ่มทำงาน มากที่สุด รองลงมาคือ วิธีการสอนแบบกิจกรรม (ร้อยละ 74.19) และ โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (ร้อยละ 65.59) และแบบร่วมมือ (ร้อยละ 63.44) ตามลำดับ

ตารางที่ 33 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

(n=93)		
การจัดการเรียนรู้	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะ		
ความสามารถในการสื่อสาร	62	66.66
ความสามารถในการคิด	79	84.94
ความสามารถในการแก้ปัญหา	85	91.39
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	92	98.92
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	62	66.66
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์		
รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	82	88.17
ซื่อสัตย์สุจริต	87	93.54
มีวินัย	93	100
ใฝ่เรียนรู้	86	92.47
อยู่อย่างพอเพียง	81	87.09
มุ่งมั่นในการทำงาน	81	87.09
รักความเป็นไทย	77	82.79
มีจิตสาธารณะ	89	95.69

จากตารางที่ 33 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (ร้อยละ 98.92) ความสามารถในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 91.39) ด้านความสามารถในการคิด (ร้อยละ 84.94) ด้านความสามารถในการสื่อสารและ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (ร้อยละ 66.66) ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีวินัย (ร้อยละ100) มีจิตสาธารณะ (ร้อยละ 95.69) ซื่อสัตย์ สุจริต (ร้อยละ 93.54) ใฝ่เรียนรู้ (ร้อยละ 92.47) รักษาดี ศาสตร์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย (ร้อยละ 73.70) อยู่อย่างพอเพียงและมุ่งมั่นในการทำงาน (ร้อยละ 87.09) ตามลำดับ

2.7 การประเมินผลการเรียนรู้

ตารางที่ 34 เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด)

(n=93)

เกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
อิงเกณฑ์	44	47.32
อิงกลุ่ม	7	7.52
อิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม	42	45.16

จากตารางที่ 34 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ47.31) ใช้ตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) แบบอิงเกณฑ์ รองลงมาคือการใช้คะแนนแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม (ร้อยละ 45.16) และให้คะแนนแบบอิงกลุ่ม เป็นส่วนน้อย (ร้อยละ 7.52) ตามลำดับ

ตารางที่ 35 องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมินเพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) ในโรงเรียน

(n=93)

องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ด้านความรู้	91	97.85
สัดส่วนของคะแนน		
5	1	1.07
10	8	8.60
20	45	48.38
25	1	1.07
30	28	30.10

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(n=93)

องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน		จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
	40	7	7.52
	50	1	1.07
	ไม่ระบุ	2	2.15
ด้านทักษะ		91	97.85
สัดส่วนของคะแนน	20	14	15.05
	25	1	1.07
	30	23	24.75
	40	22	23.65
	45	1	1.07
	50	15	16.12
	60	12	12.90
	75	1	1.07
	80	2	2.15
	ไม่ระบุ	2	2.15
ด้านคุณธรรม และจริยธรรม		83	89.25
สัดส่วนของคะแนน	5	6	6.45
	10	63	67.74
	15	1	1.07
	20	13	13.97
	ไม่ระบุ	10	10.75
ด้านสมรรถภาพทางกาย		86	92.48
สัดส่วนของคะแนน	5	2	2.15
	10	34	36.55
	20	43	46.23
	30	4	4.30
	40	3	3.22
	ไม่ระบุ	7	7.52

ตารางที่ 35 (ต่อ)

(n=93)		
องค์ประกอบและสัดส่วนของคะแนน	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	80	86.02
สัดส่วนของคะแนน		
5	6	6.45
10	61	65.59
15	2	2.15
20	11	11.82
ไม่ระบุ	13	13.98

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 35 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ประเมินผลการเรียนรู้ ทุกด้าน โดยมีโรงเรียนจำนวน 91, 91, 86, 83, 80 โรงเรียน ประเมินผลวิชา พลศึกษาทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ สมรรถภาพทางกาย คุณธรรมและ จริยธรรม ตามลำดับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 48.38) ได้กำหนด คะแนน ด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ ดังนี้ 20, 30, 10, 20, และ 10 คะแนน ตามลำดับ

ตารางที่ 36 วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านความรู้

(n=93)		
การประเมินผลการเรียนรู้ในด้านความรู้	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ข้อสอบแบบปรนัย	62	66.66
ข้อสอบแบบอัตนัย	42	45.16
การสัมภาษณ์	27	29.03
ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย	60	64.51
แฟ้มสะสมงาน	32	34.40
โครงการกลุ่ม	45	48.83
สำรวจรายการ	13	13.97

ตารางที่ 36 (ต่อ)

(n=93)		
การประเมินผลการเรียนรู้ในด้านความรู้	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การบ้าน	35	37.63
อื่น ๆ		
การทำรายงาน	9	9.67

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จาก ตารางที่ 36 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 62 โรงเรียน (ร้อยละ 66.66) ประเมินด้านความรู้ ด้วยการใช้ข้อสอบแบบปรนัย รองลงมาคือ ข้อสอบแบบอัตนัยและปรนัย (ร้อยละ 64.51) โครงการกลุ่ม (ร้อยละ 48.83) ข้อสอบแบบอัตนัย (ร้อยละ 45.16) ให้การบ้าน (ร้อยละ 37.63) แฟ้มสะสมงาน (ร้อยละ 34.40) การสัมภาษณ์ (ร้อยละ 29.03) และแบบสำรวจรายการ (ร้อยละ 13.97) ตามลำดับ

ตารางที่ 37 วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินการเรียนรู้ในด้านทักษะ

(n=93)		
การประเมินผลการเรียนรู้ในด้านทักษะ	จำนวน โรงเรียน	ร้อยละ
ด้านปริมาณ		
แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐาน	54	58.06
แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง	79	84.94
ด้านคุณภาพ		
แบบตรวจสอบรายการ	37	39.78
แบบประเมินค่า	35	37.63
เกณฑ์การประเมิน	68	73.11

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 37 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ประเมินด้านทักษะทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการประเมินเชิงปริมาณโรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 79 โรงเรียน (ร้อยละ 84.94) ใช้แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง

ส่วนการประเมินเชิงคุณภาพ โรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 68 โรงเรียน (ร้อยละ 73.11) ใช้เกณฑ์การประเมิน

ตารางที่ 38 วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินการเรียนรู้ในด้านคุณธรรมและจริยธรรม (n=93)

การประเมินผลการเรียนรู้ในด้านคุณธรรมและจริยธรรม	จำนวน	ร้อยละ
แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม	51	54.83
แบบตรวจสอบรายการ	23	24.73
แบบประมาณค่า	21	22.58
เกณฑ์การประเมิน	47	50.53

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 38 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 51 โรงเรียน (ร้อยละ 54.83) ประเมินด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้วยการใช้แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม รองลงมาคือ ใช้เกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 50.53) แบบประมาณค่า (ร้อยละ 43.94) และแบบตรวจสอบรายการ (ร้อยละ 24.73) ตามลำดับ

ตารางที่ 39 การทดสอบสมรรถภาพทางกาย

การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การทดสอบสมรรถภาพทางกาย		
ก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น	57	61.29
เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคต้น	32	34.40
ก่อนการเรียนการสอนในภาคปลาย	43	46.23
เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย	39	41.93
ในระหว่างการเรียนการสอนในภาคต้น	36	38.70
ในระหว่างการเรียนการสอนในภาคปลาย	37	39.78
การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3		
ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ	57	61.29

ตารางที่ 39 (ต่อ)

(n=93)		
การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
การทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก	66	70.96
องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายสำหรับการทดสอบนักเรียน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3		
ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ	74	79.56
ความอดทนของกล้ามเนื้อ	62	66.66
ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ	74	79.56
พลังของกล้ามเนื้อ	44	47.31
ความเร็ว	70	75.26
ความอ่อนตัว	86	92.47
ดัชนีมวลกาย	60	64.51
ความคล่องแคล่วว่องไว	74	79.56
ความสมดุลหรือการทรงตัว	36	38.70
การประสานงาน	19	20.43
ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ	60	64.51
การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓		
ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ	58	62.36
การทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก	67	72.04
องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓		
ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ	68	73.11
ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ	76	81.72
พลังของกล้ามเนื้อ	49	52.68
ความเร็ว	70	75.26
ความอ่อนตัว	86	92.47
ดัชนีมวลกาย	60	64.51
ความคล่องแคล่วว่องไว	74	79.56

ตารางที่ 39 (ต่อ)

		(n=93)
การทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ความสมดุลหรือการทรงตัว	36	38.70
การประสานงาน	19	20.43
ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ	60	64.51

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 39 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 57 โรงเรียน (ร้อยละ 61.29) ทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น รองลงมาคือ (ร้อยละ 46.23) ทดสอบสมรรถภาพทางกายเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย

โรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 66 โรงเรียน (ร้อยละ 70.96) ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

สำหรับองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ความอ่อนตัว (ร้อยละ 92.47) ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ความคล่องแคล่วว่องไวจำนวนเท่ากัน (ร้อยละ 79.56) ความเร็ว (ร้อยละ 80.30) และ ความอดทนของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 66.66) ตามลำดับ

สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนส่วนใหญ่ จำนวน 67 โรงเรียน (ร้อยละ 72.04) ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก

สำหรับองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ความอ่อนตัว (ร้อยละ 92.47) ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 81.72) ความคล่องแคล่วว่องไว (ร้อยละ 79.56) ความเร็ว (ร้อยละ 75.26) และความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 73.11) ตามลำดับ

ตารางที่ 40 แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

(n=93)

แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน		
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายระหว่างประเทศ (ICSPFT)	37	39.78
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของกรีกกีฬาแห่งประเทศไทย (SATST)	34	36.55
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย AAHPERD	6	6.45
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย JASA	7	7.52
แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย Physical Best	14	15.05
แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพของเด็กไทย อายุ 7 – 18 ปี	42	45.16
แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง	-	-

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 40 พบว่า แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 42 โรงเรียน (ร้อยละ 45.16) นำมาใช้คือ แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพของเด็กไทย อายุ 7 – 18 ปี รองลงมาคือแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายระหว่างประเทศ (ICSPFT) (ร้อยละ 39.78) และแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายระหว่างประเทศ (SATST) (ร้อยละ 36.55) ตามลำดับ

ตารางที่ 41 ข้อทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

(n=93)

ข้อทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน		
ทดสอบความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ		
แรงบีบมือ	53	56.98
แรงเหยียดขา	21	22.58
แรงดึงหลัง	-	-
ความอดทนของกล้ามเนื้อ		
ดันพื้นไม่จำกัดเวลา	21	22.58
ลุก-นั่ง ไม่จำกัดเวลา	39	41.93
ดึงข้อ	58	62.36
งอแขนห้อยตัว (สำหรับนักเรียนหญิง)	49	52.68
ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ		
ลุก-นั่ง 30 วินาที	75	80.64
ลุก-นั่ง 60 วินาที	16	17.20
ดันพื้น 30 วินาที	30	32.25
ทดสอบความอ่อนตัว		
นั่งงอตัวไปข้างหน้า	80	86.02
แตะมือด้านหลัง	7	7.52
ก้มแตะ	15	16.12
นั่งก้มตัวไปข้างหน้าแบบรูปตัววี	10	10.75

ตารางที่ 41 (ต่อ)

(n=93)		
ข้อทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
ทดสอบความคล่องแคล่วว่องไว		
วิ่งเก็บของ	70	75.26
วิ่งฮ้อมหลัก	23	24.43
ก้าวเดิน 20 วินาที	2	2.15
สควอททรัส (Squat Thrust) 20 วินาที	1	1.07
ความเร็ว		
วิ่ง 20 เมตร	9	9.67
วิ่ง 30 เมตร	8	8.60
วิ่ง 50 เมตร	67	72.04
วิ่ง 4 วินาที	3	3.22
ความสมดุลหรือการทรงตัว		
ยืนขาเดียว	25	26.88
หกกบ	23	24.73
ยืนขาเดียวบนไม้ตามความกว้าง	5	5.37
ยืนขาเดียวบนไม้ตามความยาว	2	2.15
ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ		
วิ่งในเวลา 6 วินาที	7	7.52
วิ่งในเวลา 6 วินาที	1	1.07
วิ่งในเวลา 12 วินาที	7	7.52
วิ่งระยะทาง 800 เมตร	54	58.06
วิ่งระยะทาง 1000 เมตร	56	60.21
วิ่งระยะทาง 1 ไมล์	4	4.30
วิ่งระยะทาง 1.5 ไมล์	6	6.45
ก้าวขึ้นลงบนเก้าอี้ 5 นาที	4	4.30
ก้าวขึ้น-ลงบนเก้าอี้ 3 นาที	4	4.30

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 41 พบว่า ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐานที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกายในแต่ละด้าน มากที่สุด ดังนี้ นั่งงอตัวไปข้างหน้าใช้วัดความอ่อนตัว (ร้อยละ 86.02) ลูก-นั่ง 30 วินาทีใช้วัดความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 80.64) วิ่งเก็บของใช้วัดความคล่องแคล่วว่องไว (ร้อยละ 75.26) วิ่งระยะทาง 50 เมตรใช้วัดความเร็ว (ร้อยละ 72.04) ดึงข้อใช้วัดความอดทนของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 62.36) วิ่งระยะทาง 1000 เมตรใช้วัดความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ (ร้อยละ 60.21) แรงบีบมือใช้วัดความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (ร้อยละ 56.98) การยืนขาเดียวใช้วัดความสมดุลหรือการทรงตัว (ร้อยละ 26.88)

ตารางที่ 42 เกณฑ์ประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

(n=93)

เกณฑ์ประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
เกณฑ์ประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกาย		
อิงเกณฑ์	84	90.32
อิงกลุ่ม	9	9.67
การสร้างเกณฑ์สมรรถภาพทางกายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขพลศึกษา		
แยกตามเพศ	65	69.90
แยกตามระดับชั้น	40	43.00
สร้างเกณฑ์ทุกภาคเรียน	10	10.80
สร้างเกณฑ์เป็นรายปี	12	12.90
สร้างเกณฑ์ในทุก 3 ปี	2	2.15
สร้างเกณฑ์ในทุก 5 ปี	3	3.22

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 42 พบว่า การประเมินผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.32) ใช้แบบอิงเกณฑ์

การสร้างเกณฑ์สมรรถภาพทางกายของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.90) แยกตามเพศ รองลงมาคือ แยกตามระดับชั้น (ร้อยละ 43.00) และมีการสร้างเกณฑ์เป็นรายปี (ร้อยละ 12.90) ตามลำดับ

ตารางที่ 43 วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

(n=93)		
การประเมินผลการเรียนรู้ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์	จำนวนโรงเรียน	ร้อยละ
แบบวัดคุณลักษณะ	57	61.30
แบบตรวจสอบรายการ	6	6.50
แฟ้มสะสมงาน	24	25.80
แบบสัมภาษณ์	28	30.10
แบบวัดเจตคติ	18	19.40
แบบสังเกตพฤติกรรม	76	81.72
เกณฑ์การประเมิน	34	36.60

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 43 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.72) ประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยใช้แบบสังเกต รองลงมาคือ แบบวัดคุณลักษณะ (ร้อยละ 61.30) เกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 36.60) แบบสัมภาษณ์ (ร้อยละ 30.10) แฟ้มสะสมงาน (ร้อยละ 25.80) แบบวัดเจตคติ (ร้อยละ 19.40) และแบบตรวจสอบรายการ (ร้อยละ 6.50) ตามลำดับ

ข้อวิจารณ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ตามขอบเขตการวิจัยในหัวข้อสำคัญ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ย 1 ห้องเรียนต่อความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน ส่วนใหญ่คือ 31-40 คน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอรพรรณ ปุญญา (2553) และอนเนชา มาสมัคร (2553) และยังมีอีกจำนวนหนึ่ง 11 โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 30 คนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติรี สำราญสุข (2555) แต่ยังมีอีก 2 โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 50 คนต่อ 1 ห้องเรียน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำนวนนักเรียนต่อ 1 ห้องเรียนควรเป็นไปตามข้อเสนอแนะของวาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) ที่กล่าวไว้ว่า

...สัดส่วนของจำนวนครูผู้สอนกับจำนวนนักเรียนแต่ละชั้นควรจะมีอัตราส่วนครู 1 คนต่อ นักเรียน 25-40 คน ถ้ามีจำนวนนักเรียนมากเกินไปจะทำให้ครูดำเนินการสอนได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากดูแลควบคุมได้ไม่ทั่วถึง เพราะวิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่เน้นการปฏิบัติและส่วนมากจะสอนในสถานที่ค่อนข้างกว้าง ครูต้องเดินตรวจตราดูแลนักเรียนทุกคน...

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย มีจำนวน 346 คน ส่วนใหญ่เป็นครูประจำการเพศชาย อายุระหว่าง 50-54 ปี จำนวน 89 โรงเรียน จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา แต่มี 4 โรงเรียน ที่ครูผู้สอนพลศึกษาไม่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน) ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2550) ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า ให้มี

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิการศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา 1 คน ต่อ 1 โรงเรียน เพราะยังมีโรงเรียนที่ไม่มีครูผู้สอนพลศึกษามีวุฒิการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา (ร้อยละ 4.30) และไม่สอดคล้องกับวิริยา บุญชัย และคณะ (2532) ที่กล่าวว่า

“...ในการสอนพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นนั้น ครูผู้สอนทุกคนต้องสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน โครงการพลศึกษา เทคนิคการสอน และมีโอกาสเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมต่างๆ มากกว่า...”

และสอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) ที่กล่าวว่า

...การเลือกและจัดสรรบุคลากร ผู้บริหารควรจัดครูผู้สอนวิชาพลศึกษาโดยเริ่มพิจารณาจากครูพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษาหรือมีความรู้ในด้านนี้โดยตรงเป็นอันดับแรก เพราะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาพลศึกษา และควรจัดให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ถ้ามีไม่พอหรือไม่พียงพอพิจารณาจากครูที่ได้รับการฝึกอบรมวิชาชุดพลศึกษา ครูที่ชอบและสนใจกีฬาเป็นอันดับต่อไป และถ้าไม่มีจริงๆ ก็อาจขอนิสิต นักศึกษาฝึกสอนจากสถาบันการศึกษาวิชาชีพพลศึกษาต่างๆ มาช่วยหรืออาจจ้างครูพิเศษมาจากที่อื่นก็ได้...

เมื่อพิจารณาคูณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนพลศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี และมีตำแหน่งทางวิชาการครูชำนาญการ สถานศึกษาควรมีการพัฒนาครูผู้สอนวิชาพลศึกษาด้วยการส่งเสริม สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ ให้ทุนการศึกษาและเปิดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่รับผิดชอบงานสอนวิชาพลศึกษา เป็นเวลา 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สอนทั้งวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา มีโรงเรียนจำนวน 26 โรงเรียนที่มีภาระงานสอนน้อยกว่า 18 ชั่วโมง และประมาณ 41 โรงเรียนที่มีภาระงานสอนมากกว่า 18 ชั่วโมง ซึ่งไม่เป็นไปตามที่วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2541) กล่าวไว้คือ

...อัตราการสอนของครูควรจะเป็น 3 คาบต่อวันหรือ 15 คาบต่อสัปดาห์ เพราะเวลานอกจากนั้นครูจะได้นำไปใช้ในการศึกษาเพิ่มเติม ตรวจสอบ ทำบันทึกการสอน ฝึกอบรม นักกีฬา สอนวิชาลูกเสือ-เนตรนารี ให้บริการ ทำหน้าที่ครูเวร ครูประจำชั้นและสุดท้ายที่สำคัญคือครูพลศึกษาควรใช้เวลาว่างส่วนหนึ่งไปในการฝึกสมรรถภาพทางกายของตนให้แข็งแรงสมบูรณ์อยู่เสมอตามคุณสมบัติของครูพลศึกษาที่ดี...

การพัฒนาครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอนก่อนการจัดทำสาระหลักสูตรและในช่วงปี พ.ศ. 2552-ปัจจุบันพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ มีการส่งเสริมครูพลศึกษาในด้านการเรียนการสอน สนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการและได้เข้ารับการอบรม โดยหัวข้อที่ได้รับการอบรมก่อนการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ได้แก่ การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา การจัดการเรียนรู้พลศึกษา การวิจัยในชั้นเรียน การประเมินผลการเรียนรู้ การสอนพลศึกษา และการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 30 กำหนดไว้ว่า "...ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา..." และสอดคล้องกับปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ที่กำหนดไว้ว่า "ควรมีการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพด้วยการประชุมอบรมหรือสัมมนาเพื่อให้ได้รับความรู้ใหม่ ๆ ความก้าวหน้า และความเคลื่อนไหวในวิชาชีพ"

การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย มีการจัดทำสาระหลักสูตรด้วยตนเอง มี 25 โรงเรียนที่จัดทำสาระหลักสูตรร่วมกับโรงเรียนอื่น แต่ยังมี 1 โรงเรียนที่ไม่มีการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องตามมาตรา 27 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดว่า

“...ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ...”

และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระบุว่า ...สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์คณะบุคคลได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยมีภารกิจสำคัญ ดังนี้ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา วางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตร เพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา ประเมินการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร...

การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ส่วนใหญ่กำหนดโดยคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน (ร้อยละ 93.50) รองลงมาคือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (ร้อยละ 78.50) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของอรพรรณ ปุญญา (2553) และชาติรี สุขสำราญ (2555) แสดงว่าครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษายังไม่ได้เป็นผู้กำหนดชั่วโมงเรียนของวิชาพลศึกษาด้วยตนเองให้เป็นไปตามข้อตกลงต่าง ๆ ที่มีขึ้น ดังที่ปฏิญญากรุงเทพฯ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (The Royal of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ได้กำหนดหลักการไว้ว่า “ควรกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์ (2 ชั่วโมง/สัปดาห์) และเพิ่มเป็น 180 นาทีต่อสัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) ในระยะยาว”

พื้นฐานในการพิจารณากิจกรรมทางกายและกีฬา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเลือกกิจกรรมทางกายและกีฬา พิจารณาจากความสนใจและความต้องการของนักเรียน (ร้อยละ 82.80) พิจารณาจากตัวชี้วัดขั้นปีที่กับตัวชี้วัดช่วงชั้นและวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 74.20) สาระและมาตรฐาน (ร้อยละ 69.90) บุคลากรในโรงเรียนและในชุมชน (ร้อยละ 61.30) และ สถานที่ (ร้อยละ 59.10) เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานหรือยึดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียน (Stand-based Curriculum) โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ให้เป็นคุณภาพเป้าหมาย ปลายทางว่า ผู้เรียนต้องรู้อะไร ต้องทำอะไร และต้องดีอย่างไร และได้กำหนดตัวชี้วัดแกนกลางเพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนต้องไปให้ถึงแต่ละระดับชั้นตั้งแต่ ป.1-ม.6 ไว้ เป็นเกณฑ์สำหรับการจัดการ

เรียนรู้อันสถานศึกษา หรือการจัดทำสาระหลักสูตร (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, 2556) เมื่อพิจารณากิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่มีโรงเรียนใดที่จัดกีฬาไทยเลย ดังนั้น ในการเลือกกิจกรรมทางกายและกีฬา คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาควรศึกษาสาระที่ 3 มาตรฐาน พ.3.1 และตัวชี้วัดชั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น เพื่อให้เป็นไปตามสาระและมาตรฐานที่ระบุไว้

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 92.50) นำสาระที่ 3 มาใช้ในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา มากที่สุด รองลงมาคือ สาระที่ 4 (ร้อยละ 80.60) สาระที่ 5 (ร้อยละ 76.34) สาระที่ 2 (ร้อยละ 75.30) และสาระที่ 1 (ร้อยละ 73.10) ตามลำดับ

จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ในชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) กำหนดเป็นสาระพื้นฐาน (ร้อยละ 96.77) โดยเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 53 โรงเรียน (ร้อยละ 56.98) จัดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาเป็นสาระเพิ่มเติม มี 36 โรงเรียน (ร้อยละ 38.70) กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมี 15 โรงเรียน (ร้อยละ 16.12) เรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) มีการกำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา เป็นสาระพื้นฐาน (ร้อยละ 91.39) โดยมี 73 โรงเรียน (ร้อยละ 78.49) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มี 10 โรงเรียน (ร้อยละ 10.75) ที่กำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนเป็น 2 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์

จากข้อมูลแสดงให้เห็นว่า จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ตามหลักการที่ว่า “การจัดเวลาเรียนในสาระแกนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ควรต้องจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมงในทุกระดับชั้น”

และเป็นไปตามปฏิญญากรุงเทพและการศึกษา (The Royal of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ที่กำหนดไว้ว่า “ควรกำหนดให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษาอย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์”

การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ส่วนใหญ่ จำนวน 71 โรงเรียน (ร้อยละ 76.34) มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เรียน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์ ร้อยละ 23.65 และมีโรงเรียนน้อยมาก ร้อยละ 3.22 ที่เรียน 3 ชั่วโมง/สัปดาห์ แสดงให้เห็นว่าไม่เป็นไปตามปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ตามหลักการที่ว่า “การจัดเวลาเรียนสุขศึกษาและพลศึกษาในสาระแกนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ควรต้องจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมงในทุกระดับชั้น” และเป็นไปตามหลักการของปฏิญญากรุงเทพ ว่าด้วยกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ที่กำหนดไว้ว่า “ให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษา อย่างน้อย 120 นาที/สัปดาห์”

ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม. 4-6 มี 87 โรงเรียน จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง (ร้อยละ 93.54) และมี 37 โรงเรียน (ร้อยละ 39.78) จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง จากการพิจารณาโครงสร้างเวลาเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ 3 หน่วยกิต หรือ 120 ชั่วโมง ในการจัดเวลาเรียนกำหนดให้เรียนภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง โดยให้เรียนสุขศึกษา 10 ชั่วโมง และพลศึกษา 1 แสดงให้เห็นว่าไม่เป็นไปตามปฏิญญาราชบุรี (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย, 2548) ตามหลักการที่ว่า “การจัดเวลาเรียนสุขศึกษาและพลศึกษาในสาระแกนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา ควรจัดเวลาเรียนให้เป็นสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นอย่างน้อย โดยแบ่งเป็นสุขศึกษา 1 ชั่วโมง และพลศึกษา 2 ชั่วโมง ในทุกระดับชั้น” และเป็นไปตามหลักการของปฏิญญากรุงเทพ ว่าด้วยการกีฬาและการศึกษา (The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations, 2005) ที่กำหนดไว้ว่า

“ให้ทุกโรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนกีฬาและพลศึกษา อย่างน้อย 120 นาทีต่อสัปดาห์” ในการกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้

โรงเรียน ร้อยละ 100 มีการดำเนินการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในเป็นประจำทุกปี ปีละ 1 ครั้ง โดยส่วนใหญ่ จัดเป็นโครงการภาคปลาย มีการแบ่งเป็นคณะสีตามที่โรงเรียนกำหนด กิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดแข่งขันมากที่สุด คือ วอลเลย์บอล สอดคล้องกับชนิดกีฬาที่สอนในชั้นเรียน ดังที่ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2556) กล่าวไว้ว่า “ชนิดกีฬาที่เลือกจัดการแข่งขันกีฬาภายในจึงควรเป็นชนิดเดียวกับที่สอนในชั้นเรียน นักเรียนควรมีส่วนร่วมให้มากที่สุดหรือทุกคน” และ สอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ได้กล่าวถึงหลักการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนที่กล่าวว่า “...เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้เรียนในชั่วโมงพลศึกษาแล้วมาใช้เพื่อความสนุกสนาน และเพื่อออกกำลังกายตามความถนัด และความสนใจของแต่ละคน...”

โรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 90.30) จัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน กีฬาที่ให้การสนับสนุนและเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน เป็นกิจกรรมทางกายและกีฬาที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การพิจารณากิจกรรมทางกายและกีฬาในการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน ไม่สอดคล้องกับ วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2556) ที่ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียน กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงไม่ใช่ให้นักเรียนทุกคนที่จะทำได้หรือมีส่วนร่วม และไม่สอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวว่า “หรือส่งเสริมเฉพาะนักเรียนที่มีความสามารถดีเด่นของโรงเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถและประสบการณ์ให้สูงขึ้น” ปัญหาที่พบในการจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน คือ การสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ (ร้อยละ 48.40) วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) กล่าวว่า

...ตามปกติแล้ว การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนควรจะเป็นผลพลอยได้จากการแข่งขันกีฬา ภายในโรงเรียน ซึ่งได้จัดให้นักเรียนส่วนมากของโรงเรียนเรียบร้อยเท่านั้น งบประมาณและทรัพยากรที่เหลือส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นส่วนน้อยจึงนำมาใช้กับการจัดโครงการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน...

โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.10) มีการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยใช้ เกม กีฬา แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคตะวันตกของประเทศไทย ในส่วนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษนั้น ส่วนใหญ่ จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนปกติ ไม่มีครูผู้สอนพลศึกษารับผิดชอบ และไม่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วิสูตร กองจินดา (2545) ได้กล่าวว่า “...การดำเนินโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ประกอบด้วย โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โปรแกรมนันทนาการ และโปรแกรมการจัดพลศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ...”

สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน โดยส่วนใหญ่โรงเรียนมีสนามกลางแจ้งร้อยละ 100 รองลงมาคือ มีลานเอนกประสงค์ (ร้อยละ 76.34) สภาพและลักษณะมีความปลอดภัย พื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ เพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bamigboye (1985) พบว่า “...อุปกรณ์ทางพลศึกษาควรมีให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ให้อยู่สภาพที่ใช้ได้และสถานที่ควรปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดี...” และเป็นไปตาม วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวว่า หลักการของการจัดอุปกรณ์และวัสดุทางพลศึกษานั้น ควรจะมุ่งเพื่อความสะดวก ความง่าย และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งในแง่ของการนำไปใช้ในการเรียนการสอน และการที่นักเรียนจะมีการยืมไปใช้ในเวลาที่ตามลำพังด้วย

สิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีบริการน้ำดื่มที่สะอาด (ร้อยละ 94.62) มีอ่างล้างหน้า ล้างมือสำหรับทำความสะอาด (ร้อยละ 87.09) และมีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนไปยืมใช้ในการออกกำลังกาย และฝึกซ้อม เพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน (ร้อยละ 81.72) ซึ่งสอดคล้องกับ ฟอง เกิดแก้ว (2514) ได้กล่าวเกี่ยวกับ สถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาไว้ดังนี้

...เครื่องอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ และวัสดุในการสอนพลศึกษาถือว่าเป็น หัวใจของ การสอนพลศึกษา เพราะการสอนพลศึกษา ส่วนใหญ่ต้องอาศัย เครื่องอำนวยความสะดวก เช่น สนามเด็กเล่น อุปกรณ์และวัสดุสิ้นเปลือง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวก ด้านอุปกรณ์ให้เพียงพอ...

การจัดการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ครูผู้สอนพลศึกษา (ร้อยละ 65.59) ได้ศึกษา พ.ร.บ.การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ศึกษาบางคน (ร้อยละ 29.03) และมี 5 โรงเรียน (ร้อยละ 5.37) ที่ครูพลศึกษาไม่ได้ศึกษา พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ในการจัดการ เรียนรู้ ครูผู้สอนพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ได้นำมาตรา 6, 7, 22 และมาตรา 10 มาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด กล่าวได้ว่าเป็นมาตราที่สำคัญต่อ การจัดการเรียนรู้อย่างยิ่ง ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ และได้จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประมาณ 75% ไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งเพียงวิธี เดียวในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ข้อ 5 ที่ว่า “เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ครูผู้สอนพลศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ใช้วิธีการสอน แบบบรรยายและแบบแบ่งกลุ่มทำงาน (ร้อยละ 81.72) วิธีการสอนแบบกิจกรรม (ร้อยละ 74.19) ใช้ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (ร้อยละ 65.59) แบบร่วมมือ (ร้อยละ 63.44) มีการจัดกิจกรรมพัฒนา สมรรถนะผู้เรียน ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านวินัย ซึ่งเป็นไปตามการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ดังนี้

...การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ผู้สอน ต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานรวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆอันเป็น สมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย...

ดั่งที่ กรรวิ บุญชัย (2555) กล่าวเกี่ยวกับวิธีการสอนไว้ว่า “ครูผู้สอนควรใช้วิธีการสอนแบบที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และเป็นผู้นำ (Coaching) ให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและแนวทางชีวิต เป็นคนใจดีมีเหตุผล เป็นตัวอย่างที่ดี ใฝ่หาความรู้ สามารถตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์และค้นคว้าหาความรู้”

การประเมินผลการเรียนรู้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ ตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษาเกณฑ์ในการตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) แบบอิงเกณฑ์ กำหนดคะแนนด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ส่วนใหญ่ คือ 20, 30, 10, 20, และ 10 คะแนนแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนพลศึกษา ประเมินผลการเรียนรู้กำหนดสัดส่วนของคะแนนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ที่ระบุไว้ว่า

...มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติ...

และสอดคล้องกับจุดหมายในข้อ 3 ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ว่า “มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และรักการออกกำลังกาย” และวรัศคีดี เพียรชอบ (2548) ที่กล่าวโดยสรุปว่า “...องค์ประกอบที่จะวัดในแต่ละด้าน ควรให้คะแนนการพัฒนากายในทุกๆ ด้าน 5 ด้านไปพร้อมๆ กัน...”

การประเมินผลการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ มีการประเมินด้านความรู้ด้วยการใช้ข้อสอบแบบปรนัย เครื่องมือที่นำมาใช้ยังไม่หลากหลาย และควรสอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประเมินทักษะทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการประเมินเชิงปริมาณใช้แบบทดสอบและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง (ร้อยละ 84.94)

และแบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐาน (ร้อยละ 58.06) การใช้แบบทดสอบมาตรฐานไม่เหมาะสมในการประเมินผลในปัจจุบัน ดังที่ กรรวิ บุญชัย (2555) กล่าวไว้ว่า

...แบบทดสอบและข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐานมีเป็นจำนวนมากที่ใช้ได้ไม่ว่าจะเป็นแบบทดสอบทักษะ (Skill Test) และข้อสอบข้อเขียน (Written Test) อย่างไรก็ตามนักพลศึกษาพบว่า แบบทดสอบดังกล่าว เป็นแบบการวัดแบบเดิม (Traditional Method) ซึ่งรูปแบบการประเมินที่เคยปฏิบัติกันมาไม่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ หรือเป็นรูปแบบที่ดูเหมือนว่าไม่วัดในสิ่งที่ต้องการวัด...

ส่วนการประเมินทักษะเชิงคุณภาพใช้เกณฑ์การประเมิน (ร้อยละ 73.11) ประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการวัดคุณธรรม และจริยธรรม (ร้อยละ 54.83) และประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยแบบสังเกตพฤติกรรม (ร้อยละ 81.72) และแบบวัดคุณลักษณะ (ร้อยละ 61.30) จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษานิยมใช้การประเมินเชิงคุณภาพด้วยเกณฑ์การประเมิน มากขึ้น ถึงแม้ว่าจะเป็น การประเมินแบบอัตนัย แต่การมีรายละเอียดระบุเอาไว้ จะช่วยให้การประเมินมีความเชื่อถือได้ และมีความเป็นปรนัยมากขึ้นกว่าการใช้แบบประเมินค่า

การดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกายของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นการทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก เป็นไปตามตัวชี้วัดชั้นปีของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 4 มาตรฐาน พ.4.1 ตัวชี้วัด ข้อ 5 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ระบุว่า “...ทดสอบสมรรถภาพทางกายและพัฒนาได้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล...” สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นการทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก เป็นไปตามตัวชี้วัดช่วงชั้นของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 4 มาตรฐาน พ.4.1 ตัวชี้วัด ข้อ 7 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ระบุว่า “วางแผนและปฏิบัติตามแผนการพัฒนาสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก” และเมื่อพิจารณาแบบทดสอบที่นำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.16) ใช้แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพของเด็กไทย อายุ 7-18 ปี ข้อทดสอบส่วนใหญ่เป็นข้อทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ

มีเพียง 1 รายการที่วัดความคล่องแคล่วว่องไว ดังนั้น ควรเลือกใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายหรือสมรรถภาพทางกลไกจะสอดคล้องกับตัวชี้วัดมากกว่า แต่แบบทดสอบดังกล่าวก็สามารถนำมาใช้วัดสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไกได้ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่นำมาใช้ในการทดสอบ ได้แก่ ความอ่อนตัว ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ความคล่องแคล่วว่องไว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความเร็ว และความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกลไกเป็นส่วนใหญ่ เห็นได้ว่าครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านสมรรถภาพทางกาย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันตกของประเทศไทย รวม 5 จังหวัด ประกอบด้วย กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี ตาก รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 115 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 115 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยและคณะผู้วิจัยโครงการวิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตก
ของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

2.1 ครูผู้สอนพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อและคำถามปลายเปิด

2.2 การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ

2.3 จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือก มากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และคำถามปลายเปิด

2.4 การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ

2.5 สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกวิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบสำรวจรายการ

2.6 การจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป และแบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ

2.7 การประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา เป็นคำถามปลายปิด แบบคำถามที่ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว จากคำตอบที่ให้เลือกมากกว่า 2 คำตอบขึ้นไป แบบคำถามที่ให้เลือกตอบได้หลายข้อ และคำถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตอบแบบสอบถามสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย
2. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตอบแบบสอบถาม สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย
3. ในการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 7 วัน ผู้วิจัย โทรศัพท์ติดตามเป็นระยะ ๆ พร้อมกับตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ จำนวน 93 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.86 แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อคำถามปลายปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ
2. ข้อคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและค่าฐานนิยม

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกในประเทศไทย โดยครอบคลุมรายละเอียดทั้งสิ้น 7 ด้าน ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษา การจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน สถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการเรียนรู้พลศึกษา และการประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

1.1 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทยส่วนใหญ่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา มี 4 โรงเรียนที่ครูผู้สอนพลศึกษาไม่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษา

1.2 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่มีภาระงานสอน 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยสอนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษามากที่สุด

1.3 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยรับผิดชอบการสอนในแต่ละภาคเรียน จำนวน 2 กิจกรรม

1.4 การส่งเสริมครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในด้านการเรียนการสอนมีการสนับสนุนให้เข้าร่วมประชุมวิชาการ หัวข้อที่เข้าร่วมประชุมมากที่สุดคือ การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา

1.5 ก่อนการจัดทำหลักสูตรวิชาพลศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ ได้จัดให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้เข้าร่วมการอบรมการจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษามากที่สุด

2. การจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

2.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง มี 1 โรงเรียน ที่ไม่มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

2.2 คณะกรรมการการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ประกอบด้วยครูผู้สอนวิชาพลศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการกำหนดชั่วโมงเรียนพลศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

2.3 ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่ ได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนของความมุ่งหมายและหลักการมากที่สุด และได้ศึกษามากที่สุด เกี่ยวกับสาระมาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปีและช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.4 การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการบูรณาการกับสาระสุขศึกษามากที่สุด

2.5 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จัดทำสาระหลักสูตรครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาทั้ง 5 สาระ โดยสาระที่ 3 นำมาใช้มากที่สุด

2.6 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จัดทำสาระหลักสูตรครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาทั้ง 5 สาระ โดยสาระที่ 3 นำมาใช้มากที่สุด

2.7 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีการปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาทุก ๆ 3 ปี ปัญหาในการจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา คือ การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม ในแต่ละชั้นปีและช่วงชั้น

3. จำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ 46 โรงเรียน กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 1-3) เป็นสาระพื้นฐาน เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมี 36 โรงเรียน กำหนดเป็นสาระเพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่กำหนดเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ 73 โรงเรียน กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 4-6) เป็นสาระพื้นฐาน เรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมี 52 โรงเรียน กำหนดเป็นสาระเพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่กำหนดเป็น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมทางกายและกีฬา ที่ใช้เป็นที่ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษา ในแต่ละระดับชั้นต่อภาคการศึกษา จำนวน 2 กิจกรรม โดยกิจกรรมที่ถูกใช้เป็นที่ในการเรียนรู้มากที่สุดคือ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	ทั้งภาคต้นและภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาเทเบิลเทนนิส
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ทั้งภาคต้นและภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาประเภทกรีฑาถู๋-ลาน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคต้นส่วนใหญ่ใช้กีฬาวอลเลย์บอลและภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาบาสเกตบอล
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ภาคต้นส่วนใหญ่ใช้เป็นแบดมินตัน และภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาวอลเลย์บอล
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	ภาคต้นส่วนใหญ่ใช้เป็นซอฟท์บอล และภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาแบดมินตัน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	ภาคต้นส่วนใหญ่ใช้เป็นกีฬาลีลาศ และภาคปลายส่วนใหญ่ใช้กีฬาวอลเลย์บอล

4. การจัดและบริหารโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

4.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวน 57 โรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) ทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และจัดให้มีการเรียนการสอน สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จำนวน 19 โรงเรียน

4.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่ จำนวน 53 โรงเรียน มีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง จำนวน 28 โรงเรียน และจัดให้มีการเรียนการสอนภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง จำนวน 14 โรงเรียน

4.3 ทุกโรงเรียนจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน โดยส่วนใหญ่จัดเป็นประจำ ทุกปี ปีละ 1 ครั้ง โดยจัดดำเนินโครงการในภาคต้น และใช้รูปแบบในการแบ่งเป็นคณะสีตามที่โรงเรียนกำหนด กิจกรรมหรือกีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขันมีทั้งหมด 20 ชนิด โดยกีฬาที่จัดมากที่สุด ได้แก่ กีฬาวอลเลย์บอล และระยะเวลาในการจัดการแข่งขัน 2-3 วัน

4.4 ทุกโรงเรียนจัดโปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน โดยมีการสนับสนุนงบประมาณในการแข่งขันแต่ไม่เพียงพอ กีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันมากที่สุด ได้แก่ กีฬาฟุตบอล

4.5 โรงเรียนส่วนน้อยมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษ และการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและการเคลื่อนไหวมากที่สุด ซึ่งไม่มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษ โดยจัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ

4.6 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ จำนวน 81 โรงเรียน มีการจัดโปรแกรมนันทนาการให้กับนักเรียนโดยใช้เกม กีฬาในช่วงเลิกเรียน

5. สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

5.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ มีสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีความปลอดภัย โดยมีสนามกีฬากลางแจ้งมากที่สุด

5.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ส่วนใหญ่มีต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม ได้แก่ โรงยิมเนเซียม มากที่สุด

6. การจัดการเรียนรู้

6.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้มีการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 22 โดยมี 5 โรงเรียนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาไม่ได้ศึกษา

6.2 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ได้จัดการเรียนการสอนยึดวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้วิธีการสอนหลากหลาย ได้แก่ วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน และแบบบรรยาย

6.3 ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนมากที่สุด คือ ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมากที่สุด คือ การมีวินัย

7. การประเมินผลการเรียนรู้

7.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยส่วนใหญ่ ตัดสินคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) แบบอิงเกณฑ์ การประเมินผลการเรียนรู้ครบทุกด้าน แต่ยังมีส่วนน้อยที่ประเมินไม่ครบทุกด้าน

7.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กำหนดคะแนน ด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรม สมรรถภาพทางกาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ คือ 20 , 30 , 10 , 20 และ 10 คะแนน

7.3 เครื่องมือและวิธีการที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ ในแต่ละด้าน

7.3.1 ด้านความรู้ ใช้ข้อสอบแบบปรนัย ด้านทักษะ มีการประเมิน 2 แบบ คือการประเมินเชิงปริมาณ ใช้แบบทดสอบทักษะและข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง ส่วนการประเมินเชิงคุณภาพ ใช้เกณฑ์การประเมิน

7.3.2 ด้านคุณธรรมและจริยธรรมใช้แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม

7.3.3 ด้านสมรรถภาพทางกาย ใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพของเด็กไทย อายุ 7 – 18 ปี

7.3.4 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้แบบวัดคุณลักษณะในการประเมินมากที่สุด

7.4 โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทดสอบสมรรถภาพทางกายก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย ส่วนใหญ่ ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก

7.5 การทดสอบสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก องค์ประกอบที่พิจารณา ได้แก่ การทดสอบความอ่อนตัว ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ความคล่องแคล่วว่องไว ความเร็วและ ความอดทนของกล้ามเนื้อ

7.6 การทดสอบสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทดสอบสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางกลไก องค์ประกอบที่ใช้พิจารณา ได้แก่ ความอ่อนตัว ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ความคล่องแคล่วว่องไว ความเร็ว และความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ

7.7 ข้อทดสอบสมรรถภาพทางกาย ที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากผลการวิจัย สามารถสรุปข้อเสนอแนะจากการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ดังนี้

1. ทุกโรงเรียนควรจัดให้มีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนที่มีวุฒิทางการศึกษา สาขาวิชาพลศึกษาอย่างน้อย 1 คนต่อ 1 โรงเรียน
2. โรงเรียนสนับสนุนครูผู้สอนวิชาพลศึกษาศึกษาต่อเพื่อพัฒนาศักยภาพในด้านการเรียน การสอน โดยส่งเสริมครูศึกษาต่อ
3. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาใช้รูปแบบการสอนแบบเครือข่าย
4. โรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรพลศึกษาโดยคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรประกอบด้วย ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาให้มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างรายวิชา และมีการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ
5. โรงเรียนควรปรับปรุงโครงสร้างวิชาพลศึกษา ให้มีจำนวนชั่วโมงเรียนวิชาพลศึกษามากขึ้น ควรกำหนดชั่วโมงเรียนพลศึกษาอย่างน้อย 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
6. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร พลศึกษาทุกชั้นตอน และต้องจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาทุกคน

7. โรงเรียนควรจัดให้มีสถานที่ อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนให้เพียงพอ และควรจัดให้มีอาคารในร่มอย่างน้อย 1 อาคาร ซึ่งสามารถเรียนวิชาพลศึกษาได้ในทุกเวลา
8. โรงเรียนควรจัดการแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการจัดโปรแกรมพลศึกษาภายในโรงเรียน
9. โรงเรียนควรส่งเสริมการเข้าร่วมการแข่งขันระหว่างโรงเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมทางกายและกีฬาที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถในกิจกรรมนั้น ๆ
10. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือในการประเมินผลที่หลากหลาย และการประเมินทางเลือกเพื่อนำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้วิชาพลศึกษา
11. โรงเรียนต้องส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
12. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาพลศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรู้และการกำหนดสัดส่วนคะแนนของการประเมินเพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษาให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านสมรรถภาพทางกาย และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์
13. ในส่วนของการเก็บข้อมูล ควรเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนพลศึกษาทุกคน เพื่อจะได้ข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยมากที่สุด
14. การเก็บข้อมูล ควรเก็บกับครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทุกคนในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนเพื่อได้ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหา และสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อให้ทราบสภาพการจัดการเรียนการสอนของวิชาพลศึกษาที่แท้จริงของประเทศไทย

2. ควรมีการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2531. **หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2533. **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524**

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. 2535. **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533).**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2544. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กรรวิ บุญชัย. 2550. **เอกสารประกอบการสอนวิชาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาขั้นสูง.**

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)

_____. 2552. “การพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้” **เอกสารประกอบการเรียนการสอน**

วิชาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษา. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)

_____. 2554. “การทดสอบและวัดผลทางพลศึกษา” **เอกสารประกอบการบรรยายการ**

ทดสอบและวัดผลทางพลศึกษา. ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)

_____. 2555. “แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา”

เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาบุคลากรอบรมเชิงปฏิบัติการ. ภาควิชา

พลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัคราณา)

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.** กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

_____. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

_____. 2552. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กฤษยา อนันตวงศ์. 2539. **สภาพและปัญหาการจัดดำเนินการโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร:** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2550. **แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550 - 2554).**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.

คณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543. **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

คณะกรรมการอำนวยการจัดทำแผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 – 2554 กระทรวงสาธารณสุข.

2550. **แผนพัฒนาสุขภาพแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่**

10 พ.ศ. 2550-2554 (Online). <http://www.moph.go.th/other/inform/10/index.htm>,

18 ธันวาคม 2553.

ชาติรี สำราญสุข. 2555. **สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของภาคกลาง**

ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ธีรัช เทียบทอง. 2548. การพัฒนาเกณฑ์การประเมินตามสภาพจริงวิชาทักษะและวิธีสอนกิจกรรม
เข้าจังหวะ สำหรับนิสิตสาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2550. ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5.
อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซตการพิมพ์.
- บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ. 2549. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร: จามจุรีโปรดักท์.
- ประสิทธิ์ คำภูง. 2544. ปัญหาการจัดและบริหารโครงการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา ในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไพเราะ อังสุสกนถม. 2549. “การพัฒนาหลักสูตร ตามแนวคิดการจัดการศึกษามาตรฐาน
(กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา)”เอกสารประกอบการสอน สถาบันพลศึกษา
วิทยาเขตลำปาง. คณะศึกษาศาสตร์, กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (อัครสำเนา)
- ฟอง เกิดแก้ว. 2514. การพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- การดี อมรรัตนานนท์. 2547. การประเมินโครงการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2550. โครงการประเมินยุทธศาสตร์ 4 ปี สร้างกีฬาชาติ
พ.ศ. 2548-2551 (ระยะครึ่งแผน). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, ภาวนา อนนตะชัย และ อุทัย สุขเสริม. 2547. คู่มือการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3). กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.

- วิริยา บุญชัย, อลิสา พงษ์อมรพรหม และ ไพวัลย์ ตันลาพุด. 2532. “การประเมินโครงการ
ผลศึกษาของโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาของไทย.” รายงานการวิจัย.
กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ. 2540. หลักการพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ. แปลจาก Williams, J. F. 1964. **The Principles of Physical
Education**. Philadelphia: Saunders.
- _____. 2548. รวบรวมบทความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอนและการวัดเพื่อประเมินผลทาง
พลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. 2539. การสอนพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- _____. 2541. หลักสูตรพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- _____. 2556. เป้าหมายของการจัดกิจกรรมทางกายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (Online).
<http://www.tahper.or.th/Chiang%20mai/9956/56.pdf>, 25 พฤษภาคม 2556.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์, ภาวนา อนนตะชัย และ อุทัย สุขเสริม. 2547. คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่ม
สาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544 ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1-3). กรุงเทพมหานคร: ครูสภาลาดพร้าว.
- วิสูตร กองจินดา. 2545. การจัดและบริหารพลศึกษาในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชา
พลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วุฒิสักดิ์ นนทะเสน. 2544. ศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดโครงการพลศึกษาในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วัลลภ ปัสมาลา. 2545. การประเมินโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วัลลภ ลำพาย. 2551. เทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย. 2548. “ปฏิญญาราชบุรี.” วารสารสุขศึกษา พลศึกษาและสันตนาการ. 31(มกราคม-ธันวาคม 2548) : 102.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. 2552. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

_____. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (องค์กรมหาชน) 2547. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2554. **Secondary School Online** (Online). <http://210.246.188.154/mathayom/school/detail01/index.php>, 12 ธันวาคม 2554.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2549. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)**. กรุงเทพมหานคร.

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ. 2543. **หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามแนว พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2555. **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด 2545-2559** (Online). <http://darapornmulta.iagetweb.com/?mo=3&art=545654>, 20 พฤษภาคม 2556

สุวิมล ตั้งสัจพจน์. 2540. **สาระน่ารู้เกี่ยวกับพลศึกษาและนันทนาการ**. กรุงเทพมหานคร: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ จำกัด.

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ และ กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542. **การประเมินผลงานแฟ้มสะสมทางพลศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.

สรชัย พิศาลบุตร. 2549. **การสร้างและประมวลผลข้อมูลจากแบบสอบถาม**. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.

สุวิมล ตีรกันันท์. 2550. **การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรางค์ กวนสุวรรณ. 2537. การประเมินโครงการพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อเนชา มาสมักร. 2553. สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของ ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรพรรณ ปุญญา. 2553. สถานภาพของพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Bamigboye, S.O. 1985. **An Appraisal of the Physical Education Program in the Teacher Colleges in the Kwara State of Nigeria** (Online). <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>, May 25, 2013.

Dumaguin, J. 1985. **An Evaluation of the Status of Physical Education Programs in the Public High School of Hawaii**. <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>, May 25, 2013.

Kulik, K.S. 2009. **Implementation of a quality physical education program as defined by the National Association for Sport and Physical Education of public high schools in southwestern Pennsylvania**. (Online). <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=1917927421&sid=18&Fmt=2&clientId=56170&RQT=309&VName=PQD>, February 20, 2010.

National Association for Sport and Physical Education & American Heart Association. 2006. **2006 Shape of the Nation Report: Status of Physical Education in the USA**. Reston, VA: National Association for Sport and Physical Education.

The Royal Government of Thailand in Collaboration with the United Nations. 2005.

International Conference on Sport and Education, Celebrating 2005 United Nations

International Year of Sport and Physical Education. Bangkok.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วาสนา คุณาอภิสิทธิ์
ตำแหน่ง ข้าราชการบำนาญ
2. รองศาสตราจารย์ รัตนา เสงส์สวัสดิ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย ชอบธรรมสกุล
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลานามัย
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลานามัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. อาจารย์ ดร.ไพเราะ อังศุตกุลนฤมล
ตำแหน่ง รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธนะ ดิงศภัทย์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาสุศึกษาและพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริชัย ศรีพรหม
ตำแหน่ง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษาและกีฬา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พีรเดช มาลีหอม
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

8. อาจารย์สุริยัน สุวรรณกาล
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวงษ์ เข้มงามเหลือ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
10. อาจารย์ ดร.จุฑามาศ บัทรเจริญ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
11. อาจารย์ วิชาญ มะวิญธร
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาพลศึกษา
สถานที่ทำงาน ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
12. รองศาสตราจารย์สมบูรณ์ จิระสถิตถ์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา
สถานที่ทำงาน โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร. ๐๒-๕๔๒๘๖๗๑

ที่ ศธ ๐๕๑๓.๑๐๕๐๕/

วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน ๑ ฉบับ

๒. หนังสือชี้แจงการพิจารณาคุณภาพของแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย อาจารย์ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนของประเทศไทย” ซึ่งได้รับอนุมัติเงินอุดหนุนการวิจัย มก.ประจำปี ๒๕๕๕ โดยจะทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาควันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร

การทำวิจัยในครั้งนี้ จำเป็นต้องขอข้อเสนอแนะจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณาแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการวิจัยในส่วนของ “สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย” เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีคุณภาพมากที่สุด และจะได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยต่อไป คณะผู้วิจัยและนิสิตที่รับผิดชอบใน โครงการวิจัยดังกล่าว ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ จึงใคร่ขอรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาแบบสอบถาม ให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนของเนื้อหาเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงต่อไป

คณะผู้วิจัยโครงการวิจัย และนิสิตภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่รับผิดชอบโครงการวิจัยในแต่ละภาค หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ที่ ศธ.๐๕๑๓.๑๐๕๐๕/

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ งามวงศ์วาน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ
๑๐๕๐๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน

สิ่งที่แนบมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยจำนวน ๑ ฉบับ
๒. หนังสือชี้แจงการพิจารณาคุณภาพของแบบสอบถาม

ด้วยดิฉัน รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย อาจารย์ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนของประเทศไทย” ซึ่งได้รับอนุมัติเงินอุดหนุนการวิจัย มก.ประจำปี ๒๕๕๕ โดยจะทำการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และกรุงเทพมหานคร

การทำวิจัยในครั้งนี้ จำเป็นต้องขอข้อเสนอแนะจากท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ในการพิจารณาแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือในส่วนของ “สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย” เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถามให้มีคุณภาพมากที่สุด และจะได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทยต่อไป คณะผู้วิจัยและนิสิตที่รับผิดชอบในโครงการวิจัยดังกล่าว ได้พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาแบบสอบถาม ให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนขอเนื้อหาที่จะได้นำไปปรับปรุงต่อไป

คณะผู้วิจัย โครงการวิจัย และนิสิตภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่รับผิดชอบโครงการวิจัยในแต่ละภาค หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย)

หัวหน้าโครงการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่ ศธ.๐๕๑๓.๑๐๕๐๕/ว.๐๑๓

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๕๐ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กทม. ๑๐๕๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวเฉลิมศรี เกตุจำปา นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์ ในหัวข้อเรื่องสภาพการจัดการเรียนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันตกของประเทศไทยใต้การควบคุมของ

อาจารย์ ดร.นาทรพี ผลใหญ่

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.กรรวิ บุญชัย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การวิจัยครั้งนี้ นิสิตได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา มีความประสงค์ขอความร่วมมือจากท่าน โดยให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อใช้ประกอบการทำวิจัยให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ อนึ่ง ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับไม่นำไปเปิดเผย

ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.อวยพร ตั้งธงชัย)

หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา

โทร. ๐๒-๕๔๒-๘๖๗๑

มือถือ (นิสิต). ๐๘๖-๗๓๓๕๓๑๕

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย

ผู้ตอบ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันตกของประเทศไทย เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ในฐานะที่ท่านเป็นหัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านหรือผู้ได้รับมอบหมายได้ช่วยตอบแบบสอบถามนี้ และขอได้โปรดตอบให้ครบทุกข้อ พร้อมด้วยข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด หากมีข้อสงสัยหรือขัดข้องประการใด สามารถติดต่อมายังผู้วิจัย (นางสาวเฉลิมศรี เกตุจำปา) โทรศัพท์ 086-733-9319 โดยรายละเอียดของแบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย

ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่าน มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอความกรุณาท่านส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยนำแบบสอบถามใส่ในซองเอกสารสีน้ำตาลที่ติดแสตมป์และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยแล้วส่งกลับที่ นางสาวเฉลิมศรี เกตุจำปา อนึ่ง ข้อมูลของท่านจะถือเป็นความลับ ไม่นำไปเปิดเผย

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่าน

นางสาวเฉลิมศรี เกตุจำปา

นิติติปริญาโท สาขาวิชาพลศึกษา

ภาควิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียน

- คำชี้แจง 1. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด
2. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- ชื่อโรงเรียน..... ตำบล.....
อำเภอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สังกัด สพป. สพม.
เขต.....จังหวัด
- โรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานเป็นโรงเรียนขนาดใด
 เล็ก (มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500 คน)
 กลาง (มีจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน)
 ใหญ่ (มีจำนวนนักเรียน 1,500-2,499 คน)
 ใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คนขึ้นไป)
- ลักษณะของโรงเรียนที่ท่านปฏิบัติงานเป็นโรงเรียนแบบใด
 เฉพาะชาย เฉพาะหญิง สหศึกษา (ชาย-หญิง)
- สัดส่วนของจำนวนนักเรียนโดยเฉลี่ยต่อ 1 ห้องเรียนในความรับผิดชอบของครูผู้สอน 1 คน เป็นอย่างไร
 น้อยกว่า 30 คน 30-40 คน 41-50 คน
 มากกว่า 50 คน (โปรดระบุจำนวนคน)

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ภาคตะวันตกของประเทศไทย

2.1 ด้านครูผู้สอนวิชาพลศึกษา

- คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง และเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความ เป็นจริงมากที่สุด

- จำนวนครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่านคน (รวมถึงตัวท่านด้วย)
 ครูประจำการ คน (โปรดระบุ) เพศชาย คน เพศหญิง คน
 ครูอัตราจ้าง..... คน (โปรดระบุ)เพศชาย คน เพศหญิง คน
- ช่วงอายุของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 น้อยกว่า 25 ปีคน 25-29 ปีคน
 30-34 ปีคน 35-39 ปีคน
 40-44 ปีคน 45-49 ปีคน
 50-54 ปีคน 55 ปีขึ้นไปคน

3. จำนวนครูผู้สอนพลศึกษาที่จบวุฒิการศึกษาทางด้านพลศึกษาในโรงเรียนของท่านคน

4. จำนวนครูผู้สอนพลศึกษาที่จบการศึกษาในสาขาอื่น ๆ ในโรงเรียนของท่านคน

(โปรดระบุสาขาวิชาและระดับการศึกษา)

.....จำนวนคน

.....จำนวนคน

.....จำนวนคน

5. คุณวุฒิทางการศึกษาของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่าน

ปริญญาตรีจำนวน.....คน

ปริญญาโทจำนวน.....คน

ปริญญาเอกจำนวน.....คน

อื่นๆ (โปรดระบุ)จำนวน.....คน

6. ตำแหน่งทางวิชาการของครูพลศึกษาในโรงเรียนของท่าน

คศ. 1จำนวน.....คน

คศ. 2จำนวน.....คน

คศ. 3จำนวน.....คน

คศ. 4จำนวน.....คน

อื่นๆ (โปรดระบุ)จำนวน.....คน

7. ในโรงเรียนของท่าน ครูผู้สอนพลศึกษามีภาระงานสอนโดยเฉลี่ย ชั่วโมง/สัปดาห์

8. รายวิชาที่ครูผู้สอนพลศึกษาสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

สอนเฉพาะพลศึกษา

สอนพลศึกษาและสุขศึกษา

สอนพลศึกษา และรายวิชาอื่นๆ (โปรดระบุ)

9. ระดับชั้นที่ครูพลศึกษาแต่ละคนรับผิดชอบในการสอน

เฉพาะมัธยมศึกษาตอนต้น เฉพาะมัธยมศึกษาตอนปลาย

ทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

10. จำนวนชนิดของกิจกรรมทางกายที่ครูพลศึกษาแต่ละคนรับผิดชอบในการสอนในแต่ละภาคเรียน

1 กิจกรรมทางกาย/กีฬา 2 กิจกรรมทางกาย/กีฬา

3 กิจกรรมทางกาย/กีฬา อื่นๆ (โปรดระบุ)

11. ครูผู้สอนพลศึกษาได้รับการส่งเสริมในด้านการเรียนการสอนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การนิเทศการสอนพลศึกษา (อาจมีการนิเทศโดยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร และหัวหน้ากลุ่มสาระ)
- ได้รับการสนับสนุนการเข้าร่วมประชุมวิชาการ
- มีการเชิญวิทยากรมาบรรยาย
- ให้ลาศึกษาต่อ
- ให้ทุนการศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

12. เนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ใดต่อไปนี่ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้เข้ารับการอบรมสัมมนาก่อนการจัดทำสาร
หลักสูตร พลศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การจัดทำสาระหลักสูตรพลศึกษา
- การจัดการเรียนรู้พลศึกษา
- การสอนพลศึกษา
- การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551
- การประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา
- การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

13. เนื้อหาสาระหรือองค์ความรู้ใดต่อไปนี่ที่ครูผู้สอนพลศึกษาได้เข้ารับการอบรมสัมมนาในช่วงปี พ.ศ. 2552
ปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การจัดทำสาระหลักสูตรวิชาพลศึกษา
- การจัดการเรียนรู้พลศึกษา
- การสอนพลศึกษา
- การทดสอบสมรรถภาพทางกายตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551
- การประเมินผลการเรียนรู้พลศึกษา
- การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา

- คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
 2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. โรงเรียนได้มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาหรือไม่

- มี (ทำข้อถัดไป)
 ไม่มี (หากโรงเรียนไม่มีการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา แล้วโรงเรียนใช้หลักสูตรใด
 (โปรดระบุ).....

(ข้ามไปทำหัวข้อ 2.3 ด้านจำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน)

2. โรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรพลศึกษาอย่างไร

- จัดทำหลักสูตรพลศึกษาด้วยตนเอง
 จัดทำหลักสูตรพลศึกษาร่วมกับโรงเรียนอื่น

3. คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาประกอบด้วย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ครูผู้สอนพลศึกษา
 ครูผู้สอนสุขศึกษา
 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ
 ตัวแทนท้องถิ่น/ชุมชน
 ตัวแทนนักเรียน
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หรือไม่

- เคย ไม่เคย

5. ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา โรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรโดยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการ
 การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
 การเชิญวิทยากรมาบรรยาย
 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่านที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

6. ท่านได้รับการถ่ายทอดการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จากใคร

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ผู้อำนวยการ วิทยากรระดับจังหวัด
- ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียน
- วิทยากรจากคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ)
- วิทยากร จากสมาคมวิชาชีพ (สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการแห่งประเทศไทย)
- ครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนของท่านที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

7. ก่อนการดำเนินการจัดทำหลักสูตรพลศึกษา คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

7.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ความมุ่งหมายและหลักการ
- ประเด็นของความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียน
- สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา
- แนวการจัดการศึกษา

7.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- หลักการและจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในข้อที่เป็นประเด็นสำคัญของหลักการสอนพลศึกษาในโรงเรียน
- โครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- วิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- คุณภาพของผู้เรียน
- สาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปี/ช่วงชั้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- กระบวนการจัดทำหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- การจัดการเรียนรู้

- องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพทางกาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- องค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และสมรรถภาพทางกลไก
- การประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- หลักในการพิจารณาองค์ประกอบการตัดสินระดับคะแนนผลศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

8. การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนผลศึกษาของโรงเรียนท่าน กำหนดโดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- คณะกรรมการสถานศึกษา
- คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน
- คณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. ครูผู้สอนผลศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำสาระหลักสูตรผลศึกษาในขั้นตอนใดต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- การกำหนดจำนวนชั่วโมงเรียนผลศึกษา
- การศึกษาสาระ มาตรฐาน และตัวชี้วัดชั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น
- การกำหนดสาระการเรียนรู้ชั้นปี/ช่วงชั้น รายปี และรายภาค
- การเขียนคำอธิบายรายวิชา
- การออกแบบหน่วยการเรียนรู้
- การกำหนดและจัดทำหน่วยการเรียนรู้
- การจัดทำโครงสร้างรายวิชา
- การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

10. การจัดทำหลักสูตรผลศึกษาได้บูรณาการกับกลุ่มสาระใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ในสาระวิชาสุขศึกษา
- กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

- กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- ไม่มีการบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

11. การพิจารณาเลือกกิจกรรมทางกาย/กีฬา ได้พิจารณาดำเนินการจากพื้นฐานดังต่อไปนี้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ศึกษาจากสาระ และมาตรฐาน
- ศึกษาจากตัวชี้วัดชั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น
- สำรวจความสนใจและความต้องการของนักเรียน
- พิจารณามูลค่าการในโรงเรียนและในชุมชน
- พิจารณาจากสถานที่
- พิจารณาจากวัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

12. สาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่นำมาจัดทำหลักสูตรพลศึกษา ประกอบด้วย

สาระใดต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- สาระที่ 1
- สาระที่ 2
- สาระที่ 3
- สาระที่ 4
- สาระที่ 5

13. โรงเรียนได้จัดทำเอกสารหลักสูตรพลศึกษาหรือไม่

- มี
- ไม่มี เพราะ

14. คณะกรรมการการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาได้ปรับปรุงหลักสูตรพลศึกษาอย่างไร

- ทุกๆ 3 ปี
- ทุกๆ 5 ปี
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

15. ปัญหาในการจัดทำหลักสูตรพลศึกษาในโรงเรียนของท่าน คือข้อใดต่อไปนี้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ความชัดเจนในการกำหนดชั่วโมงพลศึกษาในแต่ละชั้นปี/ช่วงชั้น
- การกำหนดเวลาเรียนเพิ่มเติม หรือจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในแต่ละชั้นปี/ช่วงชั้น
- การกำหนดกิจกรรมทางกาย/กีฬาในแต่ละชั้นปี/ช่วงชั้น
- การพิจารณาจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
กับการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

- องค์ความรู้เกี่ยวกับสมรรถภาพทางกาย สมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ และสมรรถภาพทางกลไก
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.3 ด้านจำนวนชั่วโมงในการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง และเติมข้อความลงในช่องว่างให้ สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

หมายเหตุ เขียนเครื่องหมาย ✓ ได้มากกว่า 1 ช่อง ในกรณีที่คำตอบมีหลายข้อที่เป็นจริง

1. โรงเรียนได้กำหนดโครงสร้างการเรียนการสอนพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) ดังนี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(ม.1-3)	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์
☐ สาระพื้นฐาน
☐ สาระเพิ่มเติม
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	จำนวนชั่วโมงเรียนต่อสัปดาห์
☐ สาระพื้นฐาน
☐ สาระเพิ่มเติม
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. จำนวนกิจกรรมทางกาย/กีฬาโดยเฉลี่ยหรือที่ทำเป็นประจำในการใช้เป็นที่ในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาใน แต่ละระดับชั้น/ภาคการศึกษา คือ

- 1 กิจกรรม 2 กิจกรรม 3 กิจกรรม
- มากกว่า 3 กิจกรรม อื่นๆ (โปรดระบุ)

3. รายชื่อกิจกรรมทางกาย/กีฬา ที่ใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้พลศึกษาในแต่ละชั้นปี

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	รายชื่อกิจกรรมทางกาย/กีฬา	
	ภาคต้น	ภาคปลาย
1		
2		
3		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่	รายชื่อกิจกรรมทางกาย/กีฬา	
	ภาคต้น	ภาคปลาย
4		
5		
6		

2.4 ด้านการจัดโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน

- คำชี้แจง
- โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
 - โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. โปรแกรมพลศึกษาที่จัดขึ้นในโรงเรียนประกอบด้วยโครงการดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. โปรแกรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียน

1.1 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาอย่างไร

 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2, 3) จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา อื่นๆ (โปรดระบุ) จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา จัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา อื่นๆ (โปรดระบุ)

อื่นๆ (โปรดระบุ)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5, 6)

จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 10 ชั่วโมง

จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา

จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา

อื่นๆ (โปรดระบุ)

จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 20 ชั่วโมง

จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา

จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา

จัดการเรียนการสอนมากกว่า 2 กิจกรรม หรือมากกว่า 2 ชนิดกีฬา

อื่นๆ (โปรดระบุ)

จัดให้มีการเรียนการสอนทุกชั้นปี ภาคเรียนละ 40 ชั่วโมง (สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง)

จัดการเรียนการสอน 1 กิจกรรม หรือ 1 ชนิดกีฬา

จัดการเรียนการสอน 2 กิจกรรม หรือ 2 ชนิดกีฬา

จัดการเรียนการสอน 2-3 กิจกรรม หรือ 2-3 ชนิดกีฬา

อื่นๆ (โปรดระบุ)

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.2 ลักษณะการจัดชั้นเรียนพลศึกษา

เฉพาะชาย

เฉพาะหญิง

สหศึกษา (ชาย-หญิง เรียนรวมกัน)

2. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

2.1 จำนวนครั้งในการจัดดำเนินการ โครงการ

จัดเป็นประจำทุกปี ปีละ.....ครั้ง

อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.2 ช่วงเวลาที่จัดดำเนินการ โครงการ

ภาคต้น

ภาคปลาย

อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.3 ลักษณะของการจัดการแข่งขัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แบ่งเป็นคณะสีตามที่โรงเรียนกำหนด

อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.4 เกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มนักเรียนในโรงเรียนออกเป็นสีต่างๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- แบ่งนักเรียนเป็นหลายสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน
- แบ่งนักเรียนเป็นหนึ่งสีในระดับชั้นเรียนเดียวกัน
- แบ่งนักเรียนเป็นสี ตามตึกเรียน หรือคณะ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.5 กิจกรรมทางกาย/กีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขัน มีดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ฟุตบอล	☐ บาสเกตบอล	☐ วอลเลย์บอล
☐ เซปักตะกร้อ	☐ ฟุตซอล	☐ รักบี้ฟุตบอล
☐ แอสนัดบอล	☐ แชร์บอล	☐ แบดมินตัน
☐ เทเบิลเทนนิส	☐ เปตอง	☐ ลีลาศ
☐ วายน้ำ	☐ หมากรุก	☐ กรีฑาประเภทลู่
☐ กรีฑาประเภทลาน	☐ กีฬาพื้นเมือง	☐ หมากระดาน
☐ การเดินร่าแบบแอโรบิก	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	

2.6 กิจกรรมทางกาย/กีฬาที่จัดดำเนินการแข่งขันสอดคล้องกับกิจกรรมทางกาย/กีฬาที่จัดสอนในโรงเรียน หรือไม่

- สอดคล้อง ไม่สอดคล้อง อื่นๆ (โปรดระบุ) ...

2.7 ระยะเวลาในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน เป็นดังนี้

- 1 วัน 2-3 วัน มากกว่า 3 วัน

3. โปรแกรมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน

3.1 โรงเรียนมีโปรแกรมการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือไม่

- มี (ทำข้อถัดไป)
- ไม่มี (ข้ามไปทำข้อ 4)

3.2 โรงเรียนมีการสนับสนุนด้านงบประมาณในการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนหรือไม่

- มีการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอ
- มีการสนับสนุนงบประมาณแต่ไม่เพียงพอ
- ไม่มีการสนับสนุนงบประมาณ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.3 โรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียนชนิดใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ฟุตบอล	☐ บาสเกตบอล	☐ วอลเลย์บอล
☐ เซปักตะกร้อ	☐ ฟุตซอล	☐ รักบี้ฟุตบอล
☐ แสนด์บอล	☐ แชร้บอล	☐ แบดมินตัน
☐ เทเบิลเทนนิส	☐ เปตอง	☐ ลีลาศ
☐ วายน้ำ	☐ หมากกรุก	☐ กรีฑาประเภทลู่
☐ กรีฑาประเภทลาน	☐ กีฬาพื้นเมือง	☐ หมากกระดาน
☐ การเดินร่าแบบแอโรบิก	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	

4. โปรแกรมพลศึกษาพิเศษ

4.1 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษหรือไม่

- มี (ทำข้อถัดไป) ไม่มี (ข้ามไปทำข้อ 5)

4.2 โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษประเภทใดบ้าง

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว
- เด็กสมาธิสั้น
- เด็กที่มีความบกพร่องและพฤติกรรมทางอารมณ์
- เด็กที่มีความสามารถเป็นเลิศทางกีฬา และความสามารถด้านอื่น ๆ
- เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD)
- เด็กออทิสติก
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

4.3 โรงเรียนของท่านมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิเศษอย่างไร

- จัดให้เรียนร่วมกับนักเรียนในชั้นเรียนตามปกติ
- จัดแยกสอนตามความสามารถพิเศษ
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

4.4 โรงเรียนของท่านมีครูผู้สอนวิชาพลศึกษาที่รับผิดชอบเด็กพิเศษหรือไม่

- มี (โปรดระบุจำนวน คน) ไม่มี
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. โปรแกรมพลศึกษา/กีฬาเพื่อนันทนาการ

5.1 โรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมนันทนาการ ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เกม กีฬา ค่ายพักแรม ศิลปะวาดเขียน
 ทักษะศึกษา คอนเสิร์ตและการแสดง การละเล่นพื้นบ้าน
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

5.2 ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ช่วงเช้า ช่วงพักกลางวัน ช่วงหลังเลิกเรียน
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

2.5 ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงของสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนของท่าน ดังต่อไปนี้

ข้อ	รายการ	ช่องทำเครื่องหมาย	
		มี	ไม่มี
1	สภาพและลักษณะสถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน		
	1.1 มีความพอเพียง
	1.2 มีมาตรฐาน
	1.3 มีความปลอดภัย
	1.4 มีพื้นที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ
2	สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน		
	2.1 สนามกลางแจ้ง
	2.2 โรงยิมเนเซียม
	2.3 ห้องกิจกรรมเข้าจังหวะ ลีลาศ การเต้นรำแบบแอโรบิก.....
	2.4 ห้องฝึกด้วยน้ำหนัก
	2.5 ห้องฝึกศิลปะการต่อสู้
	2.6 สระว่ายน้ำ

	2.7 อาคารเอนกประสงค์
	2.8 ลานเอนกประสงค์
	2.9 อื่นๆ (โปรดระบุ)
3	<p>อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน</p> <p>3.1 มีงบประมาณเพียงพอในการจัดซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก</p> <p>3.2 มีอุปกรณ์เพียงพอสำหรับใช้ในการเรียนการสอน</p> <p>3.3 นักเรียนมีอุปกรณ์ส่วนตัว เช่น ไม้เทนนิส กระบี่ เพื่อใช้ในการฝึกซ้อมและพัฒนาทักษะของตนเอง</p> <p>3.4 มีอุปกรณ์สำหรับให้นักเรียนยืมไปใช้ในการออกกำลังกายและฝึกซ้อมเพื่อพัฒนาทักษะนอกเวลาเรียน</p> <p>3.5 มีห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายสำหรับนักเรียน</p> <p>3.6 มีการตรวจสอบวัสดุ อุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอเพื่อความปลอดภัย</p> <p>3.7 มีบริการน้ำดื่มที่สะอาด</p> <p>3.8 มีอ่างล้างหน้า ล้างมือสำหรับทำความสะอาด</p>

- โรงเรียนของท่านต้องการสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมอีกหรือไม่
- ไม่ต้องการ ต้องการ (โปรดระบุ)

2.6 ด้านการจัดการเรียนรู้

- คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาทุกท่าน ได้ศึกษา พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

- ได้ศึกษา ได้ศึกษาเป็นบางคน ไม่ได้ศึกษา (ข้ามไปทำข้อ 3)

2. มาตราใดในพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ครูพลศึกษา

ได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

มาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 10

มาตรา 22 มาตรา 23 มาตรา 24

อื่นๆ (โปรดระบุ)

3. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนของท่านมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับใดหรือไม่

มาก ปานกลาง น้อย

อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ได้รับการอบรม ไม่ได้รับการอบรม อื่นๆ (โปรดระบุ)

5. ในการสอนวิชาพลศึกษา ครูผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในปริมาณเท่าไร

ประมาณ 100% ประมาณ 75%

ประมาณ 50% ประมาณ 25%

ประมาณ 10% ไม่ได้จัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

อื่นๆ (โปรดระบุ)

6. ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้คำนึงถึงประเด็นต่างๆต่อไปนี้

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดชั้นปีและตัวชี้วัดช่วงชั้น

ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

เน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก

การวางแผนอำนวยความสะดวก

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง

การสร้างบรรยากาศ

การเรียนการสอนแบบพลวัต (dynamic) มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

วางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิด

แก้ปัญหา

- มีการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง
- ไม่มีวิธีใดเพียงวิธีเดียว
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

7. วิธีการสอนที่ครูผู้สอนวิชาพลศึกษานำมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ วิธีสอนแบบบรรยาย	☐ วิธีสอนแบบโครงการ
☐ วิธีสอนแบบปัญหาเป็นฐาน	☐ วิธีสอนโดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้
☐ วิธีสอนแบบอภิปราย	☐ วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำงาน
☐ วิธีสอนแบบอริยสัจ 4/สืบสวน	☐ วิธีสอนแบบกิจกรรม
☐ วิธีสอนแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	☐ วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มระดมสมอง
☐ วิธีสอนแบบร่วมมือ	☐ วิธีสอนแบบผสมผสาน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

8. ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านใดต่อไปนี้ ให้แก่ผู้เรียนบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ความสามารถในการสื่อสาร	☐ ความสามารถในการคิด
☐ ความสามารถในการแก้ปัญหา	☐ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
☐ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านใด

ต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	☐ ซื่อสัตย์สุจริต
☐ มีวินัย	☐ ใฝ่เรียนรู้
☐ อยู่อย่างพอเพียง	☐ มุ่งมั่นในการทำงาน
☐ รักความเป็นไทย	☐ มีจิตสาธารณะ
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)	☐ ไม่ได้จัด

2.7 ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

- คำชี้แจง 1. โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
 2. โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับคำถาม และความเป็นจริงมากที่สุด

1. เกณฑ์ในการตัดสินระดับคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนพลศึกษา (เกรด)

- อิงเกณฑ์ อิงกลุ่ม
 อิงเกณฑ์ และอิงกลุ่ม อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. องค์กรประกอบและสัดส่วนของคะแนนที่นำมาประเมินเพื่อการตัดสินระดับคะแนนวิชาพลศึกษา (เกรด) ในโรงเรียนของท่าน คือข้อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พร้อมทั้งระบุสัดส่วนคะแนนในแต่ละองค์ประกอบ (คะแนนรวม 100 คะแนน)

องค์ประกอบที่นำมาเป็นส่วนในการพิจารณาตัดสินคะแนน (เกรด) วิชาพลศึกษา	สัดส่วนคะแนน
☐ ด้านความรู้	
☐ ด้านทักษะ	
☐ ด้านคุณธรรม และจริยธรรม	
☐ ด้านสมรรถภาพทางกาย	
☐ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	
รวม	100 คะแนน

3. วิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

3.1 ด้านความรู้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ข้อสอบแบบปรนัย ข้อสอบแบบอัตนัย
 การสัมภาษณ์ ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย
 แฟ้มสะสมงาน โครงงานกลุ่ม
 แบบสำรวจรายการ การบ้าน
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.2 ด้านทักษะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ด้านปริมาณ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 แบบทดสอบ/ข้อทดสอบทักษะที่เป็นมาตรฐาน

แบบทดสอบ/ข้อทดสอบทักษะที่ครูสร้างขึ้นเอง

อื่นๆ (โปรดระบุ)

ด้านคุณภาพ พิจารณาความถูกต้อง ความสวยงามในการปฏิบัติทักษะ

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แบบตรวจสอบรายการ (checklist)

แบบประเมินค่า (rating scale)

เกณฑ์การประเมิน (scoring rubric)

อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.3 ด้านคุณธรรม และจริยธรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แบบวัดคุณธรรม และจริยธรรม

แบบตรวจสอบรายการ

แบบประเมินค่า

เกณฑ์การประเมิน

อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4 ด้านสมรรถภาพทางกาย

3.4.1 การดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกาย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ก่อนการเรียนการสอนในภาคต้น

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคต้น

ก่อนการเรียนการสอนในภาคปลาย

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคปลาย

ในระหว่างการเรียนการสอนในภาคต้น

ในระหว่างการเรียนการสอนในภาคปลาย

อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.2 การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ประกอบด้วย

อะไรบ้าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ

ทดสอบสมรรถภาพทางกาย/สมรรถภาพทางกลไก

อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.3 การพิจารณาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายสำหรับการทดสอบนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ประกอบด้วยอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ

ความอดทนของกล้ามเนื้อ

ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ

พลังของกล้ามเนื้อ

ความเร็ว

ความอ่อนตัว

ดัชนีมวลกาย

ความคล่องแคล่วว่องไว

- ความสมดุล หรือการทรงตัว การประสานงาน
 ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.4 การทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ประกอบด้วย
อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ทดสอบสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพ
 ทดสอบสมรรถภาพทางกาย/สมรรถภาพทางกลไก
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.5 การพิจารณาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายสำหรับการทดสอบนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ประกอบด้วยอะไรบ้าง

- ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความอดทนของกล้ามเนื้อ
 ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ พลังของกล้ามเนื้อ
 ความเร็ว ความอ่อนตัว
 ดัชนีมวลกาย ความคล่องแคล่วว่องไว
 ความสมดุล หรือการทรงตัว การประสานงาน
 ความอดทนของระบบไหลเวียนเลือดและระบบหายใจ
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

3.4.6 ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ท่านนำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

- แบบทดสอบมาตรฐานที่ท่านนำมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายระหว่างประเทศ (ICSPFT)
 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายอย่างง่ายของกรีกกีฬาแห่งประเทศไทย
(SATST)
 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของ AAHPERD
 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายของ JASA
 แบบทดสอบสมรรถภาพทางกาย Physical Best
 แบบทดสอบและเกณฑ์มาตรฐานสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ
สำหรับเด็กไทย อายุ 7-18 ปี
 อื่นๆ (โปรดระบุ)

- แบบทดสอบของโรงเรียนของท่านเอง ซึ่งประกอบด้วยรายการทดสอบ
ดังต่อไปนี้ (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4.7 ข้อทดสอบ/แบบทดสอบที่ท่านนำมาใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

- ข้อทดสอบ/แบบทดสอบสมรรถภาพทางกายมาตรฐาน ประกอบด้วย
- ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- แรงบีบมือ แรงเหยียดขา
- แรงดึงหลัง อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ความอดทนของกล้ามเนื้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ดันพื้นไม่จำกัดเวลา ลูก-นั่งไม่จำกัดเวลา
- ดึงข้อ งอแขนห้อยตัว (สำหรับนักเรียนหญิง)
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ลูก-นั่ง 30 วินาที ลูก-นั่ง 60 วินาที
- ดันพื้น 30 วินาที อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ความอ่อนตัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- นั่งงอตัวไปข้างหน้า ตะแคงมือด้านหลัง
- ก้มตะแคง นั่งก้มตัวไปข้างหน้าแบบรูปตัววี
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ความคล่องแคล่วว่องไว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- วิ่งเก็บของ วิ่งอ้อมหลัก
- ก้าวเดิน 20 วินาที สควอททรัส (Squat Thrust) 20 วินาที
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3.4.9 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนของท่านได้มีการสร้างเกณฑ์

สมรรถภาพทางกายอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ สร้างเกณฑ์แยกตามเพศ	☐ สร้างเกณฑ์แยกตามระดับชั้น
☐ สร้างเกณฑ์ทุกภาคเรียน	☐ สร้างเกณฑ์เป็นรายปี
☐ สร้างเกณฑ์ในทุก 3 ปี	☐ สร้างเกณฑ์ในทุก 5 ปี

3.5 ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ แบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์	☐ แบบตรวจสอบรายการ
☐ แฟ้มสะสมงาน	☐ แบบสัมภาษณ์
☐ แบบวัดเจตคติ	☐ แบบสังเกตพฤติกรรม
☐ เกณฑ์การประเมิน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของท่าน

นางสาวเฉลิมศรี เกตุจำปา

ผู้วิจัย

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวเฉลิมศรี เกตุจำปา
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 5 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2551 สำเร็จการศึกษาศึกษาศาสตรบัณฑิต (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน ครูอัตราจ้างกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โรงเรียนสารวิทยา กทม.